

Revista ECONOMICA

Director: Prof. Gheorghe Dăvi
SALA DE LECTURĂ

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Obiectiv major al planului

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

„Erou al Republicii Socialiste România”
tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU
şi tovarăşei ELENA CEAUŞESCU

„Privind retrospectiv drumul parcurs de Partidul Comunist Român, rolul său în viața politică din România, precum și activitatea sa de întărire a solidarității internaționale cu forțele revoluționare și progresiste de pretutindeni, putem afirma cu îndreptățită mindrie că partidul nostru și-a îndeplinit întotdeauna cu cinste misiunea istorică ce și-a asumat-o, că a servit neabătut interesele clasei muncitoare, ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, ale întregului nostru popor”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Elan creator în munca pentru progresul multilateral al patriei

Într-o atmosferă înălțătoare, de elan patriotic, de nestrămutată unitate, poporul român a sărbătorit împlinirea a șase decenii de la crearea Partidului Comunist Român, moment istoric, deschizător de noi drumuri spre eliberarea socială și națională, spre o reală independență, suveranitate și prosperitate a patriei. Sărbătorirea partidului a fost sărbătoarea întregului popor, partidul dovedindu-se în cei 60 de ani de luptă, de muncă, de epocale succese în făurirea pe pământul românesc a noii orînduiri sociale, un conducător ferm și încercat, identificîndu-se pe deplin cu aspirațiile și idealurile supreme ale națiunii, chintesență a tot ceea ce a dat ea mai valoros în decursul frămîntății sale istorii, a celor mai înaintate și mai nobile tradiții democratice și progresiste ale sale. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „Se poate afirma că Partidul Comunist Ro-

mân s-a identificat intru totul cu interesele vitale ale clasei muncitoare, ale întregului popor, că în istoria zbuciumată a poporului român nu a existat niciodată un partid politic care să fi servit cu atita abnegație interesele întregii națiuni, ale bunăstării și întăririi independenței și suveranității României. Tocmai de aceea Partidul Comunist Român și-a cîștigat încrederea și respectul întregului popor, care vede în el, în politica sa internă și externă garanția dezvoltării continue a țării, a ridicării gradului de civilizație și bunăstare materială și spirituală a maselor, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului în România.” Această subliniere, făcută de secretarul general al partidului în magistrala expunere la Adunarea solemnă consacrată glorioasei aniversări, este un adevăr fundamental al societății noastre, de care întreaga națiune

este pe deplin conștientă și convinsă, acționînd tocmai de aceea, cu toate forțele pentru traducerea în fapt a politicii partidului.

A fost evident, un moment de bilanț istoric această înălțătoare sărbătoare și din acest punct de vedere Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, se definește, prin analiza profundă pe care o face fiecărei etape istorice, ca un document sintetic, de cea mai mare importanță pentru înțelegerea realistă a istoriei noastre contemporane, a devenirii noastre, a drumului lung parcurs de la situația unei țări slab dezvoltate, considerată emnamente agricolă, la o țară industrial-agrară în plină înflorire, ca și a principalelor orientări ale mersului nostru mai departe: a necesității afirmării în viață a noului în luptă cu tot ceea ce este depășit. Este o analiză ce demonstrează, deși acest drum nu a fost lipsit de greutate, de greșeli, justetea politicii partidului nostru comunist, care, călăuzindu-se de principiile socialismului științific, de concepția revoluționară materialist-dialectică și istorică, a știut și știe să aplice în mod creator adevărurile generale, imbinîndu-le în mod armonios cu realitățile și condițiile sociale istorice concrete din România.

Din această perspectivă istorică se detașează net epoca deschisă de Congresul al IX-lea al partidului care, prin obiectivele realiste și cutezătoare pe care le-a stabilit, prin suflul nou și puternicul dinamism pe care le-a imprimat dezvoltării economice și sociale a țării, a mobilizat și a pus cu adevărat în valoare energiile creatoare ale poporului în marea operă a făuririi conștiente a propriei sale istorii. Această epocă de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului și a statului, este cea mai bogată în împliniri din întreaga istorie a țării. România socialistă a cunoscut în acești 16 ani o dezvoltare fără precedent în toate domeniile, poporul nostru urcînd, an de an, trepte tot mai înalte spre bunăstare, civilizație și progres. Întregul partid, întregul nostru popor, nutresc, de aceea, cele mai alese simțăminte de prețuire și recunoștință față de secretarul general al partidului în care văd pe cel mai autorizat și înflăcărat promotor al intereselor fundamentale ale țării, ale clasei muncitoare, ale tuturor celor ce muncesc, pe revoluționarul dîrz, animat de cele mai nobile idealuri umaniste, pe conducătorul încercat pe drumul libertății și independenței, al bunăstării și fericirii. Apare cu deosebită claritate în evidență în astfel de prilejuri, contribuția fundamentală a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea politicii interne și externe a partidului, la aplicarea creatoare de către partidul nostru a principiilor generale ale socialismului la condițiile concrete din România, la găsirea celor mai potrivite căi și soluții de dezvoltare economico-socială a țării. Gîndirea profund revoluționară a secretarului general al partidului, ca și activitatea sa neobosită, dîrză, pentru promovarea curajoasă a noului în teoria și practica revoluției și construcției socialiste, împotriva a tot ce devine perimat și nu mai corespunde noilor relații ale dezvoltării au fost puse în evidență din nou de strălucita expunere făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul mării sărbători.

Tocmai de aceea, sărbătorînd partidul, poporul român l-a omagiat pe secretarul general al partidului președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai strălucit și iubit fiu al său, pe tovarășa Elena Ceaușescu, remarcabil om politic și militant comunist pentru cauza dreptății și libertății celor ce muncesc, pentru fericirea și demnitatea poporului român. Expresie a acestor sentimente de dragoste, de stimă și admirație ale națiunii tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu le-au fost conferite Titlul de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România”. „Acum cînd întreaga țară rememorează drumul eroic, de lupte și victorii, parcurs de mărețul nostru partid în

cele șase decenii de existență — se arată în Mesajul adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliul de Stat, Guvernul Republicii Socialiste România și Biroul Marii Adunări Naționale — toți fiii patriei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, bărbați și femei, tineri și vîrstnici — își îndreaptă gîndul cu recunoștință și respect spre dumneavoastră, OMUL și REVOLUȚIONARUL PATRIOT dîrz și înflăcărat, a cărui viață și activitate s-au împletit întotdeauna în mod organic cu viața și activitatea partidului, cu lupta sa pentru făurirea noului destin al României”.

Fiind un moment aniversar, sărbătorirea partidului a fost, totodată, un eveniment cu largi deschideri spre viitor, lucru firesc de vreme ce în concepția partidului, a secretarului său general, realizările obținute constituie temelia unor obiective noi, superioare. Cu atît mai mult cu cît ne aflăm la începutul unui nou cincinal, al drumului pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului. Iată de ce sărbătorirea partidului s-a desfășurat în întreaga țară într-o atmosferă de angajare deplină, de elan creator în muncă, omagiul adus de popor partidului, secretarului său general fiind întărit prin remarcabile fapte de muncă, fiind o adevărată sărbătoare a muncii. Din uzine și fabrici, de pe șantiere și de pe ogoare, din institute de cercetări, oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, muncitori, țărani, intelectuali, raportează despre noi succese în îndeplinirea și depășirea planului și a angajamentelor asumate în întrecere, își exprimă voința de nestrămutat de a-și pune toate energiile în slujba înfăptuirii istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea al partidului. Este ceea ce, de altfel, exprimă miile și miile de telegrame și scrisori trimise C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, de pe întreg cuprinsul patriei, odată cu sentimentele de mîndrie patriotică față de gloriosul nostru partid, de marile noastre înfăptuiri, de satisfacție pentru conferirea Titlului de Onoare Suprem tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu.

„Întregul popor a întîmpinat glorioasa aniversare a Partidului Comunist Român cu realizări mărețe în înfăptuirea planului pe 1981, primul an al cincinalului arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este necesar să facem totul pentru realizarea cu succes a acestui plan, pentru a crea o bază trainică în vederea înfăptuirii întregului cincinal și ridicării țării pe o nouă treaptă de dezvoltare economico-socială, pentru bunăstare materială și spirituală a poporului nostru”. Evident noua treaptă de dezvoltare pe care o parcurgem, problemele complexe pe care urmează să le rezolvăm în procesul dezvoltării noastre economico-sociale în această etapă, impactul restricțiilor energetice și de altă natură la care economia noastră va trebui să se adapteze, impun răspunderi sporite din partea fiecărui om al muncii pentru realizarea exemplară a sarcinilor care îi revin. Așa cum reiese din expunerea secretarului general al partidului în centrul atenției trebuie să se afle creșterea tot mai puternică a produsului social, a venitului național, aplicarea consecventă, pînă la capăt, a principiilor noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii muncitorești și autogestunii, aceasta fiind baza dezvoltării în continuare a forțelor de producție, creșterea tot mai puternică a bogăției naționale, sporirea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

În aceste condiții, exigențele trecerii la o nouă calitate în toate domeniile, dar în primul rînd în domeniul economiei, presupun ridicarea nivelului calitativ și tehnic al activității, situarea științei ca factor determinant al progresului economico-social, perfecționarea continuă a organizării producției și muncii, mecanizarea și automatizarea largă a proceselor de producție, realizînd o creștere puternică a productivității muncii, acesta fiind

tocmai domeniul în care socialismul trebuie să își afirme superioritatea. „Ca proprietari, producători și beneficiari, clasa muncitoare, oamenii muncii, sint chemați — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — să asigure un nivel superior al activității în toate domeniile, demonstrând forța și capacitatea creatoare a oamenilor eliberați de asuprire, stăpîni pe bogăția națională, pe destinele lor“.

Sărbătorirea partidului, expunerea secretarului general al partidului, au prilejuit reafirmarea politicii internaționale a Partidului Comunist Român, care, în spiritul tradițiilor sale revoluționare, acționează larg pentru dezvoltarea relațiilor cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate partidele socialiste și social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, cu toate forțele democratice, antiimperialiste, așezînd la baza acestor relații principiile egalității, respectului reciproc, ale schimbului de experiență și întrajutorării, spiritului solidarității internaționale.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, întreaga dezvoltare a vieții internaționale demonstrează că formarea și dezvoltarea statelor naționale reprezintă în epoca actuală un factor de cea mai mare importanță pentru progres, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru realizarea unei lumi mai bune și mai drepte. Tocmai în aceste condiții se impune mai mult ca oricând respectarea și întărirea independenței naționale a tuturor popoarelor, ca una din sarcinile principale ale tuturor celor ce se pronunță pentru progres, pentru colaborare și pace. Aceasta este, de altfel, una dintre opțiunile fundamentale ale politicii internaționale a României socialiste care se pronunță ferm pentru respectarea neabătută a dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară, așezînd la baza tuturor relațiilor sale internaționale principiile deplinei egalități în drepturi, respectu-

lui independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța.

Atrăgînd din nou atenția asupra pericolelor pe care le prezintă agravarea situației internaționale, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea rostită la adunarea solemnă, cerea, cu înalta răspundere față de soarta omenirii ce îi caracterizează întreaga activitate, să se facă totul pentru apărarea păcii, pentru apărarea dreptului suprem al oamenilor la viață și la libertate, pentru înfăptuirea noii ordini economice internaționale, care să deschidă perspectiva progresului întregii economii mondiale, realizării unor relații de echitate și egalitate între toate statele lumii.

Într-o deplină și de neclintit unitate în jurul partidului, a secretarului său general, întregul nostru popor în zilele ce au urmat glorioasei aniversări a partidului și-a exprimat hotărîrea fermă de a răspunde cu cinste chemării adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a adunării solemne: **să facem totul, dragi tovarăși și prieteni, pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație ! Bunăstarea, fericirea poporului, întărirea independenței și suveranității, socialismul și comunismul stau în mîinile sigure ale clasei muncitoare, ale poporului, sub conducerea comuniștilor ! Să întărim conținutul unitatea de nezdruccinat a partidului cu poporul !** Chemare revoluționară, de un fierbinte patriotism care, ca și întreaga expunere pe care o încununează, a declanșat un nou și puternic avînt creator în muncă, pentru trecerea la o nouă calitate în toate domeniile de activitate, pentru accelerarea progresului, a ridicării României în rîndul țărilor cu o dezvoltare medie, pe noi trepte de afirmare și de prosperitate pentru poporul nostru.

O politică științifică de dezvoltare industrială a României

ÎN DECENIUL 1970—1980, în țara noastră au avut loc adânci prefaceri revoluționare. România și-a schimbat înfățișarea transformându-se într-un stat industrial-agrar, cu o industrie în plină ascensiune și o agricultură socialistă în plin proces de modernizare. Pornind de la aceste mari realizări, în raportul la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că este necesară „trezirea de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale”. Această orientare stă, de altfel, la baza întregii politici de industrializare stabilită de Congresul al XII-lea al P.C.R. pentru cincinalul 1981—1985, pentru deceniul actual.

Trebuie subliniat că organizarea economiei naționale, pe baza celui mai înalt nivel al științei și tehnicii, folosirea pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale tehnicii pe plan mondial în toate ramurile producției materiale, reprezintă un obiectiv central al politicii economice a P.C.R. de industrializare socialistă a țării. Se remarcă preocuparea crescândă a partidului nostru de a valorifica la maximum faptul că industrializarea socialistă a țării are loc în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane. Această orientare permite făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate corespunzător cerințelor tehnicii moderne, crearea de noi capacități de producție, uzine, ramuri întregi industriale pe baza nivelului mondial în domeniul respectiv. De aceea, factorul hotărâtor al făuririi și dezvoltării bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră îl constituie progresul tehnico-științific neîntrerupt, așezarea pe baza tehnicii celei mai avansate a tuturor ramurilor economiei naționale, creșterea aportului științei, cercetării științifice proprii la înscrierea României pe cele mai înalte culmi ale științei și tehnicii contemporane. În vederea asigurării unei concordanțe cât mai depline între obiectivele făuririi bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate și direcțiile și ritmul revoluției tehnico-științifice, Congresul al XII-lea al P.C.R. a cerut intensificarea promovării progresului tehnic în toate sectoarele activității productive, extinderii proceselor de mecanizare și automatizare, dezvoltarea cu prioritate a ramurilor de vîrf ale revoluției tehnico-științifice contemporane, îmbinarea strînsă a științei și tehnologiei cu învățămîntul și producția, extinderea formelor și metodelor avansate de organizare și desfășurare a activității de cercetare și dezvoltare tehnologică.

Prin rezultatele remarcabile obținute, politica de industria-

lizare socialistă a țării promovată de P.C.R. și-a dovedit, în confruntarea cu practica, justetea. În decurs de trei decenii, 1950—1980, s-a produs un adevărat salt în dezvoltarea forțelor de producție în industrie și celelalte ramuri ale economiei naționale, s-a schimbat radical configurația economică a țării, s-a conturat deja profilul unei țări industriale, s-au redus continuu, mai ales în ultimul deceniu, decalajele economice față de țările industrializate. Astfel, producția globală industrială a crescut în perioada 1950—1980 de 33 ori, în cadrul acesteia s-au dezvoltat cu prioritate ramurile de vîrf; industria chimică a crescut de 178 ori, industria constructoare de mașini de 111 ori. Au cunoscut dinamici rapide și celelalte ramuri ale industriei; industria metalurgică a crescut de 29 ori, industria ușoară de 20 ori, industria de combustibil și energie de 13 ori, industria alimentară de 9,4 ori, de asemenea, producția agricolă a crescut de peste 3 ori.

România este printre puținele țări din lume care a realizat un ritm mediu de creștere a producției industriale în perioada 1950—1980 de peste 12%. Totodată, a crescut de peste 9 ori productivitatea muncii în industrie. Tot un rezultat al industrializării țării este și creșterea numărului personalului muncitor de 3,6 ori, creîndu-se în decurs de 30 de ani peste 4 milioane de noi locuri de muncă. Aceste rezultate s-au putut obține în condițiile unui efort susținut de investiții, al căror volum a sporit de 33 ori. Pe această bază, venitul național a crescut în perioada 1950—1980 de 14 ori, veniturile totale ale populației de 10 ori, fondul de retribuire a muncii personalului muncitor de 21 ori și veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum de 23 ori.

Se poate aprecia că în cincinalul 1976—1980 s-a încheiat o etapă importantă a procesului de industrializare socialistă a țării, perioadă în care România s-a apropiat, din punct de vedere cantitativ (iar la unele produse industriale importante chiar depășim) de producția pe locuitor a țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. În deceniul al optulea România a intrat deci în etapa decisivă a industrializării țării, cînd pe prim plan se pun laturile calitative ale industrializării țării.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta expunere cu prilejul aniversării a 60 de ani de la constituirea P.C.R., „În 30 de ani de construcție socialistă România a parcurs un drum lung, mai multe etape istorice, de la o țară cu economie slab dezvoltată, denumită eminentamente agricolă, la țară industrial-agrară în plină înflorire”. Politica industrială a partidului în cincinalul actual și în deceniul 1981—1990 are drept coordonate fundamentale: lărgirea bazei proprii de materii prime și energie, accelerarea procesului de restructurare a industriei prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată, dezvoltarea bazei tehnico-materiale necesară înfăptuirii noii revoluții agrare, continuarea fermă a politicii de amplasare în teritoriu a forțelor de producție, creșterea rolului științei în modernizarea economiei naționale.

Întreaga strategie a industrializării țării în acest deceniu, cînd va trebui să se înfăptuiască în linii generale prevederile Programului P.C.R. este subordonată realizării obiectivului de lungă durată fixat în acest program și anume „Egalizarea nivelului de dezvoltare a țării noastre cu cel al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic, apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii. Pînă în anul 1990 acest proces de apropiere și egalizare va fi în linii generale realizat. Se va ajunge la un grad de dezvoltare a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale a societății, care să permită asigurarea unui înalt nivel de civilizație socialistă tuturor cetățenilor, crearea premiselor materiale și culturale pentru trecerea la edificarea comunismului”. Prevederile cuprinse în Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economică socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990, asigură tocmai traducerea în viață a acestor obiective mărețe.

Industrializarea este un proces de lungă durată, care cuprinde întreaga perioadă pe care o străbate o țară, de la stadiul de țară în curs de dezvoltare, la țară cu dezvoltare medie și pînă la țară industrială. România se află în prezent în plin proces de transformare în țară cu dezvoltare industrială medie. Evident, în funcție de etapa în care se află, strategia industrializării are anumite particularități, trăsături specifice. Studiînd atent Directivele congreselor P.C.R. în domeniul dezvoltării economice, obiectivele stabilite pentru fiecare din cele 6 cincinale, precum și ale cincinalului actual, se desprinde clar concluzia că, în stabilirea politicii industriale, a direcțiilor și priorităților de dezvoltare pentru fiecare perioadă s-a ținut seama de gradul atins în industrializarea țării și de nivelul de dezvoltare a diferitelor ramuri ale economiei naționale, de resursele proprii și posibilitățile economiei naționale, de direcțiile revoluției tehnico-științifice contemporane și tendințele din economia mondială, de cerințele participării active, eficiente la schimburile economice internaționale. Un element nou al situației industriale a etapei actuale decurge din faptul că resursele creșterii extensive au fost în țara noastră într-o bună măsură epuizate, urmînd ca întreaga dezvoltare să fie axată pe factori intensivi. Acest ele-

*) Prima parte a acestui studiu a apărut în Revista economică nr. 19 din 8 mai 1981.

ment nou determină schimbări de concepție și orientare a politicii de industrializare a țării.

Partidul nostru, în spiritul realismului care îl caracterizează în abordarea problemelor dezvoltării economice, analizând critic rezultatele obținute, are în vedere în cincinalul și deceniul actual o reierarhizare a priorităților dezvoltării ramurilor și subramurilor economiei naționale, asigurarea unui echilibru optim între dezvoltarea industriei și a agriculturii. Astfel, în cincinalul 1981—1985 se prevăd o serie de reorientări ale politicii de industrializare socialistă a țării, în funcție de criza energetică și implicațiile ei asupra economiei noastre naționale, de tendințele de dezvoltare a economiei mondiale, de resursele proprii de materii prime. Aceasta presupune îmbunătățiri și schimbări de structură atât în interiorul industriei, cât și între ramurile economiei naționale. Totodată, prin politica de investiții și pe alte căi, se vor elimina unele efecte negative ale concepției anterioare de industrializare asupra dezvoltării agriculturii. Referindu-se la această problemă tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia în cuvântarea la Congresul al VI-lea al consilierilor de conducere ale unităților agricole, al întregii țărănime: „...în lumina experienței construcției socialiste din țara noastră, apare acum foarte evident că teza industrializării prioritare în detrimentul dezvoltării și modernizării agriculturii a dus de fapt la neglijarea importanței creșterii producției agricole. Aplicarea acestei orientări determină disproporții în dezvoltarea economico-socială generală, influențează negativ asupra nivelului de trai al poporului“. Industrializarea în general, cea socialistă în special, într-o viziune largă include ca o componentă organică și așezarea pe baze moderne a agriculturii, crearea premiselor necesare pentru transformarea muncii agricole într-o variantă a muncii industriale. Pe baza experienței mondiale, este evident că o agricultură modernă, intensivă, de mare randament se poate realiza numai în condițiile existenței unei puternice industrii capabile să asigure nevoile de modernizare ale agriculturii. Pornind de la aceste considerente, în cincinalul actual, prin politica de investiții și pe alte căi, se va face o reconsiderare a raportului dintre industrie și agricultură în vederea optimizării acestuia.

Însăși problema acumulării se pune în actualul cincinal în alți termeni decât în perioadele anterioare. În primul rând, are loc o reducere a ratei acumulării de la cca. 34% în deceniul trecut, la cca. 30% în perioada 1981—1985. În al doilea rând, în cincinalul actual se contează aproape exclusiv pe resursele interne de acumulare, întrucât în această perioadă vin scadențele creditelor externe primite anterior și pe prim plan se situează restituirea acestora. De asemenea, cel puțin în condițiile actuale de pe piața internațională a creditelor, când dobânzile au atins nivele antieconomice, de neimaginat cu ani în urmă, de 15—20% chiar și peste, însăși teza, care a avut o anumită circulație și în rândul economiștilor din țara noastră, în sensul că este avantajos, pentru o țară care se industrializează, să utilizeze, pe lângă resursele interne de acumulare, care, evident, rămân determinante și creditul extern ca factor de accelerare a creșterii economice, ar trebui revăzută. Ce rentabilitate trebuie să aibă un obiectiv construit pe bază de credit extern cu asemenea dobânzi pentru a putea fi restituite, fără a fi afectat venitul național, rata acumulării în perspectivă? În aceste condiții, creditul devine un instrument, o pîrghie în mina țărilor industrializate emițătoare pentru redistribuirea venitului național în favoarea lor. În condițiile restrîngerii la minimum posibil a creditului extern în cincinalul 1981—1985, menținerea dinamismului economiei naționale, ritmurile susținute de creștere, se pot asigura, pe de o parte, numai printr-o maximizare a eficienței utilizării fondului de acumulare, a investițiilor, pe de altă parte, printr-o valorificare cu eficiență sporită a capacităților deja construite pe bază de credite externe, în așa fel încît acestea să fie capabile să restituie, prin exporturi, valuta primită pentru investiție și dotare.

În cincinalul actual, deși rata acumulării se menține înaltă, resursele și posibilitățile financiare, ca urmare, a necesității restituirii creditelor externe, sînt mai reduse. Această realitate își imprimă pecetea asupra întregii strategii de industrializare. Diminuarea resurselor de acumulare, afectează (influențează), într-o oarecare măsură ritmul de dezvoltare. Parțial, așa se explică, reducerea ritmului de creștere a producției industriale și a venitului național în cincinalul actual față de deceniul trecut. Pe de altă parte, această încetinire de ritm se explică, atât prin dimensiunea actuală a industriei și a economiei naționale, un procent de creștere însemnînd un spor absolut mult mai mare, cât și prin necesitatea consolidării rezultatelor obținute, a realizării unor proporții optime între ramurile economiei naționale și în primul rînd între industrie și agricultură. Cu toate acestea, ritmurile preconizate în condițiile agravării crizei economice în economia mondială, pentru perioada 1981—1985 mențin în continuare România printre țările cu economia cea mai dinamică din lume, dar aceasta obligă economia națională la o mobilizare totală a rezervelor și resurselor interne, la găsirea de noi căi și soluții de creștere a gradului de valorificare, de maximizare a eficienței utilizării fondurilor fixe.

Strategia industrializării în cincinalul 1981—1985 include

cerințele trecerii la o nouă calitate în întreaga dezvoltare economico-socială a țării, ale reproducției lărgite intensive. Ea urmărește asigurarea condițiilor economice necesare pentru ca perioada 1981—1985 pînă în 1990 să devină efectiv deceniul științei, tehnologiei, calității și eficienței. Această orientare are în vedere, totodată, luarea în considerare a faptului că omenirea se află în pragul celei de a doua revoluții industriale, iar cuceririle acesteia trebuie avute în vedere în strategia dezvoltării industriale. Pe planul efectelor economice, aceasta înseamnă ca partea covârșitoare a sporului producției industriale, a venitului național să se asigure pe calea creșterii mai rapide a productivității sociale a muncii, prin organizarea științifică a producției și muncii în toate ramurile economiei.

Tocmai pornindu-se de la aceste considerații, așa cum rezultă din Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R., în planul cincinal 1981—1985 se proiectează unele schimbări de raporturi între ramuri și subramuri menite să conducă la realizarea unui echilibru corespunzător între diferitele ramuri și sectoare de activitate, să asigure realizarea unor structuri industriale moderne și de eficiență ridicată. Astfel, se va acorda prioritate dezvoltării bazei de materii prime din resurse proprii și agriculturii, creșterii mai accentuate a ramurilor de prelucrare superioară și limitării la strictul necesar a produselor mari consumatoare de materii prime și energie. Intervin schimbări de fond și în ceea ce privește relația dintre creșterea producției industriale, a venitului național și a producției de energie. Cu ani în urmă se considera că creșterea mai rapidă a producției de energie față de producția industrială ar fi o legătură a industrializării socialiste. Această teză, valabilă în anumite limite, în condițiile abundenței de resurse energetice și ale dezvoltării extensive, a devenit caducă, și, mai ales, în condițiile restricțiilor energetice, trebuie reconsiderată. De fapt, începînd cu cincinalul 1976—1980, în țara noastră creșterea producției industriale și a venitului național au devansat sporirea producției de energie electrică. În noua etapă, esența industrializării socialiste a țării constă în realizarea unui procent de creștere a producției industriale și a venitului național, cu un consum cît mai mic, subunitar de energie.

Totodată, resursele energetice sînt și principalul factor perturbator al structurilor industriale actuale, care determină o nouă restructurare a ramurilor industriale. Asemenea restructurări au mai avut loc în decursul istoriei dezvoltării industriale, dar au fost generate de alți factori. Restructurarea ramurilor industriale în ciuda unor efecte negative de scurtă durată, a avut de fiecare dată caracter progresist, de stimulare a dezvoltării forțelor de producție. Și actuala restructurare generează dezvoltarea unei noi generații de ramuri industriale motrice ca electronica, automatizarea informativă, telecomunicațiile, precum și cercetării pentru găsirea de surse alternative de energie competitive.

Țara noastră face eforturi pentru a se adapta din mers la impactul puternic cu criza energetică mondială, pentru a preîntîmpina unele efecte negative ale acesteia. Astfel, în cincinalul 1981—1985 raportul dintre creșterea producției industriale și a producției de energie electrică este de aproape 3 la 1, iar la venitul național de peste 2 la 1. Semnificativ pentru noua strategie de industrializare socialistă a țării este și raportul dintre ritmul de creștere a investițiilor și cel al producției industriale și a venitului național. Se considera ca o cerință de bază a industrializării socialiste asigurarea unui ritm mai rapid de creștere al investițiilor, teză în general corectă în condițiile industrializării extensive. În etapa dezvoltării intensive, cînd pe prim plan se situează eficiența economică, iar productivitatea muncii trebuie să devină factorul hotărîtor al creșterii economice, ritmul de creștere a investițiilor trebuie să fie mai mic decît al producției industriale și al venitului național. În cincinalul actual se prevede realizarea unui ritm de creștere a producției industriale de cca. 9% și a venitului național de peste 7% în condițiile unui ritm de creștere a investițiilor de cca. 6%.

Continuarea politicii de industrializare a țării, realizarea obiectivelor stabilite pentru perioada 1981—1985 vor determina schimbări calitative în structura industriei românești, modernizarea la nivelul cerințelor revoluției tehnico-științifice contemporane a bazei tehnico-materiale a societății, dezvoltarea și modernizarea susținută a producției agricole și a celorlalte ramuri ale economiei naționale, îmbunătățirea amplasării raționale pe teritoriul a forței de muncă și lichidarea în linii generale a decalajelor economice dintre zonele și județele țării, creșterea nivelului de trai și crearea unei noi calități a vieții. Totodată, România va ieși din stadiul de țară în curs de dezvoltare și se va transforma într-o țară socialistă cu dezvoltare industrială medie, apropiindu-se mult de nivelul statelor avansate, realizîndu-se astfel unul din idealurile pentru care au militat forțele progresiste din țara noastră încă din secolul trecut, iar partidul comunist încă de la constituirea sa. Rezultatele obținute în dezvoltarea economico-socială a țării confirmă justetea politicii partidului nostru în anii construcției socialiste, demonstrează superioritatea industrializării socialiste.

Mihai PĂRĂLUȚĂ

Adaptare la cerințele autoconducerii și autogestiunii, stimularea inițiativei și responsabilității la toate nivelele

DINAMICA evoluției și complexității activităților economico-sociale implică și o dinamică adecvată a formelor de organizare și conducere a acestora — cerință pe care partidul și statul nostru o rezolvă într-un spirit consecvent revoluționar. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, în Expunerea la Adunarea festivă din Capitală consacrată aniversării a 60 de ani de la făurirea P.C.R. :

„Trebuie să fim pe deplin conștienți că fiecare etapă de dezvoltare presupune noi forme și noi metode de muncă, presupune o abordare îndrăznească, realistă a problemelor, lipsită de dogmatism, de conservatorism, de închistare și sectarism. Nu există forme organizatorice, metode de muncă valabile o dată pentru totdeauna. Atât formele organizatorice, cât și metodele de muncă, precum și diferite măsuri impuse de progresul economico-social, corespund etapei în care a ajuns la un moment dat dezvoltarea societății. Așa trebuie înțeleasă concepția revoluționară despre lume și viață !“

Valorificarea cadrului organizatoric al conducerii participative

NOUA ETAPĂ de dezvoltare presupune o îmbunătățire a organizării și activității statului nostru socialist, o democratizare a formelor organizatorice, pentru a permite tuturor oamenilor muncii, întregului popor să participe direct la elaborarea întregii politici interne și externe a statului, la înlăturarea ei. Așa cum preciza secretarul general al partidului în Raportul la Congresul al XII-lea, toate organele noastre de stat, centralele, conducerile întreprinderilor, consiliile populare trebuie să-și bazeze întreaga activitate pe consultarea largă a maselor, pornind de la faptul că socialismul se construiește cu poporul și pentru popor. Organismele democrației noastre socialiste — consiliile oamenilor muncii, adunările generale, consiliile populare, organele de conducere democratică la nivel național — trebuie să capete un conținut tot mai profund, să acționeze efectiv ca foruri de dezbatere responsabilă și soluționare justă, operativă a tuturor problemelor.

Promovarea largă a formelor colective de conducere, a democrației socialiste în toate sectoarele de activitate, elaborarea pe plan conceptual, aplicarea în viață și întărirea continuă a autoconducerii muncitorești, inseparabil îmbinată cu autogestiunea și autofinanțarea constituie una din cele mai remarcabile și semnificative orientări adoptate de partidul nostru în construirea modelului românesc de conducere și organizare economico-socială. S-a realizat, practic, un sistem unitar de conducere a țării de către popor, o democrație economică și socială de tip nou, care permite să se valorifice larg inițiativa și capacitatea de creație a maselor în înlăturarea Programului partidului.

*) Prima parte a articolului a fost publicată în nr. 19/1981 al revistei (Nota red.)

Esențialul este, acum, să se asigure buna funcționare a acestui cadru democratic, folosirea deplină a posibilităților pe care el le oferă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca organele de conducere colectivă — consiliile oamenilor muncii din toate unitățile economico-sociale, consiliile de conducere ale ministerelor și altor organe centrale, ca și congresele și consiliile naționale, care completează în mod minunat activitatea organelor de stat — să-și îndeplinească în condiții din ce în ce mai bune rolul și atribuțiile pe care le au în societatea noastră :

„Să nu uităm nici un moment că etapa pe care o străbatem impune, ca o legitate obiectivă, perfecționarea și creșterea rolului organelor colective, democratice, de conducere.

În același timp este necesar să fie întărite ordinea, disciplina, spiritul de răspundere, să se asigure întărirea controlului clasei muncitoare, al maselor asupra tuturor domeniilor de activitate.“

Pregătirea și începutul noului cincinal au fost marcate de o intensă activitate pe această linie. Congresul consiliilor populare, cel al țărănimii, cel al sindicatelor, consfătuirea de lucru de la Brașov pe problemele agriculturii, Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, cele două runde ale adunărilor generale consacrate stabilirii măsurilor pentru îndeplinirea planului pe acest an s-au afirmat efectiv ca foruri de analiză și soluționare a celor mai importante probleme ale dezvoltării pe plan național, teritorial, al ramurilor și al unităților.

Peste puțin timp va avea loc cel de-al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe, chemat să dezbate și adopte măsurile necesare creșterii contribuției organelor de conducere colectivă din unitățile economico-sociale la realizarea planului pe 1981 și pe întregul cincinal. Participarea activă și nemijlocită a producătorilor bunurilor materiale la actul conducerii, contribuția lor tot mai substanțială în cadrul organelor de conducere colectivă — se arată în Tezele pentru congres — au determinat o îmbunătățire generală a activității unităților economice, a centralelor și ministerelor.

În etapa în care am pășit va continua acțiunea de perfecționare a cadrului organizatoric al conducerii participative, a formelor de adâncire a democrației socialiste, de corelare a structurilor de organizare și conducere a unităților cu cele ale organismelor politico-sociale din cadrul acestora, aplicându-se totodată cu fermitate principiul că orice conducător trebuie să fie în același timp om politic și specialist. Vor fi luate noi măsuri pentru sporirea atribuțiilor adunărilor generale, ale consiliilor oamenilor muncii, care să-și spună cuvântul asupra activității conducerii întreprinderilor, inclusiv să hotărască destituirea acelor conducători care nu-și îndeplinesc îndatoririle și să discute promovarea celor ce urmează să conducă activitatea economică în viitor.

Dezvoltarea autoconducerii impune afirmarea deplină a elementelor sale de conținut, în strânsa lor interdependență:

— participarea directă, conștientă și deliberată a tuturor oamenilor muncii la procesul conducerii ;

— unitatea dialectică dintre munca și conducerea colectivă și răspunderea personală, creșterea responsabilității față de gospodărirea unităților economice, față de consecințele pentru colectivitate ale deciziilor adoptate ;

— întărirea ordinii și disciplinei, promovarea autocontrolului, dezvoltarea spiritului civic înaintat ;

— punerea în valoare a potențialului creator al colectivității pentru obținerea unor rezultate performante, generatoare de eficiență ridicată.

Totodată, puternica motivație morală a participării la conducere se cere însoțită de măsuri vizând perfecționarea repartiției socialiste, aplicarea justă a principiilor de retribuție, în concordanță cu normele eticii și echității, utilizarea judicioasă, eficace a resurselor alocate — din fondurile statului și din fondurile proprii ale unităților — pentru continua îmbunătățire a condițiilor de muncă și sociale ale oamenilor muncii, pentru satisfacerea în condiții tot mai bune a cerințelor lor de trai materiale și spirituale ; în această privință adunărilor generale, consiliilor oamenilor muncii, sindicatelor le revin importante îndatoriri și răspunderi.

Experiența de până acum, orientările formulate de secretarul general al partidului, președintele republicii, scot în evidență unele condiții ce se cer îndeplinite pe un plan tot mai larg, pentru afirmarea autoconducerii. Iată câteva dintre ele :

— dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a personalității lor, educarea lor în spiritul participării conștiente și eficace la autoconducere ;

— ridicarea calificării personalului muncitor, prin însușirea a tot ceea ce este mai înaintat pe plan național și internațional în tehnică, în metodele de organizare și conducere științifică a întreprinderilor ;

— perfecționarea sistemului informațional, informarea organelor de conducere colectivă și a tuturor oamenilor muncii asupra rezultatelor obținute, a perspectivelor și a problemelor cu care se confruntă unitatea, realizarea unui climat propice dezbaterilor, consultarea sistematică a colectivului din secții și ateliere, pentru adoptarea unor decizii fundamentate ;

— definirea cuprinzătoare a perspectivei activității unităților ;

— promovarea utilizării unor metode și tehnici de conducere cu caracter participativ ;

— realizarea unei autentice scări a valorilor, pe baza performanțelor obținute și relațiilor statornicite în procesul muncii și întreținerea emulației pentru ridicarea tuturor la nivelul celor mai bune rezultate individuale și colective.

Adaptarea la cerințele unei economii moderne, eficiente

INTĂRIREA și perfecționarea continuă a conducerii unitare, pe baza planului național unic, a dezvoltării economico-sociale și lărgirea atribuțiilor unităților economice — principii a căror imbinare dialectică asigură unitatea de concepție și sinergia eforturilor la nivel macro și micro-economic — impun ca în noua etapă, ce va marca la sfârșitul deceniului realizarea în linii mari a sarcinilor fâuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, să sporească rolul și răspunderea centralelor, județelor și întreprinderilor în elaborarea și înlăturarea tuturor prevederilor de plan, în întărirea autoconducerii și autogestiei economice.

Pe planul conducerii și organizării, aceasta implică un complex de acțiuni printre care apreciem că se vor înscrie cu caracter de prioritate :

● evoluția în continuare a procesului de concentrare a unităților economice în organizații mari, puternice, care să asigure în interiorul lor creșterea gradului de mobilitate pentru adaptarea elastică la cerințele economiei și ale pieței internaționale, creșterea gradului de specializare și cooperare tehnologică ;

● îmbunătățirea în continuare a structurilor de organizare și conducere pentru marile unități economice, cu procese de producție complexe, volum mare al producției și număr important al forței de muncă, urmărindu-se apropierea conducerii de execuție și folosirea cât mai eficientă a personalului de specialitate, atât la nivelul centrelor de decizie operativă și de concepție, cât și pentru asigurarea asistenței tehnice și economice în procesul de producție pe schimburi de lucru. Pentru unitățile mici această îmbună-

țire va avea în vedere eliminarea paralelismelor, a unor verigi organizatorice inutile, reducerea activităților de birou care nu își găsesc o justificare obiectivă în condițiile specifice ;

● imbinarea acțiunii de perfecționare a structurilor de organizare și conducere a unităților economice cu dezvoltarea și organizarea platformelor industriale, a marilor complexe social-economice, prin crearea unor baze unice de concepție și de formare/perfecționare a pregătirii profesionale care să realizeze mai bine integrarea cercetării cu producția și învățământul, a unor baze unice de întreținere și reparații, a unor centre unice de informatică etc., precum și prin folosirea în comun a utilităților (căi de acces, alimentări cu energie, apă ș.a.) ;

● experimentarea și dezvoltarea unor noi formule organizatorice, în plan departamental și teritorial, cum ar fi : centrale, platforme (zone) industriale și combinate integrate, complexe agroindustriale, uzine integrate cu cercetarea ș.a. ;

● mai buna definire a unor elemente ale structurilor de organizare și conducere a unităților economice din agricultură și industrializarea produselor agricole, a relațiilor acestora în cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, integrarea în forme specifice a cercetării și învățământului agricol cu producția ;

● soluționarea de principiu și de detaliu a interferenței industriei mici cu industria mare și mijlocie, punându-se accentul pe mecanismul de funcționare a activităților economico-sociale în teritoriu și pe autoritatea, competența și responsabilitatea organelor locale ale puterii și administrației de stat ;

● stabilirea statutelor anumitor verigi organizatorice și funcții, cu precizarea mai clară a atribuțiilor, pîrghiilor și responsabilităților, în vederea asigurării unui echilibru optim al centralizării cu descentralizarea ;

● imbinarea elementului primar al organizării — stabilirea de atribuții, responsabilități și competențe pe fiecare post — cu rezerva de elasticitate necesară dezvoltării unor activități interdisciplinare, intercompartimente ; promovarea formelor organizate (cu caracter permanent sau de intervenție) de participare directă a specialiștilor din compartimentele funcționale la rezolvarea unor probleme ale producției, ca și de antrenare a cadrelor din producție în munca de concepție ; dinamizarea și eficientizarea aportului comisiilor pe domenii, al altor colective cu caracter formalizat sau obștesc la analize, la fundamentarea deciziilor conducerii și la controlul îndeplinirii lor ; studierea, interpretarea științifică și formularea metodologică a inițiativelor muncitorești, pentru a conferi generalizării lor un caracter organizat și o eficiență ridicată ;

● perfecționarea metodelor, tehnicilor și procedeelelor de conducere a întreprinderii, prin promovarea mai activă a prelucrării automate a datelor și a unor instrumente eficiente de lucru, asigurarea bazei tehnice a conducerii, realizarea interferenței dintre calculatoarele de proces și cele de conducere ;

● reconsiderarea activităților și lucrărilor de concepție, care se cer stăpînite și efectuate în avans față de celelalte activități de rutină, de execuție.

○ LARGĂ deschidere pe plan teoretic și practic, în legătură cu viitoarea dezvoltare a principiilor și formelor conducerii și organizării economico-sociale, oferă precizarea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta cuvîntare la gloriosul jubileu al partidului :

„Va trebui să ne gîndim foarte serios la relațiile și la locul pe care trebuie să-l aibă în statul nostru noul cadru democratic, noile organisme, care, fără îndoială, trebuie să devină o parte integrantă și să contribuie la transformarea continuă a statului, la creșterea rolului clasei muncitoare, al poporului în conducerea societății.”

Perfecționarea organizării și conducerii, conjugată strîns cu adîncirea democrației muncitorești, cu afirmarea inițiativei și responsabilității maselor de oameni ai muncii, va contribui la înlăturarea obiectivului fundamental al actualului plan cincinal — continuarea, pe o treaptă superioară, a îndeplinirii Programului partidului, creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale.

dr. Nicolae OPREA
Academia „Stefan Gheorghiu”
Dorin CONSTANTINESCU

CERINȚE ALE REALIZĂRII

SARCINILOR DE PLAN

Accelerarea punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții

CONECTAREA în termen cât mai scurt a noilor obiective de investiții la circuitul producției prezintă o importanță deosebită pentru întreaga economie națională, întrucât astfel se poate obține o cantitate suplimentară de produse, se asigură amortizarea mai rapidă a fondurilor de investiții, se creează premisele satisfacerii în măsură sporită a cerințelor beneficiarilor interni și ale exportului. În acest scop, în întreprinderile de construcții-montaj, precum și în toate celelalte unități care participă la procesul investițional există preocupări susținute în vederea utilizării la indici înalți a mijloacelor de construcții din dotare și a forței de muncă, pentru promovarea tehnologiilor moderne de înalt randament.

În lumina sarcinilor de mare însemnătate care revin unităților de construcții potrivit prevederilor planului pe acest an, prezentăm o analiză a activității desfășurate în cadrul **Întreprinderii de construcții speciale industriale și montaj din București**, în dorința de a evidenția căile de acțiune capabile să contribuie la accelerarea punerii în funcțiune a capacităților de producție planificate pe acest an.

Valorificarea superioară a potențialului propriu de producție

PUTERNICĂ UNITATE specializată. Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj (I.C.S.I.M.) aduce o contribuție esențială la realizarea și punerea în funcțiune a noilor capacități de producție ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — din București, județele Călărași și Brăila, desfășurând în cadrul a două grupuri de șantiere lucrări de construcții industriale și civile pentru un număr de peste 40 de beneficiari. În cadrul acestei unități, în anul 1981 planul producției nete de construcții-montaj a fost realizat pe trimestrul I numai în proporție de 95,75 la sută, perioadă în care, din cauza unor greutăți în activitatea de aprovizionare și transport, au trebuit să fie elaborate și aplicate o serie de măsuri organizatorice pentru suplinirea deficiențelor amintite.

În acest scop, s-a trecut, începând cu trimestrul II al acestui an, de la **organizarea întreprinderii pe șantiere la cea pe grupuri de șantiere**, fapt care a permis și permite în continuare utilizarea mai eficientă a forței de muncă, prin concentrări și mișcări mai operative ale personalului în funcție de necesități, creșterea indicelui de folosire a mijloacelor de mecanizare.

Ca sursă de utilizare superioară a potențialului disponibil, **perfecționarea activității de programare, lansare și urmărire a producției** a concentrat eforturile specialiștilor, materializându-se în realizarea pe calculator a calculului de nivelor de execuție, în furnizarea pe această cale, deocamdată în mod experimental, a planurilor operative cu anexe necesare (de forță de muncă, de materiale etc.), pentru lotul Mihai Bravu de la șantierul nr. 4 al întreprinderii.

Această inițiativă va fi în continuare generalizată la grupurile de șantiere numărul 1 și 2, încă în cursul acestui an, urmînd ca în 1982 ea să fie generalizată și la celelalte unități productive componente ale I.C.S.I.M.

Dat fiind că specificul activității desfășurate o reprezintă lucrările cu caracter de unicat, o preocupare importantă a reprezentat-o și **crearea unui atelier specializat** pentru elaborarea tehnologiilor de execuție, ceea ce a adus întreprinderii însemnate avantaje pe linia scurtării ciclului de execuție a lucrărilor (cu circa 10 la sută) și a folosirii mijloacelor de mecanizare la indicii superiori (cu circa 5—10 la sută față de situația din trecut).

Cu toate eforturile depuse însă, rezultatele obținute în desfășurarea lucrărilor de construcții-montaj și de punere în funcțiune de noi capacități de producție nu s-au ridicat la nivelul sarcinilor din planul primelor luni din 1981. Din totalul celor 6 noi obiective de investiții ce trebuiau puse în funcțiune în trimestrul I a.c., una singură a fost realizată integral la termenele planificate, două au fost doar parțial realizate (dezvoltări de capacități la Întreprinderea mecanică de utilaj chimic și întreprinderea „Timpuri noi” din București), iar trei capacități au rămas nerealizate (la Întreprinderea de mașini grele și „Timpuri noi” din Capitală).

Perfecționarea activității de transport și aprovizionare

ÎN ACTIVITATEA I.C.S.I.M., desfășurată în perioada ce a trecut din acest an, există unele decalaje între prevederile de plan și realizările obținute, apărute datorită acțiunii unor cauze obiective și subiective, a căror înlăturare de către toți factorii implicați ar fi de natură să contribuie substanțial la

accelerarea punerii în funcțiune a noilor obiective de investiții. Este vorba de:

- **existența unor rezerve în activitatea proprie, care se cer atrase cit mai rapid în circuitul producției** prin înlăturarea neajunsurilor existente în activitatea de asigurare a forței de muncă necesare (prin completarea operativă a efectivului de lucrători cu încă 600 de cadre, pînă la nivelul planificat), prin ridicarea gradului de utilizare a timpului de lucru (cu peste 10 procente), prin sporirea preocupării pentru pregătirea din vreme a execuției, prin eliminarea întârzierilor care mai persistă în promovarea tehnologiilor moderne de mare productivitate, în organizarea riguroasă a muncii, respectarea tehnologiei de construcții și montaj ș.a.;

Pentru creșterea contribuției proprii la realizarea sarcinilor din planul acestui an prin mobilizarea mai amplă a potențialului productiv disponibil, au fost luate și se cer adoptate în continuare măsuri în vederea:

- **perfecționării activității de planificare, programare-urmărire a activității de construcții-montaj** în așa fel încît să se depășească neajunsurile manifestate în trecut, cînd nu s-a reușit întotdeauna să se urmărească includerea în plan numai a obiectivelor la care era asigurată documentația de execuție necesară, cînd conducerea operativă a activității nu a reușit să acorde la toate obiectivele atenția necesară întocmirii de grafice detaliate de execuție care să permită evidențierea clară și urmărirea operativă a obligațiilor compartimentelor și subunităților I.C.S.I.M. referitoare la asigurarea de materiale, utilaje și forța de muncă;

- **creșterii indicelui de utilizare al utilajelor din dotare** prin elaborarea cu mai multă consecvență, mai fundamentată, a fișelor de evidență a capacităților și urmărirea lor mai riguroasă, prin perfecționarea modului de programare al utilajelor astfel încît să fie evitate mutările prea dese ale acestora, folosirea lor sub capacitate (în special la macaralele turn de la șantierele de construcții civile), prin efectuarea mai rapidă a depanărilor la mijloacele de mecanizare a lucrărilor (în special la șantierul Olenița), precum și prin repararea centralizată și asigurarea cu mai mare operativitate a pieselor de schimb necesare în cadrul Stației de utilaje transport existente în cadrul trustului.

- **desfășurarea necorespunzătoare a activității de transport**, pe care este chemată să o presteze pentru I.C.S.I.M. unitatea specializată a ministerului, și anume Întreprinderea de transporturi auto care aparține de Centrala industrială de utilaj tehnologic și material rulant.

Noua întreprindere de transport nefiind de o experiență proprie nu a putut învinge sau evita unele greutăți inerente debutului într-o activitate așa de complexă ca cea de transport. Totuși, atunci cînd de calitatea activității de transport prestate depinde direct nivelul de realizare a planului de producție în unitățile beneficiare, problema remedierii unor neajunsuri se cere privită și rezolvată cu maximum de operativitate și responsabilitate. Este vorba de respectarea riguroasă a disciplinei tehnologice, a obligațiilor pe care unitatea de transport și le asumă prin contracte față de beneficiari; pentru că nu se poate admite ca în continuare

I.T.A. să asigure numărul de autovehicule de transport contractate cu I.C.S.I.M. decît în proporție de 50-60 la sută, sau chiar mai puțin, așa cum s-a întîmplat pe întreg parcursul trimestrului I al acestui an.

Numărul redus de mijloace pus la dispoziție pentru transport este motivat de către I.T.A. prin dimensiunile mai reduse ale cotei de combustibil pe care o are la anumite categorii de utilaje din dotare. Fără a neglija rațiunea economicisirii la maximum a combustibilului, specialiștii din cadrul I.C.S.I.M. apreciază totuși că marca majoritate a greutăților în transport nu provin dintr-o diminuare absolută a combustibilului disponibil în cadrul unității de transport, ci, în primul rînd, din existența unor interese de plan diferite la deținătorul de mijloace de transport față de unitatea de construcții beneficiară: prima este interesată să afecteze cît mai mulți tone/kilometri, iar cea de-a doua, datorită faptului că activitatea de transport este în foarte mare măsură în construcții o activitate tehnologică, nu poate oferi pentru căraș, un nivel ridicat de realizări la acest indicator, comparativ cu alte unități productive deservite de acesta care, datorită profilului de fabricație, cooperărilor în producție, pot oferi curse mai lungi și mai avantajoase. În favoarea acestei opinii se aduce argumentul că atunci cînd beneficiarul, respectiv I.C.S.I.M., se ocupă de procurarea cotelor de benzină necesare pentru căraș, se obține, e adevărat cu efort, cantitatea necesară de combustibil. Pentru rezolvarea cît mai grabnică a acestei situații.

Apare necesară o mai bună corelare a indicatorilor de plan

între căraș și I.C.S.I.M., în așa fel încît întreprinderea de transport să fie mai direct și nemijlocit legată în aprecierea gradului de realizare a sarcinilor de plan de contribuția adusă la îndeplinirea indicatorilor specifici activității de construcții-montaj (inclusiv cei privind punerile în funcțiune). Sau ar putea fi examinată mai atent și propunerea specialiștilor constructori ca I.C.S.I.M. de a fi deservit de o singură autobază a I.T.A. (poate chiar cea predată la înființarea acesteia), și aceasta în exclusivitate.

În fine, nu este lipsită de interes opinia conform căreia o îmbunătățire substanțială a gradului de utilizare s-ar putea obține dacă s-ar avea în vedere de către factorii de resort că utilajele specifice de construcții (ca transportoare de beton, transportoare de ciment, macarale, trailere etc.), deși sînt pe pneuri și din această cauză au fost predate către I.T.A., reprezintă totuși, în fapt, utilaje pur tehnologice pentru constructor și nu mijloace de transport și că deci, pentru utilizarea lor rațională, ar putea fi examinată posibilitatea trecerii lor înapoi la unitatea de construcții.

● neritmicitatea în aprovizionarea cu unele materiale indispensabile bunei desfășurări a activității de construcții sau diferențe considerabile între necesarul fundamentat și aprobat inițial și cotele de consum acordate ulterior. La bitum, de pildă, dintr-un necesar fundamentat de 2 400 de t, s-au acordat

doar 430, la ciment, față de 80 000 t, s-au alocat doar 43 000; la toate acestea se adaugă probleme generate de neritmicitate în aprovizionare la oțel-beton, profile grele, mijlocii și ușoare, tablă mijlocie și groasă etc.

Pentru realizarea unei aprovizionări normale este necesar deci un efort sporit din partea furnizorilor pentru sporirea operativității și ritmicității în livrare, precum și o preocupare mai atentă din partea forurilor de resort la dimensionarea cotelor alocate, de natură să prevină modificările uneori prea dese pe care le efectuează în timp scurt asupra nivelului cantităților de materiale alocate (de exemplu, în luna mai, într-o singură zi, cotele alocate la materialele amintite au fost modificate de două ori, cu cantități de ordinul sutelor de tone). De asemenea, constructorul este necesar să-și dimensioneze mult mai riguros necesarul, mai aproape de nevoile producției, direcție în care există încă rezerve. Că este așa o demonstrează faptul că, la ciment de exemplu, față de calculul inițial al necesarului, s-a putut renunța ulterior la circa 25 000 t. prin recalcularea consumurilor pe baza adoptării unor soluții noi.

Sporirea eforturilor pentru mobilizarea mai amplă a potențialului propriu productiv, perfecționarea colaborării și a sprijinului acordat de toate unitățile implicate vor contribui la realizarea pînă la sfîrșitul anului a sarcinilor de plan, la sporirea contribuției întreprinderii la edificarea peisajului industrial într-un sector-cheie al economiei naționale.

Șerban STELU

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Creșterea ponderii produselor de calitate superioară

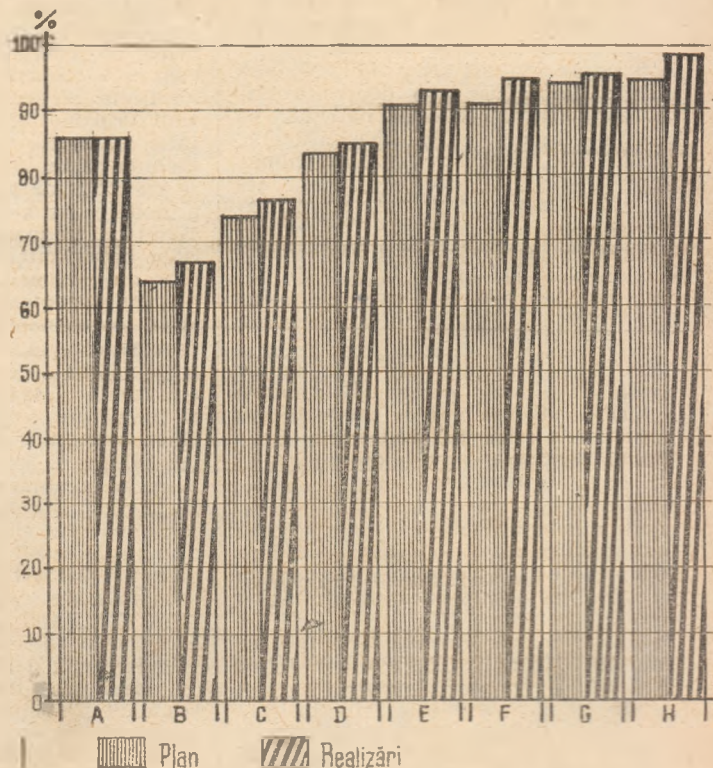
ÎN CURSUL TRIM. I 1981 întreprinderile Ministerului Industriei Chimice au depășit cu 259 mil. lei planul la producția de calitate superioară (în cadrul producției care se realizează în mai multe calități); ponderea produselor de calitate superioară a ajuns astfel la 87,9 la sută în totalul producției respective. Rezultate deosebite s-au obținut mai ales la acid clorhidric de sinteză, polietilenă de mică densitate, anhidridă ftalică, cauciuc sintetic - CAROM, clorură de aluminiu, rețele cord din fire viscoază de mare rezistență (graficul).

Ceea ce a contribuit în mod hotărîtor la obținerea rezultatelor menționate a fost preocuparea constantă a unităților pentru calitatea producției în toate etapele, începînd cu concepția, asigurarea aparatului și a personalului de control, respectarea tehnologiei de fabricație, calificarea muncitorilor și terminînd cu urmărirea comportării produsului la consumatori.

Pentru a ridica în continuare

ponderea produselor de calitate superioară, întreprinderile din industria chimică trebuie să, acționeze atît în direcția atingerii mai grabnice a parametrilor proiectați în special, la unitățile noi (octanol 2-etil-hexanol fire relon - exclusiv pentru rețele, fire de viscoză normale, tetraclorură de carbon, acid clorhidric de sinteză) cît și în ce privește eliminarea operativă a defecțiunilor tehnico-organizatorice în funcționarea unor instalații. De asemenea, este necesar ca întreprinderile și centralele să dea eforturi pentru mobilizarea tuturor posibilităților de care dispun - perfecționarea tehnologiilor de fabricație, respectarea disciplinei tehnologice, întărirea controlului interfațic etc. - în vederea creșterii parametrilor calitativi ai produselor. Îmbunătățirea calității are influențe pozitive asupra rentabilității, intrucît producția de calitate superioară este cotată la prețuri mai ridicate de desfacere.

J. C.

D - Fibre celulozice viscoză tip lină pentru fire cordate; E - Cauciuc sintetic - CAROM 1500; F - Cauciuc sintetic - CAROM 1712; G - Anhidridă ftalică; H - Sodă calcinată.

Reducerea cheltuielilor materiale — factor de bază al diminuării costurilor de producție

Alexandrina GĂINUȘE

prim-secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R.

ÎN ACȚIUNEA de diminuare continuă, consecventă, a costurilor de producție — ca factor de bază al creșterii eficienței economice — un rol esențial îl joacă reducerea cheltuielilor materiale, a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică. Așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în întreaga economie, în fiecare întreprindere, reducerea consumurilor materiale pe unitatea de produs trebuie să reprezinte în permanență un obiectiv de primă importanță, pentru realizarea căruia se cer depuse eforturi sporite în vederea dimensionării judicioase și respectării nor-

melor de consum, accelerării înnoirii și modernizării producției, utilizării raționale a fondurilor fixe și recuperării tuturor resurselor reciclabile.

Pentru îndeplinirea acestor sarcini de o deosebită însemnatate, în unitățile economice din județul Bacău, sub conducerea și îndrumarea comitetului județean de partid, este realizată o amplă mobilizare de forțe materiale și umane pentru ca, printr-un efort creativ și organizațional sporit, prin utilizarea superioară a valorosului potențial productiv disponibil să se obțină rezultate de prestigiu în realizarea producției nete, fizice și marfă planificată cu consumuri materiale substanțial mai scăzute.

Economisirea resurselor materiale

ÎN AMPLA întrecere socialistă care se desfășoară în întreaga țară pentru realizarea sarcinilor de plan pe 1981, unitățile economice ale județului Bacău au adus și aduc în continuare o contribuție considerabilă. Eforturile depuse pe multiple planuri pentru utilizarea la cote superioare a potențialului productiv s-au materializat în realizarea și depășirea prevederilor planului cincinal 1976—1980, la producția industrială obținându-se pe această cale un spor de 7,2 miliarde lei, care se regăsește în importante depășiri ale planului fizic la o serie de produse de o deosebită importanță pentru economia națională ca energie electrică, țigete, mașini-unelte, organe de asamblare, utilaj chimic, cherestea, mobilă, celuloză și hirtie, țesături și produse alimentare. Continuarea și amplificarea acestor preocupări a făcut ca pe trimestrul I 1981 planul producției marfă industrială să fie depășit cu 157,5 mil. lei, iar în multe întreprinderi să se îndeplinească în bune condițiuni și planul producției nete.

În cadrul acestor eforturi un loc aparte l-au avut preocupările pentru reducerea cheltuielilor de producție, cu prioritate a celor materiale, prin diminuarea permanentă a consumurilor specifice. Ca urmare a acțiunilor întreprinse, în cincinalul care s-a încheiat cheltuielile materiale de producție în industria județului au fost reduse cu 55,6 lei la 1 000 lei producție marfă și, în principal, pe aceasă bază, cele totale au fost diminuate cu 89,2 lei la 1 000 lei producție marfă în anul 1980 față de anul 1976. În anul 1980 costurile totale la 1 000 lei producție marfă au fost reduse față de cele înregistrate la începutul cincinalului cu 116 lei la mașini-unelte, cu 300 lei la armături industriale din fontă, cu 280 lei la organe de asamblare, cu 275 lei la utilaj chimic, cu 270 lei la celuloză și hirtie, cu 104 lei la mobilă, cu 119 lei

la țesături, cu 356 lei la zahăr ș.a. în primul rînd pe seama reducerii consumurilor materiale.

Accentuînd această dinamică descrescătoare, preocupările de economisire și gospodărire judicioasă a materialelor și energiei au determinat ca în trimestrul I 1981 cheltuielile materiale pe ansamblul județului să se reducă la 688,8 lei la 1 000 lei producție marfă (față de 699,8 lei în trimestrul I 1980), iar cele totale la 830,2 (față de 840,1 înregistrate în trimestrul I al anului 1981).

Este demn de remarcat faptul că diminuarea cheltuielilor de producție s-a realizat îndeosebi pe seama micșorării consumurilor specifice de materii prime, materiale, energie și combustibil, precum și a reducerii greutății produselor finite. Se realizează, astfel, față de anul 1976 mașini-unelte mai ușoare cu 15%, armături industriale mai puțin grele cu circa 10%, organe de asamblare cu 25%, iar greutatea țesăturilor și a mobilierului s-a redus cu circa 20%. Totodată, la materii prime și materiale importante ca metal, combustibil convențional, energie electrică, benzină și motorină s-au obținut și în acest an economii față de consumul normat, care în trimestrul I a.c. la Întreprinderea metalurgică din Bacău reprezentau 42,8 t de metal și 651,1 MWh energie electrică, la întreprinderea „Electrocentrale” Borzești 22,2 t de metal, 161 tcc și 952,0 MWh energie electrică, la Combinatul de celuloză și hirtie „Letea” Bacău 33,7 t de metal și 5 798 MWh energie electrică, la Trustul petrolului Moinesti 3812,9 MWh energie electrică și 110 tcc; economii materiale asemănătoare s-au înregistrat și la mina Comănești, Întreprinderea mecanică Bacău, Întreprinderea de utilaj chimic Borzești și altele.

Concomitent, în întreprinderile industriale din județul nostru se manifestă preocupări și pentru valorificarea superioară a materiilor prime, în acest sens rezultate bune obținînd, de exemplu, Întreprinderea mecanică Bacău, care la un milion de lei producție a redus consumul de metal față de anul 1976 cu

circa 20 de tone, Întreprinderea metalurgică Bacău cu o diminuare la același indicator de 15 tone, Combinatul de prelucrare a lemnului Comănești la cherestea fag pentru mobilier curbat cu 80,1 mc etc.

Alături de aceste rezultate, se cere menționat faptul că în domeniul reducerii cheltuielilor materiale, în fiecare dintre întreprinderile noastre există încă rezerve însemnate, pentru a căror punere în valoare va fi mobilizat mai amplu potențialul productiv disponibil, vor trebui intensificate în continuare preocupările tuturor oamenilor muncii. O asemenea sarcină se cere privită cu responsabilitate sporită, în special în unele unități cu pondere mare în economia județului și în care printr-un efort sporit de creativitate și organizare se poate și trebuie să se obțină rezultate net superioare nivelului actual înregistrat la cheltuielile materiale, cum ar fi Combinatul petrochimic Borzești, Combinatul de îngreșăminte chimice Bacău, Combinatul de prelucrare lemnului și Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Bacău ș.a.

Așa după cum am arătat, în județul Bacău există în multe întreprinderi o bună experiență în ce privește gospodărirea judicioasă a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei electrice, se desfășoară acțiuni viguroase de economisire și valorificare superioară a materiei și energiei, pe baza unor programe complexe de măsuri cu sarcini și responsabilități precise a căror transpunere în practică a fost temeinic pregătită încă din cursul anului trecut, și asupra cărora ne propunem să ne oprim în continuare.

Factori de accelerare a valorificării

SARCINILE INSEMNAȚE ce se cer îndeplinite în anul 1981 cît și în întregul cincinal pe linia reducerii accentua-

te a cheltuielilor materiale, în general a costurilor de producție, au determinat ca, de la finele anului trecut, în toate întreprinderile județului să fie constituite și să acționeze colective de lucru de **analiză și elaborare a programelor de măsuri privind reducerea cheltuielilor de producție** pentru găsirea de soluții de valorificare accelerată, pe scară largită, a însemnatelor rezerve interne de economisire și valorificare superioară a materialelor prin înnoiri în tehnologie și organizare, perfecționarea calificării cadrelor, accelerarea punerii în funcțiune a capacităților planificate, utilizarea intensivă și întreținerea în bune condițiuni a fondurilor fixe, realizarea ritmică și de calitate a producției fizice în structura planificată, întărirea disciplinei tehnologice, recuperarea resurselor reciclabile etc. Din multitudinea acestor acțiuni se vor menționa cu prioritate:

■ **Accelerarea înnoirii și modernizării tehnologiilor și produselor** ca sursă de mare eficiență în economisirea și în valorificarea superioară a resurselor materiale. Printr-un aport de creativitate sporit în unitățile noastre constructoare de mașini se vor realiza încă din acest an mașini de alezat și frezat mai ușoare cu 400 kg, ceea ce asigură niveluri ale raportului performanțe — consum de metal comparative cu țări cu tradiție în construcția de mașini și economisirea unei cantități de fontă care raportată la producția acestui produs din 1981 reprezintă 800 tone. De asemenea, prin re-proiectarea familiei de robineti tip „fluture” se obține o economie anuală de 70 tone fontă, precum și eliminarea în totalitate a consumului de bronz, înlocuit cu fontă placată cu cauciuc și mase plastice, iar prin îmbunătățirea calității producției de plăci aglomerate din lemn și placaje se realizează o reducere de minimum 8% a consumului de material lemnos la producția de mobilă. Totodată, se cere semnalat faptul că, prin programele întocmite, s-au găsit posibilități de asimilare în anul 1981 a unui număr de 960 repere și subsamblabile ce se procurau din import, ceea ce va diminua efortul valutar cu peste 40 milioane lei.

La obținerea la nivelul județului a unor realizări însemnate pe această linie, un aport însemnat aduce, alături de alte unități, Întreprinderea de mașini-unelte Bacău, la care produsul de bază — mașina de alezat și frezat orizontal tip A.F.D. 100 — a fost modernizat începând cu anul 1979, prin adoptarea unui nou sistem de planșăibă cu cremalieră, în locul planșăibei cu casetă satelit, care asigură și prinderea automată a sculei, reducând astfel timpilor auxiliari. Aceste modernizări reduc, în același timp, consumul specific de materiale necesar în fabricație cu 335 kg metal pe mașină, în paralel cu creșterea calității produselor. Tot la această întreprindere se cere menționată și asimilarea ștergătoarelor de ghidaje, care a adus economii în valoare de 436 000 lei/an, și a perilor colectoare, cu un efect economic de 183 000 lei/an.

În plus, prin valorificarea creativității proprii au fost înlocuite unele elemente din import cum sînt: microîntreprinderi, arcuri disc, acumulatori de presiune hidraulici, cuplaje și frîne

electromagnetice, rulmenți și altele, acțiuni cu o eficiență economică de 15 milioane lei anual. De asemenea, prin asimilarea mașinii de alezat și frezat tip A.P.C.-130-2A se asigură reducerea importurilor la acest tip de mașini în valoare de circa 150 milioane lei anual și, ceea ce este foarte important, un grad mai mare de valorificare a metalului (130 lei/kg față de 80 lei/kg la mașinile de serie A.F.-85).

Pentru modernizarea tehnologiilor de fabricație au fost extinse procedeele de execuție pe mașinile-unelte cu comandă numerică din dotare pentru piese de tipul carcase, lagăre, suport și altele, obținându-se însemnate creșteri ale productivității muncii. De asemenea, în unitățile industriei ușoare continuă acțiunea de modernizare a tehnologiilor pentru realizarea de noi tipuri de țesături, din fire pieptănate, în amestec cu materiale recuperabile, a căror greutate va fi redusă cu 10% față de cele ce se realizează acum.

Nu trebuie uitat însă, cu toate rezultatele înregistrate, că **în domeniul modernizării produselor și a tehnologiilor, în ritmul și eficiența acestei acțiuni, există încă serioase rezerve**, pentru a căror punere operativă în valoare se acționează și va trebui să se acționeze mult mai operativ în special în ce privește: ● **scutirea substanțială a duratei ciclului de asimilare**, care în prezent se mai ridică în unele cazuri la 3—4 ani și chiar mai mult (în special în întreprinderile constructoare de mașini și combinatele chimice); ● **îmbunătățirea funcționării mecanismului cooperării în producție** pentru realizarea de produse noi, în sensul ca furnizorii să-și respecte mai strict termenii și cantitativ obligațiile asumate; ● **antrenarea mai largă a creativității originale de masă**, inclusiv în vederea realizării de utilaje prin autodotare pentru sporirea contribuției aduse în prezent la reducerea importurilor (la Combinatul de prelucrare a lemnului și Combinatul de celuloză și hîrtie „Lelea” Bacău).

■ **Refolosirea în circuitul productiv a resurselor reciclabile** în special în ce privește energia secundară, resturile de metal și lemn, dar și piesele și subsamblabile de utilaje tehnologice ce pot fi recondiționate și refolosite (la Întreprinderea mașini-unelte Bacău, prin recondiționarea pieselor de schimb, în anul 1980, s-au economisit 44 206 lei, iar în trim. I 1981 suma de 39 980 lei). În această acțiune, din diversitatea preocupărilor existente se disting prin contribuția adusă cele din cadrul Întreprinderii metalurgice din Bacău. Aici, alături de alte realizări, o preocupare însemnată o constituie reutilizarea șpanului de aluminiu în cuptorul de inducție; în procesul de prelucrare rezultă aproximativ 60 de tone de șpan pe an, din care prin retopire în procesul de ardere se obține o cantitate de 36 tone aluminiu bloc. Din calcul rezultă că dacă prin valorificarea la I.C.M., din 60 t șpan de aluminiu se obțin 360 000 lei, prin realizarea celor 36 tone aluminiu bloc se obține o valoare de 1 080 000 lei/an, deci pe total, o eficiență economică de 720 000 lei pe an. Tot aici, prin reutilizarea șpanului din fontă (care se află în faza de experimentare) se obține o economie de peste 1 milion lei pe an. În continuare în atenția întreprinderii, ca preocupare

prioritară, se situează și utilizarea șpanului de oțel prin punerea în funcțiune în luna iunie a unui cuptor de inducție, ceea ce va conduce la reutilizarea a peste 300 tone șpan, cu o eficiență economică de 280 000 lei pe an.

În toate unitățile noastre se urmărește cu consecvență amplificarea preocupărilor și a rezultatelor obținute în acest sens, motiv pentru care **situăm în centrul atenției valorificarea resurselor care există în ce privește: ● accelerarea elaborării de tehnologii specifice de recirculare; ● finalizarea în ritm mai alert a investițiilor pe care le face necesare uneori procesul de refolosire; ● specializarea activității unităților de pe marile noastre platforme industriale și stimularea cooperării cu industria mică.**

■ **Perfecționarea activității de întreținere și reparații a fondurilor fixe**, ca pîrghie de mare efect în diminuarea consumului material de produs la nivelul întregului județ prin funcționarea la parametrii proiectați a capacităților de producție, înlăturarea rebuturilor, a reparațiilor costisitoare ș.a. Alături de alte unități, rezultate bune s-au obținut la întreprinderea de stofe „Proletarul” — Bacău, unde în cincinalul care a trecut cheltuielile cu întreținerea și repararea fondurilor fixe au înregistrat o scădere relativă în raport cu volumul producției marfă fabricată. Astfel, dacă în anul 1976 cheltuielile respective reprezentau 4,13% din VPM, în anul 1980 ponderea lor în total VPM a scăzut cu 0,34%, ceea ce reprezintă în valori absolute o reducere de aproape 2 mil. lei.

Această reducere — mult accentuată în acest an — a fost posibilă ea urmare a măsurilor luate pentru scutirea timpilor de reparații și îmbunătățirea asigurării pieselor de schimb și a calității reparațiilor și care priveau asigurarea materialelor necesare pentru recondiționarea pieselor uzate ce se pretează a fi refolosite prin recondiționare, îmbunătățirea calității pieselor de schimb executate în atelierele proprii pentru reparații prin completarea dotării acestora cu un aparat de verificare a duriității, o mașină de rectificat plană și o presă cu excentric, organizarea unor cursuri de calificare pentru lăcătușii de întreținere și reparații a utilajelor textile, ceea ce a condus la îmbunătățirea exploatarei utilajelor, la creșterea productivității muncii, precum și a calității pieselor și reparațiilor executate, dezvoltarea activității de reutilizare după recondiționare a pieselor uzate.

În acest context, trebuie arătat că dealtfel **perfecționarea continuă a calificării întregii forțe de muncă și policalificarea cadrelor** au constituit elemente cărora li s-a acordat deosebită însemnătate în toate întreprinderile din județ în atingerea obiectivului de diminuare a costurilor materiale și totale ale fabricației.

REZULTATELE OBTINUTE, măsurile elaborate și transpunerea lor operativă în producție prin antrenarea largă a specialiștilor, a tuturor colectivelor de oameni ai muncii din unitățile noastre economice creează premise solide pentru realizarea sarcinilor din planul de producție al acestui an și cincinal cu costuri reduse, în condiții de eficiență sporită, pentru sporirea contribuției județului la dezvoltarea social-economică a țării.

BUNA gospodărire a materiilor prime și materialelor, devine în industrie o chestiune tot atât de importantă ca și buna organizare a procesului de producție, deoarece — indiferent de natura materiei prime — economisirea merită efortul depus, mai ales atunci când e vorba de manipularea unor cantități importante. În sprijinul afirmațiilor de mai sus, revista „L'Usine Nouvelle“ citează propriul său caz : pînă în mai 1981 pentru imprimarea publicației erau folosite suluri de hîrtie cu lățimea de 97 cm, din care un centimetru era apoi decupat cu mașina. Decizia adoptată, în colaborare cu serviciul tehnic al tipografiei, de a renunța la această „marjă“ a condus la economisirea a 25 tone de hîrtie pe an.

În general, acțiunile de economisire vizează cu prioritate materiile prime mai scumpe, cum sînt — de pildă — metalele prețioase (aur, argint, platină) sau unele metale neferoase (crom, cobalt, mangan, titan etc.), dar și materii prime atât de diferite ca : lemn de esență rară, lînă, caolin, pastă de hîrtie ș.a. Aceasta, îndeosebi atunci cînd materia primă deține o pondere ridicată în ansamblul costurilor de producție (cum este cazul industriei de mobilă — cu circa 40 la sută). Merită relevat și faptul că, atunci cînd se obțin reduceri importante la consumul unor materii prime, se produce o „economisire în lanț“ : începînd de la transport și manipulare, continuînd cu reducerea stocurilor respective și terminînd, de regulă, cu reducerea greutateii însăși a produsului finit.

Important este — subliniază revista — ca economisirea să nu constituie o preocupare ocazională, a unor anumite servicii și în anumite momente, ci să beneficieze — în fiecare întreprindere — de o abordare complexă, de o tratare globală, inclusiv la proiectarea fiecărui produs nou. Este necesar să fie examinate succesiv diferitele căi de economisire a materiilor prime și materialelor, cum sînt : substituirea (de exemplu — prin îmbunătățirea tehnologiilor — a unor

metale mai scumpe cu altele mai ieftine, a unor esențe superioare de lemn cu altele, de calitate mai scăzută ș.a.m.d.), reducerea greutateii pieselor și subansamblurilor (de pildă, a grosimii pereților unor conducte sau ambalaje, a gabariturii motoarelor care acționează diferite aparate sau instalații etc.), automatizarea — pe baza programării — a unor operații de prelucrare a materiilor prime (în industria confecțiilor, cea a încălțămintei, în industria hîrtiei ș.a.), corelarea și cointeresarea reciprocă

Economisirea materiilor prime — multiplicitatea metodelor

furnizor-beneficiar în livrarea de către primul a materiei prime de calitate și cu gabaritul cit mai adaptat cerințelor tehnologice ale celui de-al doilea, precum și multe alte căi.

Subliniind că asemenea căutări și eforturi caracterizează tocmai ramurile industriale și întreprinderile mai dinamice, cele care se pregătesc de pe acum să facă față cu succes cerințelor și restricțiilor care vor domina tehnologiile anilor viitori, revista menționată încearcă să efectueze un prim bilanț al realizărilor deja obținute în domeniul economisirii de industria franceză, bilanț pe care-l redăm în cele ce urmează.

Primele realizări

Industria lemnului :

- înlocuirea lemnului exotic cu lemn de esențe autohtone ;
- optimizarea prelucrării prin tăiere, adaptarea ei la calitatea lemnului și la nevoile fabricației ;
- utilizarea scurtăturilor, prin îmbinarea cap la cap.

Prelucrarea cauciucului și a pielei :

- optimizarea decupării tălpilor.

Sectorul construcțiilor :

- folosirea de țevi pentru instalații sanitare din cupru cu o grosime a peretelui de 0,8 mm, în locul celor de 1 mm ;
- executarea scurgerilor la instalațiile sanitare din țevi din mase plastice (polietilenă reticulată) în loc de metal ;
- cabluri electrice și telefonice din aluminiu, în loc de cupru ;
- adaptarea produselor la punerea în operă pe șantier.

Prelucrarea metalelor :

- utilizarea oțelurilor cu conținut redus de elemente de aliere — nichel, cobalt, crom (de exemplu oțeluri cu elemente de dispersie) ;
- înlocuirea reperelor din cupru cu repere din aluminiu, metale feroase, mase plastice ;
- optimizarea formei pieselor pe bază de calcul ;
- restudierea concepției produselor, în scopul ușurării acestora ;
- substituirea titanului prin oțel ;
- îmbunătățirea toleranțelor și reducerea operațiilor de finisaj prin turnare de precizie, turnare sub presiune sau în forme din nisip aglomerat în vid ;
- micșorarea folosirii maseletoarelor și a alimentării cu metal ;
- reducerea pierderilor la topire prin compactarea deșeurilor (alimentarea cu metal lichid) ;
- optimizarea operațiilor de strunjire prin folosirea calculatorului ;
- forjarea prin extruziune, matrițarea în tipare închise sau microfilarea, în vederea măririi preciziei și a reducerii operațiilor de prelucrare ;
- micșorarea cantității de deșuri, ușurarea pieselor prin utilizarea metalurgiei pulberi-

lor (sinterizare simplă sau prin forjare).

Industria hîrtiei :

- reglarea vitezei valțurilor la mașina de fabricat hîrtie ;
- reducerea „căzăturilor“ la formarea sulurilor sau a lățimii sulurilor ;
- înlocuirea caolinului prin carbonat de calciu, la fabricarea hîrtiei cretate.

Industria textilă :

- întrebunțarea firelor cu miez din fibre artificiale pentru substituirea parțială a fibrelor naturale (lînă, in, bumbac) ;
- optimizarea amestecurilor de bumbac, destinate prelucrării la mașina automată ;
- automatizarea operației de croire, folosirea calculatorului pentru optimizarea așezării tiparelor ;
- folosirea analizatorului în vederea eliminării variațiilor în lățimea țesăturii.

Prelucrarea maselor plastice :

- ameliorarea tehnologiei de extrudare-suflare ;
- injectarea de materiale compuse în scopul reducerii consumului de mase plastice nobile ;
- utilizarea dublei orientări în locul operațiilor de extrudare-suflare ;
- calcularea matrițelor ;
- micșorarea cantității de deșuri prin recurgerea la matrițe fără bavuri sau carote.

Tratamente de suprafață :

- înlocuirea aurului prin aliaje de cositor-plumb, de nichel-paladiu, folosirea băii de tratare cu aur-fier sau a depunerii ionice a nitrușii de titan ;
- înlocuirea nichelului prin aliaj de fier-nichel ;
- depunerea selectivă a metalelor prețioase.

Sudură :

- folosirea materialelor de adaos cu un procent redus de argint sau fără argint ;
- înlocuirea materialelor de adaos cu argint prin tehnici moderne de sudură (cu laser, cu plasmă, prin frecare ș.a.).

N. P.

Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social

PRIORITĂȚI ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ DIN AGRICULTURĂ (1)

prof. Nicolae GIOSAN

președintele Academiei de Științe
Agricole și Silvice

PORNIND de la sarcina trasată de Congresul al XII-lea al partidului privind dezvoltarea agriculturii, ca una din ramurile de bază care condiționează progresul economico-social general al societății noastre, Congresul țărănimii, de la începutul acestui an, a dezbătut hotărâri de o mare însemnătate pentru înfăptuirea unei noi revoluții agrare, care să asigure trecerea la o nouă calitate în întreaga activitate din agricultură. „Ne propunem. **Te fapt** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la tribuna acestui forum — să realizăm o adevărată revoluție agrară în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală din satele noastre. Va trebui făcut totul pentru obținerea unor producții vegetale și animale superioare, la nivelul unităților fruntașe, care să permită satisfacerea cerințelor științifice fundamentate ale consumului populației, precum și celelalte nevoi ale economiei naționale.”

Printre documentele adoptate de al II-lea Congres al țărănimii se înscrie pe un prim plan și „Programul cu privire la dezvoltarea cercetării tehnico-științifice în agricultură în perioada 1981—1985 și măsurile ce trebuie luate pentru aplicarea rapidă în producție a rezultatelor cercetării și generalizarea tehnologiilor și experienței avansate”, în a cărui elaborare s-a pornit de la directivele generale și obiectivele concrete stabilite prin documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială, științifico-tehnologică și în domeniul energiei în cincinalul 1981—1985 și în perioada de perspectivă.

Întreaga activitate de cercetare din această ramură este concentrată în vederea traducerii în viață a obiectivului stabilit de secretarul general al partidului — înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, dezvoltarea și modernizarea susținută a producției agricole. Programele de cercetare au în vedere, totodată, indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul consfăturirilor, întâlnirilor cu specialiștii, precum și al vizitelor de lucru făcute în unități de producție, institute și stațiuni de cercetare din agricultură.

Ținând seama atât de experiența pozitivă acumulată, cât și de neajunsurile existente încă, de rolul crescând al cercetării științifice în asigurarea progresului agriculturii, în acest program sint stabilite direcțiile fundamentale, obiectivele de cercetare pe perioada 1981—1985 și în perspectivă, măsurile de perfecționare a conducerii activității de cercetare și de introducere și generalizare a progresului tehnic în întreaga agricultură, precum și coordonatele dezvoltării, colaborării și cooperării științifice internaționale a României în acest domeniu.

Obiectivele de cercetare au în vedere amplificarea contribuției progresului științific, tehnic și tehnologic la realizarea sarcinilor agriculturii noastre — de satisfacere la nivelul optim a cerințelor de consum ale populației cu produse agroalimentare, de asigurare cu materii prime a industriei alimen-

tare, ușoare și altor ramuri, de creare a unor disponibilități pentru export, de participare sporită la constituirea fondului național de dezvoltare economică și socială.

Planul de cercetare pe perioada 1981—1985, precum și prevederile de perspectivă mai îndelungate au fost elaborate în strinsă concordanță cu cerințele de dezvoltare, atât ale fiecărui sector de producție în parte, cât și ale ramurii în ansamblu.

Creșterea randamentului la hectar și sporirea conținutului de substanțe valoroase al producțiilor vegetale

ÎN PRINCIPALUL domeniului al producției vegetale — culturile de **cereale și plante tehnice**, cercetările vor fi axate pe crearea de noi soiuri și hibrizi, care să asigure: producții mari și constante pe unitatea de suprafață; un conținut ridicat de substanță utilă; consumuri specifice (materiale și energetice) și cheltuieli pe unitatea de produs cât mai mici; rezistență la boli, dăunători și la condiții nefavorabile de mediu; rezistență la cădere, pentru eliminarea pierderilor la executarea mecanizată a lucrărilor de întreținere și de recoltare.

Se urmărește **perfecționarea tehnologiilor actuale și elaborarea de tehnologii noi**, care să cuprindă într-un mod integrat toate verigile necesare, începând cu lucrările solului, raionarea soiurilor și hibrizilor, fertilizarea cu îngrășăminte organice și minerale, densitatea optimă a plantelor, lucrările de întreținere, recoltare, depozitare și conservare a producției. Institutelor și stațiilor de cercetare le revine, de asemenea, un rol însemnat în asigurarea cantitativă și calitativă a necesarului de semințe pentru întreaga agricultură, precum și a unui excedent pentru export.

Orientările cercetărilor în domeniul culturii **grâului** sint axate pe crearea de soiuri cu un potențial biologic de producție de 8—11 t/ha, acordându-se o atenție deosebită soiurilor precoce, rezistente la secetă și arșiță, precum și cu rezistență complexă și durabilă la boli și dăunători, care să asigure recolte mari și stabile în întreaga varietate de condiții pedoclimatice din țara noastră.

Obiectivele principale în activitatea de ameliorare pentru **orz și orzoaică** de toamnă le constituie creșterea rezistenței la iernare, la cădere și la bolile foliare, precum și realizarea unor soiuri cu bobul mare, condiții esențiale pentru sporirea producției la hectar.

O importantă parte a tematicii de cercetare este axată și în viitor pe cultura porumbului, urmărind în continuare crearea unor hibrizi mai timpurii, cu o capacitate mare de producție (10—15 t/ha), rezistenți la frîngerea tulpinilor și la cădere, toleranți la frig, secetă și arșiță, care să ajungă la maturitate deplină și în anii mai răcoși, în toate zonele pedoclimatice; în vederea creșterii gradului de mecanizare a lu-

crârilor vor trebui să fie îmbunătățite tehnologiile de cultură, atât la porumbul irigat, cât și la cel neirigat.

În cercetările din domeniul plantelor tehnice preocupările sînt orientate spre ameliorarea soiurilor, în sensul sporirii randamentelor la hectar și a conținutului în elemente nutritive. Astfel, la cultura **florii-soarelui** se urmărește creșterea capacității de producție a hibridului (la 4,5—5 t/ha), ridicarea conținutului de ulei la 52—54%, crearea unor hibridi precoci, cu talie scurtă, rezistenți la putregaiul alb și cenușiu; în ce privește **soia**, s-au stabilit ca obiective obținerea unor soiuri timpurii, cu un potențial de producție de peste 4 t/ha, precum și creșterea conținutului de proteină la 45%. Pentru **sfecla de zahăr** se au în vedere creșterea capacității de producție (la 65—80 t/ha), a conținutului de zahăr (la 19—20%), a rezistenței la păstrare (fără pierderi), precum și a gradului de mecanizare a tuturor lucrărilor. La cultura **inului pentru fibră** cercetările ce vor fi inițiate vor viza mărirea rezistenței la fuzarioză și la cădere, iar la **inul pentru ulei** — obținerea unor soiuri cu sămînță galbenă și cu un conținut ridicat de substanțe utile.

Ca și în cazul cerealelor și plantelor tehnice, și în **horticultură** programul de cercetări este orientat spre crearea de soiuri și hibridi cu un potențial ridicat de producție, cu un conținut sporit de substanțe alimentare (proteină, vitamine, săruri) calitativ superioare, perfecționarea tehnologiilor, producerea de sămînță și material săditor la nivelul cerințelor acestui important sector al agriculturii noastre. În **legumicultură și floricultură**, eforturile de creație se axează pe îmbunătățirea fondului de hibridi și soiuri, pe elaborarea de tehnologii care să asigure creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție. Programul prevede crearea de soiuri cu un potențial biologic de producție de 55—75 t/ha la tomate, 50—55 t/ha la ardei, 40 t/ha la ceapă 12—15 t/ha la usturoi.

Cultura **cartofului** va beneficia de aportul cercetării științifice prin realizarea unor soiuri cu o capacitate de producție de 70—80 t/ha, rezistențe la viroze și mană. Vor fi studiate și rezolvate condițiile necesare pentru extinderea culturii cartofului pentru sămînță în zona de sud a țării, în vederea reducerii cheltuielilor cu transportul materialului de plantare. Totodată, sînt programate cercetări pentru crearea de soiuri de cartofi destinate culturii în sistem irigat după recoltarea păioaselor.

Un domeniu important al cercetărilor urmărește creșterea potențialului de producție în **pomicultură**. Noile soiuri de măr și păr, pretabile la densități mari în plantații intensive și superintensive, se vor caracteriza prin rezistență la boli și rodire timpurie, completînd sortimentul de varietăți existente; la prun se vor crea soiuri cu fructe mari, cu conținut ridicat în substanță uscată și simbură detașabil, iar la cireș și vișin — soiuri cu talie redusă și autofertile. Îmbunătățirea metodelor de combatere integrată a bolilor și dăunătorilor va permite reducerea numărului de tratamente și a consumului de pesticide poluante. Creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor în livezi și în pepiniere, ca și producerea materialului săditor de înaltă valoare biologică și liber de viroze, necesar dezvoltării patrimoniului pomicol, vor constitui în continuare un obiectiv major al cercetărilor din pomicultură. Cît privește **viticultura**, se va acorda o atenție mai mare selecției clonale, pentru a înmulți numai formele care asigură producții ridicate și o calitate superioară; temele de cercetare în domeniul mecanizării privesc atât lucrările din complexe de altoire și forțare, cît și recoltarea mecanizată a strugurilor.

Ridicarea potențialului de producție al pămîntului, folosirea integrală a fondului funciar, gospodărirea rațională a resurselor de apă

ÎN VEDEREA folosirii cu eficiență cît mai ridicată a principalului mijloc de producție din agricultură, cercetării îi revine, ca o sarcină de însemnătate aparte, cunoașterea în dinamică a potențialului de fertilitate naturală și economică al solurilor, a evoluției caracteristicilor lor fizice, chimice și biologice, în vederea utilizării lor cu randamente cît mai ridicate prin amplasarea mai eficientă a culturilor pe zone ecologice, prin elaborarea de tehnologii de cultivare diferențiate, prin fundamentarea pedologică a lucrărilor hidroameliorative. Se

vor elabora măsuri pedoameliorative în scopul **punerii în valoare a terenurilor slab productive și neproductive** (soluri erodate nisipoase, sărăturate, acide, cu exces de umiditate etc.).

Pentru folosirea cît mai eficientă a **terenurilor irigate** se au în vedere perfecționarea metodelor de udare, stabilirea sistemelor de amenajare și a schemelor hidrotehnice pe bază de automatizări, precum și elaborarea unor noi soluții constructive și tehnologice, care să asigure pe terenurile irigate sporirea producției, reducerea consumurilor specifice de apă, energie, materiale și forță de muncă.

Colaborarea fructuoasă cu cercetarea din domeniul chimiei capătă perspective noi de dezvoltare. Domeniul său va cuprinde prioritar: **diversificarea sortimentelor de îngrășăminte** cu conținut ridicat de substanță activă; **stabilirea dozelor optime** sub raport economic, pe baza metodelor moderne de testare a solului și plantei, care să ducă la creșterea coeficientului de utilizare a elementelor nutritive de către plante; studierea posibilităților de a folosi ca îngrășăminte dolomitele, turba și, marna, cenușile și alte reziduuri și deșeuri industriale, dejecțiile rezultate la complexele de creștere industrială a animalelor, precum și gunoaiile menajere.

Prin diversificarea și modernizarea tehnologiilor pe culturi și zone pedoclimatice, prin stabilirea sistemelor zonale de agricultură, a unor asolamente raționale, a structurilor și rotației culturilor, se vor asigura realizarea, în unitățile de producție, a parametrilor cantitativi, calitativi și economici obținuți de cercetarea proprie și pe plan mondial. Un complex de studii și cercetări se referă la **obținerea, pe aceleași suprafețe, a două culturi pe an**, în special în zonele irigate din sudul țării.

Vor fi dezvoltate cercetările în legătură cu **programarea recoltelor** pe zone, microzone și unități de producție, avînd la bază bilanțul consumului de resurse și energie și utilizînd tehnica electronică de calcul. Cercetările de **hidrologie** sînt axate pe elaborarea de soluții pe bazine hidrografice pentru amenajarea complexă a cursurilor de apă, acumulărilor colinare pe riurile interioare, utilizarea apelor subterane și gospodărirea rațională a tuturor resurselor de apă, iar cele de **meteorologie** — pe elaborarea unor agrosisteme diferențiate, atât la nivel zonal, cît și al unităților de producție, în vederea folosirii maxime a factorilor climatici.

Perfecționarea sistemii de mașini

ÎN DOMENIUL mecanizării agriculturii, atenția se concentrează asupra realizării **sistemelor modulare de mașini**, care să asigure cuplarea a 2—5 mașini de un singur tip, pe lățime — formînd agregate mari, în funcție de capacitatea energetică a tractorului, sau cuplarea a 2—5 mașini de diferite tipuri, în adîncime — formînd agregate complexe, care execută mai multe operații la o singură trecere. Totodată, sistema de mașini pentru cereale și plante tehnice va fi completată cu **elemente noi, de mare randament**. Prin aceasta, cercetarea în domeniu, în colaborare cu industria constructoare de mașini, va contribui la îndeplinirea indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul țărănimii, ca într-un timp scurt să se încheie procesul de tipizare a tractoarelor și mașinilor agricole, stabilindu-se cîteva tipuri, strict necesare, verificate pe deplin în condițiile agriculturii noastre.

Preocupările actuale și de perspectivă imediată vizează **realizarea unor agregate combinate-modulate**, care să răspundă noilor cerințe în condițiile aplicării sistemului de lucrare a solului cu minim de lucrări și de introducere a noilor tehnologii îmbunătățite, simple și eficiente, orientate în direcția **reducerii consumului de combustibil, într-o primă etapă, cu circa 30%**.

Se acordă, de asemenea, prioritate stabilirii sistemii de mașini pentru lucrările pe terenuri în pantă, pentru viticultură, pomicultură și legumicultură, pentru recoltarea furajelor și pentru mecanizarea lucrărilor în zootehnie.

Micșorarea consumurilor specifice de materiale în construcția și exploatarea tractoarelor și mașinilor agricole, care constituie de asemenea un obiectiv principal al cercetării, se va concretiza prin: reducerea numărului necesar de mașini; ridicarea capacității de lucru a agregatelor, prin mărirea vitezelor de lucru; scăderea uzurilor în procesul de exploatare și implicit, diminuarea consumului de piese de schimb; perfecționarea tehnologiilor de recondiționare și caudarea aplicațiilor lor.

PROMOVAREA EXPORTURILOR COMPLEXE

INTREPRINDEREA de comerț exterior „Industrialexportimport” cu o tradiție de câteva decenii în domeniul exporturilor complexe, își concentrează în prezent activitatea pe tranzacții comerciale din domeniul chimic, petrochimic, instalații de foraj, platforme de foraj marin, utilaj minier și geologic și servicii ingineresti de profil.

Pornind de la valorificarea superioară a resurselor naturale cum sînt țiteiul, gazele, sarea, industria chimică românească a cunoscut unul din cele mai înalte ritmuri de creștere dintre ramurile industriale. Folosind tehnologii rezultate din cercetări proprii și colaborarea cu unele firme de engineering specializate, s-a realizat o industrie chimică modernă, cu o diversificare extrem de largă de produse — de la petrochimie, polimeri, fibre chimice, la îngrășăminte, produse ale chimiei anorganice pornind de la sare, produse farmaceutice și cosmetice, chimie organică de sinteză, anvelope și articole tehnice din cauciuc, ca să facem numai o succintă enumerare a unora dintre principalele subramuri dezvoltate în ultimele cincinale.

În acest proces complex de edificare, se afirmă tot mai mult școala românească de chimie, cu vechi tradiții și care, în această perioadă, capătă o afirmare și recunoaștere internațională, sub conducerea tovarășei academiciene dr. ing. Elena Ceaușescu.

Politica de largă cooperare internațională între state, promovată de țara noastră, pe baza principiilor respectării suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne, face ca azi România să fie un partener apreciat de toate țările.

Mesajul de pace și colaborare internațională dus de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vizitele efectuate peste hotare, acordurile și înțelegerile realizate cu conducătorii statelor respective au creat cadrul favorabil încheierii unor contracte importante de export în domeniul instalațiilor complexe. Astfel, contractele pentru rafinăriile Karachi (Pakistan), Baniyas, (Siria), Zarqa (Iordania), Anatolia Centrală (Turcia) și complexul de îngrășăminte Homs (Siria), au fost semnate de către întreprinderea noastră ca urmare a înțelegerilor intervenite la nivel înalt.

Valorificarea integrală a potențialului tehnic

ANCAJAREA firmei „Industrialexportimport” în realizarea unor asemenea proiecte complexe în exterior a însemnat mari pași înainte, cu profunde

semnificații pe planul răspunderii și al afirmării internaționale a potențialului României socialiste. Cu toate noutatea muncii, avînd uneori, caracterul unei activități de pionierat, cu toate că pe parcursul construirii acestor obiective n-au lipsit unele greutăți, azi putem concura de la egal la egal, cu firme avînd experiență internațională îndelungată.

Desigur că pe planul eficienței exportului, livrările de instalații complexe conduc la rezultate superioare, întrucît :

— angajează exportul de inteligență prin licențe, know-how și lucrările de engineering aferente proiectelor. Nivelul acestui export poate atinge în funcție de serviciile oferite — pînă la 8-10% din valoarea proiectului. Spre exemplu, pentru o rafinărie cu capacitate de 3,5 milioane tone/an. cu profil standard, engineering-ul se situează între 20-25 milioane de dolari.

— valorifică superior utilajele, echipamentele și materialele. Metalul inclus în livrare sau înglobat în utilaje și echipamente își multiplică valoarea, — în funcție de complexitatea proiectului de 3 pînă la 10 sau în cazuri speciale chiar de 15 ori. De asemenea antrenează în furnitură, utilaje specifice produse de multe alte ramuri industriale dat fiind faptul că din totalul furniturilor noastre, în medie 70—80% sînt fabricate în România ;

— dezvoltă asimilarea de noi produse, tehnologii și metode de control de calitate, conform exigențelor și normelor internaționale ;

— utilizează în condiții de eficiență sporită activitatea întreprinderilor de construcții și montaj, precum și asistența tehnică în perioada de construcție și după punerea în funcțiune, prin contractele de service ce le generează ;

— asigură pentru o lungă perioadă o piață de desfacere a pieselor de schimb, cu eficiență corespunzătoare și, în același timp, deschide un larg cîmp de conlucrare viitoare privind realizarea de noi obiective ;

— stimulează activitatea de cercetare-dezvoltare în institutele de proiectări și progresul tehnic în construcții-montaj, prin cerința de utilizare în aceste proiecte, a unor soluții și tehnologii variate, moderne, ca și prin lărgirea cooperării cu firme străine de engineering.

De asemenea, realizarea exporturilor complexe conduce la promovarea schimburilor bilaterale pe plan economic, tehnic și științific.

Cele enumerate nu epuizează aspectele pe care le ridică exportul de instalații complexe, în special privind avantajele partenerului din străinătate pe linia valorificării resurselor naturale proprii, formării de specialiști, industrializării ș.a.m.d.

Referindu-ne la experiența acumulată de INDUSTRIAEXPORTIMPORT în realizarea de obiective complexe, și avînd în vedere condițiile conjuncturale actuale cu care sîntem confrunțați pe piața internațională sînt necesare noi măsuri menite să asigure competitivitatea exporturilor complexe, și amplificarea acestui gen de operațiuni în structura comerțului nostru exterior.

Un nou concept strategic

COMPETITIVITATEA — sub cele trei aspecte principale ale sale : tehnic, termen de realizare, preț + condiții de plată — capătă astăzi, în condițiile concurenței extrem de puternice pe piața externă, o semnificație deosebită și hotărîtoare în cadrul licitațiilor internaționale.

Disponibilitățile mari de export ale firmelor occidentale, ca urmare a reducerii investițiilor interne în țările capitaliste dezvoltate (în general posezoare de tehnologii avansate), le fac deosebit de agresive în special în țările care dispun de mijloace de plată, cum sînt cele exportatoare de petrol, ca și în alte țări.

Această situație reclamă, după părerea noastră, un nou concept strategic și măsuri adecvate de adaptare la condițiile pieței internaționale. Avem în vedere următoarele :

— În activitatea externă :

- concentrarea eforturilor și activității pe zone și relații selecționate pe baza unui studiu conjunctural general, a tradiției pe piață, a experienței și potențialului comparat de vînzare-cumpărare ; elaborarea de studii detaliate pe piețele și relațiile astfel selecționate ;

- încheierea de acorduri, convenții — la nivele diferite : întreprindere, ramură, guvernamentale — cu echivalenții externi, pentru angajări de obiective complexe în ideea industrializării locale sau zonale ;

- inițierea de convenții cu firme străine de profil, în scopul asocierii pe sistem „contractor principal — subcontractor”, la licitațiile internaționale importante : inițierea de acorduri de cooperare pe terțe piețe cu firme puternice, selecționate pentru obiective și domenii concrete, pe principiul „serviciu contra serviciu” ;

- propunerea unor condiții economice „atrăgătoare” de ofertare — cu plăți eşalonate, plăți prin produse, plăți prin costuri realizate, credite cu dobînză speciale etc.

In activitatea internă :

- institutelor de inginerie tehnologică să elaboreze o documentație de prezentare amplă, cu referințe tehnice, precum și materiale promoționale, cu o grafică corespunzătoare; să se elaboreze, de asemenea, oferte tehnice de referință, cu posibilități de adaptare la parametrii solicitații, care să poată constitui bază de discuție și de orientare a beneficiarului potențial;

- în proiectarea tehnologică și de produse să se asigure tipizarea largă a elementelor și utilajelor de bază, astfel ca durata elaborării proiectelor de execuție pentru instalațiile complexe și echipamentele aferente să poată fi adusă la nivelul termenelor oferite de firmele concurente;

- dotarea cu echipamente moderne a institutelor de inginerie tehnologică și de produs și trecerea pe calculator a elementelor de proiectare se impun ca măsuri menite să garanteze creșterea productivității, reducerea termenelor și a costurilor — încă foarte ridicate — ale proiectării;

- asigurarea, conform prevederilor legale, cu prioritate a materialelor pentru utilajele destinate exportului, constituie o premisă esențială a respectării termenelor de livrare și a încadrării în prețurile interne preliminate pe baze tehnologice justificate. De multe ori în adjudecarea unei comenzi termenul de livrare are prioritate față de preț.

- Organizarea corespunzătoare a „furnizorului general intern“, astfel ca întocmirea ofertei comerciale interne să se centralizeze cu efecte pozitive, atât sub raportul coordonării tehnice și comerciale cât și al promptitudinii.

- organizarea de colective speciale în cadrul „furnizorului general intern“ pentru fiecare proiect în parte, pentru programarea și urmărirea fabricației în întreprinderi, inclusiv expedierea și re-

cepția cantitativă și calitativă, pe care trebuie să le efectueze împreună cu întreprinderea de comerț exterior;

- organizarea și dotarea corespunzătoare a întreprinderilor de construcții-montaj, în vederea asigurării unor oferte competitive din punctul de vedere al prețului și termenelor de livrare. În cele mai multe situații, competitivitatea întreprinderii de construcții-montaj este decisivă în adjudecarea unui proiect. Există astăzi pe piața internațională o concurență foarte puternică din partea firmelor de construcții din Extremul Orient și sud-asiatice adesea, în combinații cu firme americane și vest-europene);

- creșterea competenței întreprinderii de comerț exterior, prin adaptarea organigramei conform activității specifice; crearea de colective speciale pe fiecare obiectiv, încă din faza precontractuală; de asemenea, ICE-ul să dispună de delegați cu activitate preponderentă la proiectanți, la furnizori, pentru urmărirea execuției pe șantier etc.;

- accelerarea și simplificarea în continuare a formalităților de avizare a ofertelor de instalații complexe, pentru a asigura o mai mare operativitate în răspunsul către partener, ca și în participările la licitațiile internaționale.

Apreciem, de asemenea, ca necesară îmbunătățirea organizării activității de exporturi complexe în cadrul tuturor ministerelor și centralelor care participă și au în subordine unități de proiectare, de producție, de construcții-montaj. Implicarea compartimentelor specializate alături de întreprinderile de comerț exterior trebuie să se facă încă din perioada de elaborare a planului apoi de prospectare, ofertare, contractare și punere în funcțiune a obiectivelor

ing. Emilian ULEIA

director general

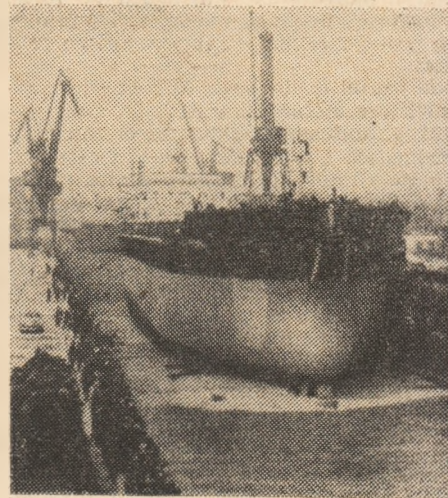
I.C.E. Industrialexportimport

CONTRACTE-TRANZACȚII

O NOUA NAVA

LIVRATA ARMATORILOR GRECI

DE CURIND au luat sfârșit probele de mare ale vrachierului „Leandros“, cu o capacitate de 55 000 t.d.w. destinat uaii armator grec. Nava a fost construită în Șantierul „2 Mai“ din Mangalia și face parte dintr-un contract realizat de întreprinderea de comerț exterior „NAVIAPEX“ a Centralei navale Galați cu partenerul elen. Destinată transportului de mărfuri în vrac (cereale, fosfați, minereuri de fier ș.a.), Vasul a fost executat în conformitate cu Regulile „Lloyd's Register“.

„Leandros“ are o zonă de navigație practic nelimitată, fiind prevăzută, în acest scop, și cu dotările cerute de regulile pentru ca nalele Suez și Panama. Autonomia lui este de 16 000 mile marine, iar viteza pe care o dezvoltă, cu încălcătură la capacitate, este de 15,7 noduri/oră. Echipamentele de navigație, precum și cel pentru asigurarea confortului echipajului (format din 49 de persoane) sînt dintre cele mai moderne. Lungimea maximă a acestui tip de vrachier proiectat de specialiștii Institutului de cercetări și proiectări navale (ICEPRONAV) din Galați, este de 220 metri, lățimea 32,20 metri, înălțimea de construcție 17 metri și pescajul de esanțio-naj 12,35 metri.

România — Filipine cu motoplanorul

DE CURIND a părăsit țara, la bordul unui motoplanor IS-28 M2, un membru al conducerii firmei „Philippine Gliders Inc.“ — în direcția Ungaria, Austria și Elveția, de unde se va îndrepta spre Filipine. După realizarea acestui zbor, care va însuma peste 20 000 km, importatorul filipinez își propune să efectueze ocolul pămîntului tot la bordul unui asemenea aparat, construit la Brașov de întreprinderea de construcții aeronautice.

Performanțele remarcabile ale acestui motoplanor, conceput la Centrul național aeronautic, face ca el să fie exportat, în mod curent, în numeroase țări. Aparatul are o anvergură de 17 m, lungimea de 7,5 m, înălțimea de 1,8 m și suprafața portantă de 18,24 mp. Cele două posturi de pilotare sînt dispuse alăturat în cabina acoperită cu o cupolă transparentă, glisantă. Ambii piloți au acces la toate comenzile, scau-

nele și pedalele palonierelor fiind reglabile. Ca planor, IS-28 M2 are o finete maximă de 29, viteza minimă de cădere 0,9 m/sec., viteza minimă (volet 0°) 75 km/oră și viteza maximă 210 km/oră. Dotat cu motor Limbach SL 1700 Ei, de 68 CP la 3 600 rot./min., cu elice cu pas reglabil Hoffmann HO-V-62-R, aparatul dezvoltă (la 0 m) o viteză maximă în zbor orizontal de 180±5 km/oră, o viteză de croazieră maximă de 160 km/oră și o viteză economică (cu 2400 rot./min. și 7,5 l/oră consum de benzină) de 132 km/oră. Viteza lui de urcare este de 2,7 m/sec., plafonul practic 5 000 m, raza de acțiune maximă 450 km și autonomia de zbor 5 ore.

Amintim că anul trecut, trei motoplanoare de același tip au efectuat un zbor de peste 22 000 km, între Brașov și Tacumwal (Australia).

E. K.

VAGOANE PENTRU

CAILE FERATE PERUANE

ÎN PORTUL peruan Matarani a fost descărcat de curind un nou transport de vagoane pentru pasageri, livrate căilor ferate din Peru — ENAFER — de către firma „Mecanoexportimport“ din București.

Lotul a fost format din vagoane de lux „Pullman“, vagoane pentru pasageri clasele I-a și a II-a și vagoane-restaurant. Construite de întreprinderea de vagoane din Arad, după proiectele proprii, ele sînt destinate a fi exploatate pe linii cu ecartament normal (1435 mm), în condițiile unei altitudini de peste 4 000 de metri, ceea ce a necesitat echiparea cu mașini de exigență pentru fiecare pasager.

Livrarea acestui nou lot de vagoane se înscrie în cadrul unei serii de comenzi pe care căile ferate peruane le-au încredințat exportatorului român.

PÎRGHIA CREDITULUI ÎN APLICAREA AUTOGESTIUNII

ÎN CADRUL noului mecanism economico-financiar creditul și dobînda constituie importante pîrghii de stimulare a activității economice în direcția creșterii eficienței economice, în general și a eficienței folosirii fondurilor materiale și bănești de care dispun unitățile economice, în special, de sprijinire a transunerii în fapt a principiilor autogestiei economico-financiare.

Aplicarea măsurilor de perfecționare a sistemului de creditare a dus la realizarea unei noi calități în funcționarea creditului și dobînzii ca pîrghii financiare de influențare a activității economice a întreprinderilor. În materialul de față ne propunem să scoatem în relief mutațiile calitative care au avut loc în sistemul nostru de creditare, în conformitate cu hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978, și să ne spunem părerea asupra posibilităților de perfecționare în continuare a acestuia, odată cu încheierea acțiunii de experimentare a măsurilor întreprinse în economie pe linie de credit.

● Creditare diferențiată în funcție de condițiile concrete ale fiecărei unități

SISTEMUL actual de creditare se caracterizează printr-o diferențiere mai pronunțată a creditării în raport de calitatea activității economice a întreprinderilor. În acest sens, se acordă o atenție mai mare întreprinderilor care, în mod frecvent, își imobilizează fondurile bănești în stocuri de valori materiale necorespunzătoare, în depășiri de cheltuieli etc. Această mutație calitativă în sistemul nostru de creditare a fost generată de aplicarea principiului autogestiei economico-financiare. Astfel, în condițiile actuale, creditarea diferențiată se realizează într-un număr mai mare de etape decît înainte de modificarea Legii finanțelor, în 1979. O problemă care se ridică în legătură cu acest aspect considerăm că se referă la succesiunea etapelor creditării diferențiate. După părerea noastră, apare o necorelare a succesiunii etapelor în funcție de conținutul acțiunilor ce se pot întreprinde. Astfel, instituirea de către bănci a controlului prealabil asupra plăților ar trebui să precedă etapa de acordare a creditelor pentru refacerea capacității de plată. În susținerea acestei păreri ne bazăm pe faptul că măsura de instituire a controlului prealabil asupra plăților are un pronunțat caracter de prevenire a formării în întreprinderi a unor stocuri necorespunzătoare. Or, în situația că

succede acțiunea de creditare pentru refacerea capacității de plată, instituirea controlului prealabil asupra plăților nu mai răspunde acestui deziderat. De asemenea, datorită condițiilor restrictive în care se obțin creditele pentru refacerea capacității de plată, unitățile economice apelează rar la aceste credite, chiar în situația menținerii incapacității de plată pe o perioadă relativ îndelungată, fapt ce duce la neinstituirea controlului prealabil asupra plăților, pe motivul că nu s-a realizat etapa precedentă a creditării diferențiate. Nici etapa de analiză a situației economico-financiare de către organele de decizie a acestora sau de alte organe, atunci cînd acestea își imobilizează fondurile și nu-și rambursează creditele la scadență nu operează, tot pe aceleași considerente. Deci și această etapă ar trebui să devanseze etapa de acordare a creditelor pentru refacerea capacității de plată. În acest fel, analiza ar avea un caracter mai operativ și mai eficient, măsurile întreprinse pe baza ei ducînd la înlăturarea fenomenelor care generează incapacitatea de plată.

În concluzie, **părerea noastră este că trecerea de la o etapă la alta în procesul creditării diferențiate n-ar trebui să se realizeze rigid prin parcurgerea succesivă, și obligatorie a tuturor celorlalte etape; această trecere trebuie să se aprecieze de către organele bancare în funcție de condițiile concrete ale fiecărei unități economice.** În acest fel ar crește și rolul organelor bancare în analiza complexă a situației economico-financiare a întreprinderilor, decizia privind succesiunea etapelor fiind astfel fundamentată în mod corespunzător.

● La baza contractului de credit, criterii economice

SISTEMUL nostru de creditare a dobîndit o operativitate mai accentuată. Accentuarea operativității în creditare a fost generată de: extinderea sferei de folosire a contului curent; introducerea contractelor de credite; perfecționarea relațiilor dintre bugetele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor și planurile de credite ale băncilor; implicarea mai mare a organelor bancare în procesul de gospodărire a fondurilor întreprinderilor etc.

Extinderea sferei de folosire a contului curent, după părerea noastră, **trebuie apreciată ca cea mai importantă măsură de adaptare a sistemului de creditare principiilor noului mecanism economico-financiar.** În condițiile autogestiei economico-financiare, autoconducerii și autofinanțării era necesar să se lase în

treprinderilor posibilitatea de a folosi — pe lîngă resursele permanente — și resursele existente temporar în cont la bancă, între care un loc important îl ocupă acumulările bănești (pe perioada de la încasare și pînă la vărsarea lor pe destinații). Analizînd situațiile mai multor unități economice deservite de bănci diferite se constată că sînt rare cazurile în care unitățile economice nu-și mai pot vărsa acumulările la scadență, iar acolo unde apar asemenea cazuri ele se manifestă pe perioade foarte scurte.

De asemenea, prin creditarea prin contul curent a produselor facturate în curs de încasare (la intern și la export), a produselor finite destinate exportului, a produselor cu ciclu lung de fabricație etc. s-au eliminat o serie de operațiuni legate de depunerea documentelor la bancă (care atestă existența produselor sau livrarea acestora), stimulîndu-se în același timp decontările din inițiativa plătitorilor. Lărgirea sferei de folosire a contului curent este marcată de faptul că la nivelul unităților economice din județul Cluj deservite de Banca Națională, ponderea creditelor acordate prin contul curent în totalul creditelor curente (normale) a crescut de la 56%, cît era la sfîrșitul anului 1979, la peste 80% la sfîrșitul anului 1980. În acest fel s-a ajuns la o folosire a contului curent în concordanță cu conținutul său.

Prin introducerea contractelor de credite, relațiile bancă-întreprindere au căpătat noi valențe calitative. Trecerea la acțiunea de negociere a creditelor pe baza acestor instrumente elimină, în principiu, situația în care băncile își îndreaptă atenția îndeosebi asupra posibilităților de înlăturare a fenomenelor deja apărute în activitatea întreprinderilor, crescînd în același timp influența lor în prevenirea producerii unor fenomene negative, în ridicarea eficienței activității economice a întreprinderilor. Pe baza contractelor de credite, băncile își adîncesc activitatea de control, atît în procesul planificării necesităților de credite, cît și în procesul urmăririi riguroase a executării planului economic. În măsura în care se realizează dezideratul major al introducerii contractelor de credite (de perfecționare a relațiilor bancă-întreprindere și punerea acestor relații pe criterii economice) se poate spune că asemenea contracte reprezintă o nouă calitate în sistemul nostru de creditare. Părerea noastră este că pînă în prezent s-a avut în vedere mai mult aspectul juridic al acestor acte bilaterale și mai puțin conținutul economic al relațiilor oglindite în acestea. Ele pot deveni instrumente de bază în creditare în măsura în care întocmirea lor se

fundamentează pe o analiză complexă a situației economice a întreprinderilor, iar în execuție se respectă prevederile acestor contracte.

● Planul de credite, în concordanță cu bugetul de venituri și cheltuieli

PERFECTIONAREA corelațiilor dintre bugetele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor și planurile de credite ale băncilor este marcată, pe de o parte, de faptul că baza de plecare în stabilirea necesităților de credite pentru cuprinderea lor în planul de credite o constituie bugetele de venituri și cheltuieli, iar pe de altă parte, de faptul că planurile de credite ale băncilor nu reflectă pasiv prevederile din aceste bugete; din contră, atunci când pe ansamblul economiei naționale apare o schimbare structurală între resursele de creditare și destinația acestora este necesară intervenția organelor centrale din economie, intervenție în urma căreia se modifică și prevederile bugetelor de venituri și cheltuieli privind volumul creditelor de care vor beneficia unitățile economice.

Considerăm că procesul de perfecționare a corelației dintre bugetele de venituri și cheltuieli și planurile de credite nu poate fi declarat încheiat. După cum se cunoaște, în ultimii ani, stocurile și cheltuielile cu caracter de mijloace circulante se stabilesc în bugetele de venituri și cheltuieli ca niveluri pentru sfârșitul perioadelor de plan (trimestru și an), așa cum se stabilesc de altfel și creditele în planurile de credite. Nu corespunde acestei rezolvări modul de stabilire a resurselor atrase, resurse care în bugetele de venituri și cheltuieli nu apar stabilite ca venituri pentru sfârșitul perioadelor, ci în cea mai mare mă-

sură ca niveluri minime și permanente pe o anumită perioadă (pasive stabile). Or, stabilirea acestor resurse într-un asemenea mod nu asigură comparabilitatea lor cu nivelul stocurilor și cheltuielilor și cu celelalte resurse de acoperire (fondul mijloacelor circulante și creditele). Prin trecerea la stabilirea acestor resurse ca niveluri pentru sfârșitul perioadelor s-ar perfecționa corelațiile dintre bugetele de venituri și cheltuieli și planurile de credite. În plus, s-ar pune de acord modul de planificare a lor cu modul de urmărire în execuție a acestora, unde apar ca resurse pentru sfârșitul perioadei.

Implicarea într-o măsură mai mare a organelor bancare în procesul de gospodărire a fondurilor întreprinderilor decurge în perioada actuală din necesitatea creșterii continue a eficienței procesului de folosire a fondurilor în întreaga economie națională. O asemenea implicare a organelor bancare în acest proces se manifestă, în principal, în următoarele direcții: creșterea gradului de cunoaștere de către organele bancare a realităților din întreprinderi; creșterea rolului băncilor în sprijinirea unităților economice în eliminarea fenomenelor negative care apar în procesul de gospodărire a fondurilor.

În prezent, s-a accentuat caracterul preventiv al controlului bancar, în dauna celui ulterior și s-a schimbat raportul dintre controlul scriptic și cel factual, în favoarea celui factual. După părerea noastră, unor asemenea mutații calitative, care au un rol deosebit în sporirea eficienței folosirii fondurilor în economie, trebuie să le corespundă și o reșezare a obiectivelor de control între diferite organe de control financiar din economie. Numai în acest fel organele bancare pot răspunde necesității de a-și aduce un aport remarcabil în ridicarea pe o treaptă superioară a întregului proces de folosire a fondurilor materiale și bănești din economia națională.

● Metodologie simplificată de creditare

ELASTICITATEA mai pronunțată a sistemului de creditare este dată de simplificarea sistemului de indicatori bancari folosiți în creditare; metodologia mai generală de creditare etc. Astfel, s-a renunțat la indicatorii „limită de creditare” și „cifră de control”, funcțiile acestora fiind luate de indicatorii „plafon de credite”, indicator folosit și înainte, dar numai în etapa aprobării și repartizării planului de credite, nu și în cea de execuție propriu-zisă a planului de credite. O asemenea viziune asupra indicatorilor bancari folosiți în creditare conferă sistemului de creditare calitatea de a fi mai elastic. În ceea ce privește metodologia de creditare, aceasta este generală pe economie pentru problemele comune tuturor ramurilor, iar în unele ramuri sînt redată numai particularitățile. Mai mult, metodologia este simplificată și în ceea ce privește urmărirea modului de folosire a creditelor. Părerea noastră este că metodologia de creditare are un rol deosebit în manifestarea caracterului elastic al creditării. Pentru a răspunde acestui desiderat ea trebuie concepută și realizată, după părerea noastră, ca o metodologie de ordin principal, lăsîndu-se posibilități de acționare a organelor bancare în funcție de condițiile concrete din fiecare unitate. În acest sens, ea poate fi „curățită” de unele amănunte nesemnificative, de unele referiri la acte normative, altele decît Legea finanțelor, de „completarea” ei pe parcurs printr-o multitudinea de „circulare bancare”, acestea din urmă trebuind să se refere doar la sarcini exprese ce revin organelor bancare în fiecare perioadă.

dr. Teodor ROȘCA
Cluj-Napoca

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Microcalculatorul M-118 GS

LA TÎRGUL internațional de la Leipzig, din această primăvară, microcalculatorul românesc M-118 GS s-a impus printre produsele din același domeniu prezentate de numeroase firme de prestigiu din toate continentele. Caracteristicile și performanțele microcalculatorului produs de întreprinderea de calculatoare electronice din București, au determinat pe organizatori să-i deearne medalia de aur.

M-118 GS reprezintă din punct de vedere tehnologic și al performanțelor, o evoluție calitativ superioară a familiei de microcalculatoare M-18, produse consacrate în țară și peste hotare. Față de sistemul de referință, noul produs prezintă și unele caracteristici constructive și

funcționale adaptate la particularitățile psihofiziologice și antropometrice ale operatorului. Aparatul poate fi instalat pe orice birou, trăsăturile formal-estetice integrîndu-se armonios în ambianța cotidiană de muncă. Dimensiunile de gabarit ale microcalculatorului nu depășesc 150x150x80 mm și o greutate de 40 kg.

Sistemul (vezi foto) include un echipament nou, și anume un dispozitiv de afișare grafică și alfanumerică pe tub catodic. Aceasta permite o prezentare sintetică și sugestivă a rezultatelor calculului sub forma graficelor și tabelor, nu numai sub formă numerică, ca precedesorii lui.

Performanțele operaționale îl plasează la nivelul microcalcu-

latoarelor de capacitate medie-mare, competitiv cu sistemele similare pe plan mondial, atît din punct de vedere hardware (microprocesor, 64 kB memorie internă, disc flexibil etc.), cît și software (compilatoare FOR-

TRAN, COBOL, PLM, PASCAL etc.) și numeroase programe utilitare. Principalele domenii de utilizare ale sistemului sînt cercetarea științifică, proiectarea și ingineria tehnologică, mica gestiune, învățămînt.

Cheltuieli

CONFORM dispozițiilor art. 29 din Legea contractelor economice, dacă părțile, de comun acord, stabilesc modificări în prevederile contractelor încheiate, partea care a solicitat modificarea suportă consecințele patrimoniale ce decurg din acestea. În cazul când un contract se modifică sau se anulează din motive independente de voința părților contractante - cum ar fi, de pildă, cazul în care repartizarea care a stat la baza contractului se modifică sau se anulează de către organul competent, în condițiile legii, fără intervenția partenerilor contractuali - cheltuielile efectuate cu aprovizionarea, pregătirea fabricației produselor etc., retribuția forței de muncă ș.a. urmează a se suporta de unitatea furnizoare.

În condițiile noului mecanism economic-financiar și al autonomiei gestionare a unităților socialiste, ni se pare injust ca aceste cheltuieli să fie suportate din contul unității, afectând fondul de participare la beneficii al oamenilor muncii, fondul pentru acțiuni sociale, de premiere etc. Iată de ce credem că prevederile H.C.M. nr. 1885/1970 care reglementează unele situații similare ar trebui actualizate. În acest sens propun ca sumele respective să fie suportate dintr-un fond creat cu această destinație specială.

Cornel JIANU
jurisconsult - București

ECOURI

Dezvoltarea producției de metal

ÎN NUMERELE 7 și 8 ale revistei a fost publicat articolul „Utilizarea deplină și eficientă a capacităților de producție”, care analizează unele aspecte majore referitoare la dezvoltarea producției de metal la Combinatul siderurgic din Galați.

Apreciind în mod deosebit competența cu care au fost abordate și analizate cauzele care creează greutăți combinatului și, totodată, intenția evidentă a „Revistei economice” de a sprijini soluționarea lor, vom menționa în cele ce urmează acțiunile urmărite în cadrul ministerului nostru pentru soluționarea problemelor de fond menționate de dv.

Asigurarea integrală, sub aspect cantitativ și calitativ a materialelor refractare, a fost perturbată atât în anul 1980 cât și în acest an de calitatea argilelor refractare primite. Calitatea slabă a unor produse destinate oțelăriiilor a condus la consumuri sporite și, implicit, la diminuarea capacităților de producție ale fabricilor de cărămizi. Conducerea ministerului și Centrala pentru produse refractare din Brașov au stabilit și aplică măsuri pentru eliminarea neajunsurilor atât în acest domeniu, cât și în cel al fabricației prafurilor de turnare. Efectul lor, în ceea ce privește cărămizile pentru oalele de turnare se concretizează în creșterea durabilității căptușelii oalelor la 16-18 șarje, căptușală, performanță identică cu cea a produselor din import.

În asigurarea cărbunilor din Valea Jiului, sectorul minier a avut rezanțe mari în anul 1980 care, cu toate demersurile făcute nu au putut fi recuperate. În trimestrul I a.c. rezanțele s-au menținut. Se conti-

nuă acțiunile pentru recuperarea întârzierilor în livrare.

Pentru anul 1981 Combinatul siderurgic Galați are asigurate resursele de feromangan și ferossiliciu. Există unele greutăți în asigurarea ferocromului, datorită atât unor dificultăți tehnologice apărute la punerea în funcțiune a primelor capacități de producție la Combinatul metalurgic Tulcea, cât și în perfectarea contractelor cu unii parteneri externi. Se acționează în continuare pentru punerea la punct a fabricației la Tulcea și punerea în funcțiune până la finele sem. I a capacităților planificate în acest an.

Împreună cu organele Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe am reanalizat corelarea dintre normele de consum aprobate prin planul de stat și cotele de gaz metan alocate și au fost operate corecturile necesare, pentru semestrul I, astfel încât cotele sunt în prezent corelate cu normele de consum, volumul și structura producției. În luna iunie, corespunzător stadiului realizării și punerii în funcțiune a noilor capacități, vor fi analizate măsurile ce trebuie luate pentru semestrul II a.c.

În vederea creșterii volumului pieselor de schimb și subsansamblelor necesare activității de întreținere și reparații, unitățile M.I.M. și-au dezvoltat capacitățile proprii, înregistrând an de an depășiri din punct de vedere al planului. Pentru eliminarea deficiențelor manifestate în activitatea de asigurare a pieselor de schimb și subsansamblelor necesare întreținerii și reparațiilor s-au stabilit măsuri care vizează întocmirea nomenclatoarelor pieselor de schimb pentru fiecare tip de utilaje, codificarea și urmărirea pe calculator a consumului pe tipuri de lucrări și reparații, evoluția stocurilor, fiabilitatea, îmbunătățirea calității pieselor, stabilirea de norme și normative de consum pe tipuri de reparații. În vederea reducerii importului de piese de schimb, subsansamble, aparataj electric, electronic și hidraulic, sînt în curs măsuri, care urmăresc înlocuirea și asimilarea cât mai completă a aparatului electrice, electronice și hidraulice.

O atenție deosebită a fost acordată fabricației și asimilării cilindrilor de laminor. Din anul 1966 s-au stabilit programe comune M.I.M.-M.I.C.M. privind specializarea fabricației și eşalonarea asimilărilor. Aceste programe au fost reactualizate în 1980, prevăzându-se eliminarea completă a importurilor în 1982-83. Conform acestor programe, în unitățile Ministerului Industriei Metalurgice se fabrică: cilindri din oțel forjat până la \varnothing 800 mm pentru laminarele la cald la Întreprinderea mecanică din Aiud și cilindri din fontă la întreprinderea „Victoria” din Calan, la întreprinderea de fier Vlahița și la întreprinderea „Oțelul Roșu”. Unitățile M.I.C.M. vor produce: cilindri din oțel forjat peste 800 mm, pentru laminare la cald la I.M.G.-București, cilindri din oțel turnat pentru laminare la cald peste 10 tone la I.C.M.-Reșița și cilindri din fontă peste 25 tone la Întreprinderea de utilaj greu din Iași.

În vederea execuției rolor pentru instalațiile de turnare continuă a oțelului la C.S. Galați s-au făcut eforturi pentru echivalarea mărcii de oțel care să asigure o fiabilitate corespunzătoare, astfel încât în anul 1981 se vor asigura 1000 buc. role, conform graficelor înscrise de conducerile M.I.M. și M.I.C.M.

În ceea ce privește îmbunătățirea activității de întreținere și reparații, au fost re-

actualizate programele de reparații ale principalelor instalații și agregate, corelate cu starea de uzură și cu sarcinile de producție. La nivelul ministerului se revăd normativele tehnice de reparații pentru utilajele și instalațiile specifice industriei metalurgice. Se vor elabora în acest an normative de timp pe operații și categorii de lucrări, pentru revizii, reparații utilaje și instalații metalurgice, în vederea determinării volumului de manoperă, iar pentru creșterea capacității de execuție a reparațiilor au fost angrenați și alți constructori specializați, aparținând altor ministere. Pentru executarea reparațiilor capitale la mașinile și utilajele standardizate, s-au asigurat reparații la întreprinderile reparatoare specializate.

Toate lucrările nefinalizate la ajustajul de la turnarea continuă nr. 1 și laminorul de tablă grosă nr. 2, menționate în articol, precum și altele, au fost analizate cu întreprinderea de construcții, beneficiarul și, unde a fost cazul, cu proiectantul încă la începutul anului, întocmindu-se programe de lucru cu responsabilități și termene concrete. Ministerul a creat condiții pentru realizarea lor asigurând, prin plan, indicatori și resurse materiale corespunzătoare. Aceste programe se urmăresc periodic în vederea punerii în funcțiune a obiectivelor din zona ajustajului de la turnarea continuă nr. 1, cuptoarelor din zona de tratament termic de la laminorul de tablă grosă nr. 2 și se analizează săptămînal prin specialiști nominalizați prin ordin al ministrului. Periodic, în cadrul analizelor care se fac la Combinatul siderurgic Galați la nivelul unui adjunct al ministrului, se acordă o atenție specială și lucrărilor în curs de finalizare, în mod deosebit programului special pentru zona de tratament termic de la laminorul de tablă grosă nr. 2.

Neculai AGACHI
ministrul industriei metalurgice

★

REFERINDU-NE la nota intitulată „Maistru”, apărută la rubrica „Cititorii au cuvîntul” din nr. 6/1981 al „R.E.”, menționăm că la elaborarea normativelor pentru constituirea formațiilor de lucru conduse de maistri, întocmite de UCECOM, cu avizul organelor de resort, s-a ținut seama atât de prevederile Legii nr. 6/1977, cât și de cele ale Decretului nr. 335/1978 prin care s-a stabilit ca numărul minim de muncitori, în medie pe ramură, pentru cooperarea meșteșugărească, să fie de 30. Avînd în vedere ponderea numerică a muncitorilor din domeniile: confecții de îmbrăcăminte, lenjerie, galanterie, în vederea încadrării în numărul mediu pe ramură, a fost necesar ca pentru aceste activități să se prevadă numărul minim în formație de 30 muncitori. La elaborarea normativului respectiv au fost consultate și uniunile județene, propunerile acestora fiind cuprinse între 25 și 40 muncitori în formație. La unitățile în care nu se întrunesc condițiile pentru acordarea unui post de maistru, pentru conducerea activității se folosește funcția de responsabil de unitate.

Ion RACHIERU
director în U.C.E.C.O.M.

pagină realizată de
EMIL ZAMFIRESCU

Probleme metodologice ale determinării eficienței fondurilor fixe

O ANALIZĂ corectă a eficienței fondurilor fixe trebuie să se bazeze pe o cuantificare cât mai exactă a raportului dintre efect și efort în procesul funcționării acestor fonduri, utilizându-se un sistem de indicatori cât mai semnificativi, care să reflecte valențele noi ale problemei în condițiile noului mecanism economico-financiar bazat pe autoconducere și autogestione, pe creșterea rolului și răspunderii tuturor colectivelor de oameni ai muncii în gospodărirea rațională, cu maximum de randament, a fondurilor materiale și financiare incredințate.

Se disting, în principal, două modalități de abordare a eficienței fondurilor fixe: abordarea tradițională și abordarea economică.

Potrivit abordării tradiționale, eficiența economică a fondurilor fixe se determină cu ajutorul indicatorilor de tipul efect/efort. Introducerea acestui tip de indicatori în statistica dărilor de seamă din practica noastră economică a avut loc cu o anumită întârziere, în raport cu alți indicatori, ca de pildă productivitatea muncii, din cauza subprecierii de către teoria economică a rolului „fondurilor fixe” ca factor al creșterii economice.

Sporirea considerabilă a volumului fondurilor fixe în anii construcției socialiste și rolul preponderent al acestor fonduri în funcția de producție a economiei românești au determinat o preocupare susținută pentru creșterea eficienței lor. Pe planul muncii de planificare și evidență statistică din economia noastră, acest fapt și-a găsit expresia în introducerea unor indicatori care să cuantifice producția la fond fix.

Problema perfecționării metodologiei de determinare a eficienței fondurilor fixe a constituit o preocupare constantă atât a teoriei economice cât și a practicii economice din țara noastră, cu scopul de a reflecta cât mai corect raportul dintre cheltuielile efectuate pentru înzestrarea muncii cu fonduri fixe și rezultatele obținute în procesul de producție. Această preocupare este demonstrată de frecvențele modificării intervenite în metodologia respectivă, în direcția completării și a creșterii gradului de precizie a indicatorilor utilizați, a adecvării sistemului de indicatori la mutațiile intervenite în dezvoltarea economiei noastre, când preponderența factorilor calitativi ai dezvoltării impune ca indicator principal de efect producția netă și marfă în locul producției globale, când crește semnificația economică a beneficiului în contextul noului mecanism economico-financiar, iar uzura morală a fondurilor fixe impune calcularea acestor indicatori atât la valoarea inițială cât și la valoarea rămasă a fondurilor fixe. Metodologia de determinare a eficienței fondurilor fixe aplicată în prezent este rezultatul a numeroase tatonări și experimentări, sintetizând o experiență de peste un deceniu.

Astfel, între 1970—1972, pentru determinarea eficienței fondurilor fixe din întreprinderile industriale se calculau indicatorii producția globală, producția marfă și beneficiile la 1 000 lei „mijloace fixe”, în cadrul raportului explicativ la Darea de seamă contabilă; din 1973 se introduce un formular special cu indicatori ai eficienței fondurilor fixe care cuprindea inițial 3 indicatori: producția globală și beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe și venitul net la 1 000 lei fonduri de producție. Ulterior, au mai avut loc modificări ale acestui formular, care în 1978 cuprindea următorii indicatori: producția globală la 1 000 lei fonduri fixe medii din activitatea totală, producția netă la 1 000 lei fonduri fixe medii din activitatea de bază; beneficii la 1 000 lei fonduri fixe medii din activitatea totală; beneficii la 1 000

lei fonduri fixe medii din activitatea de bază; beneficii la 1 000 lei fonduri de producție medii din activitatea totală.

În condițiile transpunerii în viață a noului mecanism economic, pe baza programului de măsuri pentru aplicarea Hotărârii C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare din martie 1978, începând cu anul 1979 s-au introdus ca indicatori de plan și de realizări beneficiile și valoarea producției nete la 1 000 lei fonduri fixe; întreprinderile industriale de stat, întreprinderile agricole de stat, unitățile de construcții-montaj și transporturi calculează:

— valoarea producției nete totală la 1 000 lei fonduri fixe totale, din care: valoarea producției nete din activitatea de bază la 1 000 lei fonduri fixe din activitatea de bază;

— beneficiul total la 1 000 lei fonduri fixe totale, din care: beneficiul din activitatea de bază la 1 000 lei fonduri fixe din activitatea de bază.

Pentru fiecare din acești indicatori, fondurile fixe se calculează: la valoarea de inventar și la valoarea rămasă după scăderea amortizării (se scade uzura totală a fondurilor fixe de la punerea în funcțiune). Toți acești indicatori se calculează în profil departamental, teritorial și de ramură.

Preocupări similare pentru perfecționarea metodologiei de calcul a eficienței fondurilor fixe se constată și în alte țări socialiste, în direcția găsirii unor indicatori semnificativi, care să exprime cât mai adecvat nivelul și dinamica corelației dintre efect și efort în acest domeniu al creșterii economice contemporane.

În urmă cu un deceniu, domina opinia că¹⁾ indicatorul de eficiență a fondurilor fixe trebuie calculat ca un raport între producția globală (în prețurile cu ridicare ale întreprinderii) și valoarea medie anuală a fondurilor fixe considerându-se că producția globală ar reflecta integral producția ce se creează în întreprinderi prin unirea forței de muncă cu fondurile de producție.

În prezent, majoritatea economiștilor susțin că, pentru determinarea eficienței fondurilor fixe, cel mai bun indicator de efect este producția netă²⁾ considerându-se că, spre deosebire de producția globală, acest indicator caracterizează în mai mare măsură valoarea produsului creat cu ajutorul fondurilor fixe utilizate. Beneficiul, ca componentă de bază a producției nete, reflectă schimbările sortimentale care au loc în direcția creșterii produselor cu un grad ridicat de rentabilitate, fiind astfel direct legat de folosirea fondurilor fixe și de crearea venitului național.

În literatura de specialitate din alte țări socialiste este întâlnită și opinia utilizării producției marfă vindută și încasată ca indicator de efect în raportul de eficiență al utilizării fondurilor fixe, argumentându-se că mărimea lui ar fi mai apropiată de cea în expresie fizică a indicatorului respectiv. Există și opinii contrare, potrivit cărora, producția marfă vindută și încasată ar depinde în mare măsură de respectarea disciplinei de plată a întreprinderii.

Se propune de asemenea, folosirea drept indicator la numărătorul formulei de eficiență a fondurilor fixe numai a venitului național produs de către munca mecanizată, eliminându-se din calcul producția realizată din activități ca: asamblarea, descărcarea, depozitarea, recepția și controlul producției, reparațiile și reglarea utilajelor. Ori, o astfel de metodă, nu ia în considerație faptul că activitatea productivă nelegată direct de manevrarea unor mașini și utilaje se desfășoară în clădirile și instalațiile întreprinderilor care au, în totalul fondurilor fixe, o pondere destul de mare, uneori de peste 50%. În producția industrială sint greu de delimitat activitățile complet independente de fondurile fixe, pentru a fi excluse din calcul eficienței acestora.

În ce privește numitorul formulei de determinare a eficienței fondurilor fixe, în literatura de specialitate din alte țări socialiste se propun următorii indicatori:

- totalul fondurilor de producție (fixe și circulante);
- fondurile fixe la valoarea de inventar și la valoarea ne-amortizată (netă);
- partea activă a fondurilor fixe (mașini și utilaje);
- valoarea amortizărilor anuale.

Dacă producția ar fi raportată la totalul fondurilor de producție, nici o îmbunătățire a folosirii fondurilor fixe nu s-ar reflecta în indicatorul de eficiență în cazul în care utilizarea fondurilor circulante ar avea o influență negativă.

Un argument pentru luarea în calcul a valorii rămase a fondurilor fixe este că, în fiecare an, o cotă din valoarea investițiilor în fonduri fixe este recuperată prin amortizare. Obiecția ce se aduce luării în calcul a valorii rămase este că, pe măsură ce se uzează sau îmbătrânesc, fondurile fixe ar deveni tot mai eficiente.

¹⁾ Rahimov, R.K. Fondoiomkosti produkții v promișeinnosti sredn-Azii, Irton, 1968, p. 40; Mesterovici S.K. „Smisli i metodi isčislenia pokazatelei fondoiadaci” Naučn. zap. Len. finansogo ekonomiceskogo instituta vip. 30, 1968, Leningrad, 295—306.

²⁾ Prognozirovanie fondoiadaci, Kiev, Naukova Dumka, 1977, p. 31.

O problemă importantă care se ridică la determinarea eficienței fondurilor fixe este cea a prețurilor în care se evaluează nu.nărătorul și numitorul. Ținând seama de specificul economiei socialiste (dezvoltare planificată, creșterea echilibrată) cea mai mare parte a specialiștilor opinează pentru folosirea indicatorilor respectivi în prețuri curente. Evaluarea indicatorilor eficienței fondurilor fixe în prețuri constante a reprezentat întotdeauna o metodă care nu a comportat discuții în ceea ce privește valoarea sa cognitivă, analitică. În ultima vreme însă, estimărilor în prețuri constante atât pentru producție, cât și pentru fonduri li se aduc obiecții în ceea ce privește natura lor economică, faptul că nu reflectă corelații economice reale, ridică dificultăți de calcul foarte mari.

Mulți specialiști sînt de părere că pentru analiza pe termen scurt a dinamicii eficienței fondurilor fixe cele mai potrivite sînt prețurile curente. Cînd este vorba de studierea pe termen lung a eficienței fondurilor fixe, îndeosebi pentru țările capitaliste prețurile curente nu sînt indicate, date fiind frecvențele oscilații conjuncturale.

În literatura de specialitate se întilnesc și păreri care sugîin că nu ar fi o încălcare a condițiilor de comparabilitate și compatibilitate dacă, eficiența fondurilor fixe s-ar calcula ca un raport între venitul național în prețuri curente și fondurile fixe în prețuri comparabile.

Problema determinării eficienței fondurilor fixe continuă să fie controversată în gîndirea economică socialistă, numărul indicatorilor propuși majorîndu-se pentru a cuprinde aspecte inedite în condițiile limitării severe a resurselor economice, în comparație cu nevoile crescînde de dezvoltare a fiecărei economii naționale. Este unanimă opinia că un singur indicator nu poate exprima complexitatea eficienței fondurilor fixe, concentrîndu-se eforturile în vederea elaborării unui sistem de indicatori complementari, astfel încît să fie cuantificată multitudinea interconexiunilor generate de funcționarea fondurilor fixe.

Gîndirea economică din țările capitaliste nu a fost în trecut preocupată de eficiența fondurilor fixe ca atare, ci de eficiența fondurilor totale utilizate în activitatea economică. În prezent, în condițiile intensificării interesului pentru defalcarea contribuției fiecărui factor la creșterea economică, se manifestă o accentuare a preocupărilor pentru aprofundarea aspectelor legate de utilizarea eficientă a fondurilor fixe.

În literatura anglo-saxonă privind eficiența fondurilor fixe, se lucrează, de regulă, cu indicatorul statistic — „capital-output-ratio“ (raportul capital-producție), denumit în teoria economică „coeficientul capitalului“, care nu este altceva decît inversul indicatorului cunoscut în metodologia românească sub denumirea de „valoarea producției la 1000 lei fonduri fixe“.

În modelul de creștere economică Harrod-Domar, coeficientul capitalului reprezintă variabila fundamentală. Se pare că lui Roy Harrod îi revine prioritatea în privința utilizării noțiunii „coeficientul capitalului“. În discutarea abstractă a echilibrului macroeconomic dinamic, Harrod presupune că coeficientul capitalului reprezintă o constantă. Transpunînd această idee în contextul teoriei eficienței economice, aceasta echivalează cu afirmația că eficiența fondurilor fixe este stagnantă. Ideea constantei coeficientului capitalului** este lipsită de suport statistic în opera economică a lui Harrod¹⁾.

Frecvent, coeficientul capitalului apare în forma sa marginală. S. Kuznets fundamentează astfel acest indicator²⁾. Dacă se notează capitalul reproductibil prin C și producția agregată prin Y, formarea de capital este ΔC (adică spor de capital);

proporția formării de capital (rata acumulării) este de $\frac{\Delta C}{Y}$;

ritmul creșterii producției agregate este $\frac{\Delta Y}{Y}$. De aici, derivă indicatorul

$$\text{catorul „raportul incremental capital — producție“} = \frac{\frac{\Delta C}{Y}}{\frac{\Delta Y}{Y}} = \frac{\Delta C}{\Delta Y}$$

adică, raportul dintre sporul absolut de capital și sporul absolut de produs. (Aceasta este o altă formă a raportului dintre rata acumulării și ritmul creșterii economice).

O altă formulare a coeficientului marginal al capitalului este așa-numitul I.C.O.R. — prescurtare pentru „gros incremental capital-output ratio“ (raportul incremental brut dintre capital și producție³⁾). Acest indicator fiind, de fapt, un raport dintre investiții și producție, este denumit uneori „investment-output ratio.“ Metoda sa de calcul este: se împarte proporția medie a investiției interne brute totale (sau a investiției de fonduri fixe productive) în produsul național, în prețuri curente (deci, rata investițiilor) la ritmul de creștere a producției în termeni reali.

În literatura franceză⁴⁾ se utilizează noțiunea de „eficiența capitalului“, analogă cu noțiunea „productivitatea muncii“, calculîndu-se atît eficiența medie cît și cea marginală a capitalului prin raportarea produsului intern brut la stocul de capital și respectiv prin raportul dintre creșterea produsului și investiția anuală.

Se consideră că, eficiența „convenabilă“ este eficiența marginală și că singura evaluare operațională a capitalului este cea care face să coincidă eficiența medie cu cea marginală. Dacă $\frac{\Delta P.I.B.}{P.I.B.}$ atunci capitalul este egal cu

$$P.I.B./\text{eficiența sau capitalul} = P.I.B. \times \text{investiția netă} / \Delta P.I.B.$$

★ ★ ★

Abordarea tradițională a eficienței fondurilor fixe în economia românească a înregistrat un progres substanțial, perfecționîndu-se în mod continuu, pe baza experienței cîștigate în anii construcției socialiste.

Metodologia actuală din țara noastră prezintă în această problemă un sistem încheiat de indicatori de profundă semnificație economică. Aceasta nu înseamnă că nu ar mai fi posibilități de îmbunătățire a metodologiei actuale de determinare a eficienței fondurilor fixe. Cercetarea științifică are menirea să continue eforturile în această direcție.

Pentru completarea acestui sistem, s-ar putea avea în vedere ca variabile de efect:

— producția marfă, ca indicator ce reflectă rezultatele finale ale activității întreprinderilor ca urmare a livrării efective a producției în circuitul economic. Acest indicator, spre deosebire de producția globală, nu include volumul producției neterminate în perioada de raportare. În plus, producția marfă este o reflectare directă a indicatorului producției fizice, în condițiile în care prețurile nu se modifică de la o perioadă la alta.

— valoarea adăugată brută, indicator format din producția netă și amortizări, caracterizează efectele proprii activității de producție a fiecărei unități în corelație directă cu contribuția pe care o au atît forța de muncă cît și fondurile fixe; acest indicator permite și extinderea sferei comparațiilor internaționale.

— aportul valutar net în cazul producției destinate exportului și îndeosebi raportat la fondurile de producție importate prin introducerea acestei variabile s-ar pune în dependență importul de utilaje pentru investiții de realizarea unui export corespunzător.

Variabilele de efort ar putea fi completate pentru ramurile industriei prelucrătoare cu partea activă a fondurilor fixe, care are un rol preponderent în aceste ramuri.

La nivelul microeconomic, sistemul de indicatori ar putea să fie extins prin introducerea unei serii de indicatori în expresii fizică, diferențiați pe ramuri, în funcție de specificul activității. De pildă, în siderurgie, se pot folosi indicatori ca: — producția de aglomerat pe metru pătrat suprafață de coacere a șarjei; cantitatea de fontă obținută de la un metru pătrat de suprafață de coacere a șarjei; cantitatea de fontă obținută de la un metru cub de volum util al furnalului; producția de oțel pe un metru pătrat suprafață de vatră la cuptoarele Siemens Martin; producția de oțel de la o tonă de capacitate a conversorului; durata medie a unei șarje.

Dar, calculul eficienței fondurilor fixe în expresie fizică, c toate că este considerat cel mai adecvat, nu poate fi efectuat decît la nivel microeconomic, pentru o producție omogenă real zată pe anumite tipuri de mașini și utilaje luate separat.

În ceea ce privește abordarea econometrică a eficienței fondurilor fixe aceasta va fi tratată într-un număr ulterior al revistei.

M. HOROVIC
Gh. ZAMA
S. SAND
M. CIUMAR

*) C = capital; Y = producție agregată
1) R. Harrod, Toward a Dynamic Economics, London, Macmillan, Co. Ltd. 1963
**) Coeficientul capitalului se calculează, de regulă, ca raport între stocul de capital depreciat (valoarea rămasă după scăderea amortizării, prin metoda liniară) și produsul intern brut
3) Simon Kuznets, Population, Capital and Growth, W.W. Mortons Company, Inc. New York, 1973, p. 125
4) Agnus Madison, Economic Growth in The West, The Twentieth Century Fund, New York, 1964, p. 77
5) J. Plassard, J. M. Boussemart, L'investissement et le progrès Masson, Paris, 1977, p. 60-62

SOCIALIȘTII români au formulat soluții umărind să potențeze capacitatea de apărare a țării, să păstreze și să garanteze independența ei; printre aceste soluții figura și înarmarea întregului popor. Formulată de asociațiile muncitorești constituite în Banat între anii 1868-1872, ideea de „armare generală a poporului”¹⁾ va fi promovată cu consecvență de socialiști. Cu forța de convingere a faptelor ei demonstau: „Orice armată cit de puternică, ar deveni fără putere cînd ar avea să lupte cu întregul popor... Poporul e puterea!”²⁾. Iar Programul P.S.D.R., adoptat în 1910, arăta că în condițiile înarmării poporului „dacă un stat străin ar voi să atace teritoriul țării, poporul întreg are să se ducă la frontieră”. Formularea și promovarea concepției despre înarmarea întregului popor n-a însemnat, desigur, minimalizarea sau negarea necesității de a avea o armată capabilă să apere independența și suveranitatea țării. Astfel, „Lumea nouă” din 2 aprilie 1898 arăta că „deși dorim națiunea înarmată, sintem pentru o armată permanentă cît mai puternică și cît mai bună... noi știm că pe armată se reazimă existența noastră de stat neatîrnat”. Este evidentă preocuparea socialiștilor pentru crearea unor instrumente necesare pentru păstrarea și garantarea independenței naționale, pentru a pune patria la adăpost de orice dominație și ingerință străină.

Înțelegînd interconexiunea dialectică dintre unitatea și independența națională și dintre acestea și progresul economico-social și politic al țării, doctrinarii clasei muncitoare s-au angajat cu fermitate în primele rînduri ale luptei pentru realizarea deplinei unități naționale a poporului român, pentru apărarea integrității teritoriale a țării, manifestîndu-și — prin gîndire și acțiune — înaltul spirit patriotic, vitejia și abnegația. Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist, poporul român nu a participat la el

Independența și dezvoltarea țării — elemente fundamentale în gîndirea muncitorească din Romînia (III)

cu intenții de cîmpire și anexiune teritorială. De altfel, poporul român n-a avut niciodată asemenea intenții, fapt care a fost subliniat cu mindrie de socialiștii români. Încă înainte de declanșarea primului război mondial, C. Dobrogeanu-Gherea arăta: „Sintem una din puținele țări care n-am robît neamuri străine. În schimb, țara a fost victima banditismului cuceritor al vecinilor noștri, care ne-au răpit și ne stăpînesc un teritoriu și un număr de locuitori români aproape egal cu acela al Romîniei libere”. „Într-adevăr, continuă el, n-am jefuit, n-am cucerit pe nimeni, nu stăpînim nici un neam străin împotriva voinței lui, am fost victima unor mari nedreptăți istorice, noi n-am făcut nici o victimă. De aceea, senini, cu conștiința perfect împăcată, în plenitudinea dreptului nostru, putem formula revendicările noastre, le putem formula în virtu-

tea dreptului și echității, în virtutea dreptului imprescriptibil al unui popor de a trăi nesupărat și de sine stătător în marginile sale etnice”³⁾. De subliniat este faptul că în abordarea unității și independenței naționale, revoluționarii români au avut în vedere în permanență toate ținuturile românești care se aflau sub dominație străină. Referindu-se la dorința arzătoare a tuturor românilor de reintregire a țării, C.D. Gherea sublinia: „Într-o țară care are nenorocirea ca o parte din trupul ei să fie sub stăpînirea străină, întregirea țării e o dorință comună tuturor cetățenilor. Această dorință este în afară de discuție”⁴⁾.

În numele idealului secular de unitate și independență, militanții socialiști au participat activ la lupta pentru apărarea patriei, a integrității sale teritoriale și pentru reintregirea ei. Ei au salutat cu deosebită satisfacție principiile egalității și autodeterminării popoarelor proclamate de tînărul stat sovietic: „Voi cereți ca nici o națiune să nu fiînă în aspirare pe alta... Nici o țară să nu răpească pămînt străin și nici o țară să nu ceară harociu, despăgubire de război, de la alta... Scopurile astea toate... sint atît de mărețe și de sfinte, încît va trebui să ducă la izbîndă”⁵⁾. În numele acestor principii socialiștii români cereau emanciparea națională a românilor din toate teritoriile subjugate, formarea statului național român unitar independent. Cu deosebită tărie se ridicau ei împotriva politicii de anexiune și jaf economic a Puterilor Centrale, a așa-numitului Tratat de pace de la București, din mai 1918. Într-o rezoluție — publicată în ziarul „Social-democrația” din 8/21 iulie 1918 — a Congresului P.S.D.R. din iulie 1918 se subliniază că acesta, consecvent principiului „Pace fără anexiuni și contribuții și dreptul popoarelor de a dispune libere de ele înșile”, protestează împotriva înstrăinării unei părți din teritoriul Romîniei, contra „contribuțiilor de

FIȘE

IDEI CONTEMPORANE

CATASTROFĂ SAU O NOUĂ SOCIETATE?

un model latino-american al lumii

EDITURA POLITICĂ

● Prin recenta apariție în prestigioasa serie „Idei contem-

porane” a Editurii Politice a volumului „CATASTROFĂ SAU O NOUĂ SOCIETATE? — UN MODEL LATINO-AMERICAN AL LUMII” cititorul din țara noastră are prilejul să intre în contact cu o lucrare de referință în domeniul modelelor globale de dezvoltare a omenirii. Totodată, lucrarea amintită, continuînd o acțiune editorială meritorie, care s-a concretizat în timp prin publicarea, între altele, a cărților „Omenirea la răspîntie”, „Restructurarea ordinii internaționale”, „Viitorul economiei mondiale”, oferă temeiul unei analize comparative a evoluției diferitelor concepții privind viitorul omenirii. Analiză cu atît mai utilă cu cît, după cum subliniază profesorul Mircea Malița în deschiderea volumului, „Modelul Bariloche” — cum mai este denumită cartea recent tradusă — marchează importante mutații de optică. Astfel, spre deosebire de modelele elaborate anterior, care puneau accentul cu deosebire pe limitele fizice ale dezvoltării comunității mondiale, colectivul de

cercetători care a realizat modelul latino-american al lumii stabilește drept parametri fundamentali, în funcție de care trebuie gîndit și construit viitorul planetei, satisfacerea nevoilor umane fundamentale: hrană, educație, locuințe, ocrotirea sănătății. Opțiune metodologică semnificativă care aduce în centrul atenției problemele sociale deosebit de grave, de complexe cu care se confruntă țările în curs de dezvoltare.

Reajustări economice

● În convorbirea purtată cu renumitul economist chinez Xue Muqiao și pe care redacția revistei „La Chine en construction” o consemnează în numărul din aprilie a.c. sînt abordate o serie de aspecte privind acțiunea, de largi proporții și implicații naționale, de remodelare a economiei chineze (titlul interviului: Xue Muqiao parle du réajustement de l'économie chinoise). Cazele care au determinat ini-

țierea unor atari măsuri care se desfășoară simultan și, totodată, ca elemente complementare ale reformei sistemului economic rezidă, după cum se subliniază în articol, într-o serie de aspecte care s-au vădit în economia chineză în decursul ultimilor doi ani: stabilirea unor obiective de dezvoltare insuficient corelate cu resursele disponibile; apariția unor discrepanțe în dezvoltare teritorială, supradimensionarea lucrărilor destinate infrastructurii. Tocmai de aceea, opinează Xue Muqiao, s-a impus ca o necesitate cerința elaborării unor modele de dezvoltare economică care să țină seama, în mai mare măsură, de condițiile concrete ale Chinei. Potrivit acestei optici obiectivele de dezvoltare de lungă durată — valorificarea cu deosebire a potențialului productiv existent, sporirea rentabilității economice, sporirea producției deopotrivă cu îmbunătățirea nivelului de trai al maselor — urmează să fie susținute prin acțiuni cu efecte rapide, scontate

război, deghizate, impuse țării prin tratatul de pace". Ei își exprimă deci cu claritate și fermitate protestul și indignarea față de acel înrobitor tratat și susțin cu ardoare dreptatea și legitimitatea năzuințelor și dezideratelor tuturor românilor, hotărârea de a depăși orice piedică pentru a realiza țelul lor secular de a trăi într-o patrie unitară și independentă.

În numele acestor înalte idealuri, socialiștii din Transilvania au chemat poporul român la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, care avea menirea să finalizeze împlinirea dezideratului formulat de revoluționarii ardeleni la 1848 – „**Noi vrem să ne unim cu țara!**". În chemarea adresată de ei, publicată în ziarul „Adevărul” din 17 noiembrie/1 decembrie 1918, se subliniază: „Se va arăta în primul rând că națiunea română, care veacuri de-a rândul a suportat jugul robiei naționale, voiește acum să devină cu desăvârșire liberă și să se contopească într-un singur stat”, că românii voiesc „să se alcătuiască o Românie mare, în care să li se asigure toate mijloacele unei dezvoltări înfloritoare”. În continuare, sint subliniate reformele mari și însemnate, în primul rând reforma agrară și introducerea votului universal, care se cereau a fi îndeplinite pentru ca poporul român să pășească „pe o nouă treaptă socială mai înaltă și omească”.

Militind cu ardoare pentru îndeplinirea deplinei unități statale a României, socialiștii au demonstrat cu argumente convingătoare efectele pozitive pe care aceasta le va avea în planul dezvoltării libere și independente a țării, al propășirii ei materiale și spirituale. „Independența noastră – sublinia E. Isac – este o condiție sine qua non a viitorului nostru și independența nu ne poate fi asigurată decât atunci dacă nu vor mai exista provincii românești, ci dacă toată românimea va trăi o singură viață de stat”. Înmanunchind la-

laltă toate energiile românilor, continuă el, unirea va asigura folosirea lor „pentru progresul cultural, social și economic” și România mare, „în urma industrializării și comercializării sale viitoare, va deveni un stat modern în care se va forma o clasă puternică de muncitorime”.

Salutind cu căldură realizarea statului național român unitar, Congresul partidului Social-Democrat din Ardeal și Banat din ianuarie 1919 subliniază „că unirea poporului românesc într-un singur stat independent este o necesitate istorică, bazată pe dreptul la liberă dispoziție al tuturor popoarelor” și că în felul acesta neamul românesc își poate „dezvolta în deplină libertate toate bunurile ce posedă – materiale, intelectuale, sufletești”. Iar Declarația istorică din 13 februarie 1919 a Comitetului Executiv Provizoriu al Partidului Socialist și a Comisiei Generale Provizorii a Sindicatelor din România salută cu o deosebită bucurie dezrobirea națională a românilor din provinciile subjugate, subliniind că „împiedicate în dezvoltarea lor economică, politică și culturală, aceste provincii s-au emancipat de sub aceste dominațiuni, devenind libere”¹⁾. Aprobind fără rezerve această declarație, socialiștii din Transilvania arătau: „Iar pentru ca întreg poporul românesc să se poată dezvolta pe baze solide și sănătoase, am constatat că este absolut de lipsă ca toate provinciile românești să se unească și să devină o singură organizație de stat. Și, constatind aceasta, am lucrat și lucrăm și astăzi pentru unirea tuturor românilor”²⁾. Argumentarea temeinică a efectelor pozitive ale realizării statului național român unitar și independent în planul dezvoltării multilaterale se împletește astfel organic cu exprimarea hotărârii de a participa activ la consolidarea lui continuă.

Socialiștii au arătat, totodată, că formarea României mari, libere și independente, creează condiții favorabile pentru acti-

vitarea forțelor progresiste ale societății, mișcării muncitorești revoluționare, desfășurării luptei acesteia pentru progresul țării. „România nouă de astăzi – subliniau ei – trebuie să devie România socialistă de mâine”³⁾. Înfăptuirea acestui ideal impunea organizarea temeinică a clasei muncitoare, unificarea mișcării muncitorești din România reintregită și orientarea luptei ei pornind de la studierea atentă a realităților concret-istorice ale țării. „Teoria marxistă care ne călăuzește – arăta astfel ziarul „Socialismul” din 6 noiembrie 1920 – ne impune să cunoaștem, în rindul dintii, împrejurările în care trăim, mediul țării noastre, solul în care trebuie să săpăm și fiecare să așezăm temelia organizațiilor noastre. Să reclădim casa noastră pe o temelie de piatră masivă, ca nici furtunile să nu o clatine, nici șuvoaiele să nu o miște, nici cutremurele să nu o zdruncine. Stringeți rindurile proletari din tot cuprinsul țării mărite, pregătiți uneltele, adunați materialele. Pornim la reclădire”. Vigurosul spirit militant se împletește, deci, cu o viziune largă, a perspectivei istorice de dezvoltare a patriei reintregite și libere.

dr. Dumitru MUREȘAN
dr. Mircea ROZOREA

¹⁾ Ideologie și progres, p. 86

²⁾ Presa muncitorească și socialistă din România, vol. I, partea I, p. 54

³⁾ C. Dobrogeanu Gherea, Opere complete, vol. 5, Ed. politică, București, 1978, p. 102, 109

⁴⁾ Idem, p. 242

⁵⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România 1916–1921, Ed. politică, București, 1966, p. 70

⁶⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România 1916–1921, p. 157, 166

⁷⁾ Presa muncitorească și socialistă din România, vol. III, partea I, p. 80

⁸⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România 1916–1921, p. 167

pentru anul în curs, cum sint: realizarea echilibrului bugetar, a creditelor, asigurarea unui caracter stabil prețurilor, cu deosebire la bunurile de larg consum.

zează prin maniera multidisciplinară de cercetare. O atare procedură se justifică prin însăși complexitatea domeniului, prin efectele multiple pe care le are energia asupra dezvoltării economico-sociale a fiecărei țări, a întregii planete. Concepția autorilor potrivit căreia înțelegerea și găsirea unor soluții viabile ecuației energetice necesită studierea deopotrivă a factorilor economici, politici și sociali, este pusă în lumină de însuși modul de organizare a cărții. Astfel, este schițată o radiografie a stării de fapt actuale în ce privește energia pe plan mondial, în care scop sint analizați principalii factori ce acționează asupra economiei energetice, elementele ce au generat criza energetică, resursele de care dispune omenirea pentru a acoperi consumurile energetice aflate în creștere. Autorii se opresc, de asemenea, în paginile cărții asupra restructurărilor ce se impun

în sfera energetică mondială, o secțiune a volumului fiind consacrată rolului și locului țării noastre în contextul energetic mondial.

Sesiune științifică

● În cadrul manifestărilor consacrate sărbătoririi a 60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, în cadrul Academiei de Studii Economice – Catedra „Eficiența investițiilor și a fondurilor fixe” – a fost organizată recent o sesiune de comunicări avind drept tematică creșterea eficienței economice în lumina aplicării noului mecanism economico-financiar. Străduindu-se să surprindă aspecte inedite și să ofere soluții practice pentru implementarea cu rezultate cât mai bune a noului mecanism la nivelul unității economice din diferite ramuri ale economiei, autorii comunicărilor au abordat problemele legate de eficiență

FIȘE

într-o viziune sistemică. O ilustrare a manierei în care au fost concepute și realizate lucrările prezentate în cadrul sesiunii o constituie analiza posibilităților de integrare, pe platformele industriale, a unor tehnologii complementare apte să asigure valorificarea resurselor secundare (procesul circular activ); propunerile avansate de o serie de referenți în direcția completării sistemului de indicatori aflat în uz cu indicatori de calitate care să reflecte și laturile psihosociale ale activității; ideile privind nivelurile de agregare a indicatorilor, la nivel micro și macroeconomic, în profil de ramură și teritorial în raport cu prevederile noului mecanism economico-financiar etc.

● În ansamblul preocupărilor, amplificate și diversificate considerabil în decursul ultimilor ani, consacrate problemelor energetice, lucrarea publicată recent de Ioan Bari și Ilie Șerbănescu la Editura Junimea – „ENERGIA... IMPERATIVUL RECONSIDERĂRIILOR” – se individuali-

STRUCTURILE ECONOMICE ÎN PERSPECTIVA DECENIILOR VIITOARE (I)

CRIZA ECONOMICĂ MONDIALĂ are efecte reale mai profunde chiar decât bănuim. Caracterul său devastator este resimțit în lume în mod deosebit de țările cu economie slabă, cele în curs de dezvoltare. Însă încetinirea ritmurilor creșterii economice, până la nivelul zero sau chiar sub acest nivel, inflația galopantă însoțită de scăderea nivelului de trai al maselor, șomajul în proporții rar întâlnite, acumularea mărfurilor nevindute și oscilațiile valutare greu de controlat subminează și economiile până acum considerate solide ale unor state industrial avansate ale lumii capitaliste. Starea de alarmă generală se extinde nu numai asupra prezentului, dar și asupra viitorului.

În aceste condiții, cu greu se poate da răspuns întrebărilor folosind modificările structurilor economice și dinamica acestor procese în următorii ani și cu atât mai dificil în ceea ce privește următoarele decenii.

Neputința de a oferi soluții problemelor, în special când este vorba de viitorul economic al țărilor în curs de dezvoltare, s-a manifestat pregnant și cu prilejul marilor reuniuni internaționale consacrate strategiei globale menite să ducă la edificarea unui ordin economic internațional. În ciuda unor confruntări dramatice între reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare și ai celor dezvoltate, nici Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U., din august-septembrie 1980, nu a dat un răspuns satisfăcător problemelor fundamentale privind cel de-al treilea deceniu al dezvoltării (1980—1990). Indicatorii creșterii economice preconizați pentru viitorul deceniu al dezvoltării sînt modeste față de cerințele mari ale luptei împotriva înapoierii și în contextul deteriorării continue a locului pe care-l ocupă țările în curs de dezvoltare în economia mondială.

Așadar, s-ar părea că o privire în viitor ar fi oarecum hazardată. Totuși, lucrurile nu stau așa. Ființa umană are nevoie de o perspectivă a posibilităților sale. Aceasta cu atât mai mult atunci când marile probleme, care îl pot copleși, la un moment dat, lasă cu greu să se întrevadă soluțiile. Deci, o privire în viitor, pe baza unui trend verificat de istoria unui sfert de veac de dezvoltare în epoca postbelică, 1955—1980, nu este lipsită de interes și poate deschide unele perspective asupra modului în care se poate presupune, pe baza unor analize științifice oneste, că se vor modifica actualele structuri economice în lume până la sfîrșitul acestui secol.

Cît mai aproape de realitate, cu curajul înovării

PENTRU A REALIZA O PROGNOZĂ apropiată de realul posibil, cercetătorul fenomenelor economice ale țărilor în curs de dezvoltare trebuie să evite și rigiditatea și excesul de prudență. În acest domeniu trebuie încurajat simțul inovației și acceptată într-o oarecare măsură fantezia ca factor de previziune.

Un anumit curaj al prospecțiunii nu poate lipsi din această operă. Dealtfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu spune că e nevoie de multă cutezanță, trebuie depuse eforturi intense pentru a da răspunsuri fenomenelor de azi și aceasta trebuie făcut nu întorcîndu-ne spre trecut, ci cercetînd prezentul și scrutînd viitorul cu clarviziune științifică.

Pentru a aborda concret perspectivele modificărilor în structura economiei țărilor în curs de dezvoltare în următoarele decenii, trebuie pornit de la prognoza ritmurilor de creștere a secțiilor și a ramurilor economiilor lor, luîndu-se în considerare efectul de durată pe care îl imprimă desfășurarea crizei economice mondiale.

Procesul de industrializare va continua, structura pe ramuri se modifică

ÎN CIUDA UNOR DIFICULTĂȚI uriașe, provocate de protecționismul crescînd al statelor capitaliste avansate, procesul industrializării țărilor în curs de dezvoltare, care, până în prezent a cunoscut anumite succese remarcabile, va continua mult dincolo de pragul anului 2000. Ponderea industriei în structura economiilor acestor țări tinde să ajungă din urmă pe cea existentă în țările actual.nente industriale și în deceniile următoare se va stabiliza, probabil, în jurul cifrei de 35% din produsul intern brut total. O mare parte a țărilor azi în curs de dezvoltare vor deveni țări cu o industrie de dezvoltare medie, iar unele chiar avansate.

În interiorul sectorului industrial se pot anticipa o serie de modificări importante care permit să se prevadă, în ansamblu, că în jurul anilor 2000, industria țărilor în curs de dezvoltare va avea o mare asemănare cu industria țărilor occidentale din epoca anilor 1935—1950 și parțial 1950—1970.

Încă o anumită perioadă de timp se poate conta pe creșterea continuă, absolută, a ramurilor industriei extractive, cu tendința unei încetiniri a ritmului ei de creștere și a unei scăderi relative a importanței sale. La baza acestei aprecieri se află ponderea crescîndă a țărilor în curs de dezvoltare în rezerve și în exploatarea materiilor prime și a resurselor energetice ale lumii. Ele ocupă și vor ocupa un loc tot mai însemnat în balanța mondială de materii prime minerale și de energie, constituind mari zone geografice de producători de materii prime.

Țările în curs de dezvoltare dețin cele mai mari rezerve de energie hidrolică, gaze naturale, petrol (81,58% din rezervele cunoscute în 1973) și cărbune. Numai platformele continentale ale Asiei de sud însumează 70% din rezervele de petrol submarin luate în evidență în ultimii ani. În aceste țări se găsește, de asemenea, zăcăminte însemnate de uraniu și de metale necesare tehnicilor și tehnologiilor de vîrf. O serie de minereuri metalifere, reprezentînd cea mai mare parte a producției mondiale, provin din țări în curs de dezvoltare, iar rezervele descoperite recent măresc necontenit rolul lor în exploatarea acestora.

În perspectiva anilor 2000 se vor menține producții ridicate la extracția de minereuri. La minereul de fier se poate conta, în această perspectivă, pe mari producători, printre care, în primul rînd, Brazilia, India, Venezuela, Chile, Liberia, Gabon, Argentina, Ghana, Maroc, Nigeria și altele; pentru cupru: Chile, Peru, Zambia, Zair, Panama, India; bauxită: India, Indonezia, Malaezia, Jamaica, Surinam, Guiana, Sierra Leone și altele; resursele de staniu ale Malaeziei, Thailandeii și Boliviei sînt cele mai bogate din lume (circa 70%). Există, așadar, condiții pentru o dezvoltare de largă perspectivă a industriei extractive și prelucrătoare de materii prime pe multe decenii de aici înainte.

Puternicul proces de înlocuire cu materiale sintetice sau de economisire drastică a materiilor prime nu are decât o influență relativă asupra ponderii industriei extractive a țărilor în curs de dezvoltare. În schimb, creșterea prețurilor materiilor prime, în primul rînd a petrolului (din 1973), a modificat, pe ansamblu, în favoarea anumitor țări în curs de dezvoltare ponderea acestora în structura exportului mondial de materii prime.

Date statistice în acest sens, publicate de O.N.U., atestă creșterea rolului țărilor în curs de dezvoltare în asigurarea necesarului de materii prime a economiei mondiale, tendință care se poate extrapola, fără teamă de a greși, dincolo de limitele secolului nostru. Încă o anumită perioadă de acum înainte, ele se vor supune tendinței de specializare în producția de materii prime în vederea exportului.

În cadrul industriei extractive, producția de hidrocarburi deține și va deține încă multă vreme o preponderență însemnată.

O asemenea perspectivă de lungă durată nu este, desigur, favorabilă țărilor în curs de dezvoltare. Industria extractivă creează o valoare nouă mai mică în comparație cu celelalte ramuri economice și, îndeosebi, ramurile cu tehnicitate de vîrf; ea are, în genere, o productivitate a muncii relativ mai scăzută și cu toată importanța sa economică nu este o ramură care

propulsează progresul tehnic în aceeași măsură ca alte ramuri, fiind în general o mare consumatoare de forță de muncă. Din această cauză ca și din alte cauze, legate de condițiile naturale sau de dorința de a-și conserva propriile resurse naturale, țările industriale avansate sînt gata să cedeze acest tip de producție țărilor mai slab dezvoltate, realizînd pe seama industriei extractive fenomenul pe care-l numim „transfer de structuri” și care face parte din politica țărilor industriale avansate de a trece procesele de producție cu eficiență mai scăzută, mari consumatoare de energie, de materii prime, de forță de muncă etc. și adesea și poluante, spre țări rămase în urmă.

Nu este mai puțin adevărat însă că, avînd la bază importante resurse naturale și o puternică activitate extractivă, țările în curs de dezvoltare dispun de atuu care le poate asigura avîntul industriilor prelucrătoare. Ponderea acestora poate crește în măsură remarcabilă pe baza unor ritmuri mai înalte decît cele atinse de ramurile extractive. Zonele de mari producători de materii prime sînt, în perspectiva anilor 2000, potențiali factori de prelucrare ai unui volum mare din materiile prime pe care le extrag.

Economia țărilor în curs de dezvoltare va fi caracterizată și în deceniile următoare prin dezvoltarea ponderată, dar constantă, a industriei prelucrătoare. Totuși, această ramură va cunoaște deplasări mai intense din nordul globului pămîntesc, unde este concentrată azi, spre sud.

Continuînd tendințele manifestate în deceniile '50—'70, în cadrul unor ramuri prelucrătoare, care cunosc în prezent și vor cunoaște și în viitor un ritm înalt de creștere, se conturează o serie de noi deplasări structurale. În scurt timp, o tot mai mare pondere vor ocupa sectoarele care utilizează materiile prime existente din abundență la fața locului: rafinării de petrol și uzine petrochimice, siderurgie și topitoriile de metale colorate, uzinele de prelucrare primară a acestora (laminare, trefilare), centralele hidroenergetice, fabrici de prelucrare a lemnului ș.a. Se prevede ca în 1982, producția de oțel a țărilor în curs de dezvoltare să reprezinte 20% din producția mondială, față de 7% cit era în 1977¹⁾.

Industria grea se va situa ferm și în continuare, pînă în anul 2000 și ulterior, în fruntea ramurilor prelucrătoare. În India și Brazilia, de acum ponderea industriei grele în industria prelucrătoare este de 50% și mai mult. Importanța industriei grele crește nu numai pentru faptul că ea stă la baza industrializării, ci și pentru că această ramură nu și-a epuizat întru totul rolul pe plan mondial.

Un studiu elaborat sub auspiciile O.N.U. consideră că nu este iluzoriu să se afirme că pînă în anul 2000, Africa ar putea face pași însemnați pentru a deveni independentă din punct de vedere al producției industriale și să poată participa în măsură mai mare la un schimb mondial, dacă prin unirea eforturilor popoarelor sale cu un ajutor internațional eficient s-ar elabora o strategie rațională. Dealtfel, în forurile economice panafricane, ca și în concepția a tot mai mulți economiști de pe acest continent (vezi de exemplu și Samir Amin) se preconizează tot mai mult stimularea unei cooperări „orizontale” între țările continentului. Rămînînd unul din marii exportatori de produse primare, continentul african va importa tot mai activ echipament industrial pentru investiții, dezvoltînd puternic industria prelucrătoare. În pragul secolului XXI, Africa, pornind de la resursele sale naturale, ar fi capabilă să producă 110 mil. tone de oțel, să devină un producător principal de cupru și aluminiu pentru export și prelucrare, un exportator important de produse din lemn; ea ar putea atinge o producție de 100 mil. tone îngrășăminte azotoase și fosfatice, să fie o regiune a lumii dotată cu cel puțin 3—5 mari complexe petrochimice, industrii mecanice de transport și electrice.

Importanța crescîndă a industriilor prelucrătoare este subliniată de toate prognozele privitoare la structurile de viitor ale economiei țărilor în curs de dezvoltare. Dar unii autori consideră că, chiar dacă țările în curs de dezvoltare vor reuși să-și realizeze pînă în anul 2000 imaginea prospectivă creată după modelul actual al țărilor industriale, ele nu vor fi în măsură să reducă decalajul existent, nici să modifice radical natura participării lor la schimbul internațional. Bunurile industriei tradiționale pe care ele vor putea să le livreze în anul 2000 pe piața mondială vor juca față de produsele noilor industrii (de vîrf) ale țărilor industriale avansate exact acel rol pe care-l au azi materiile lor prime față de produsele industriale. Așadar, din acest punct de vedere, decalajul se păstrează, dar la alt nivel calitativ.

Mai multă atenție nevoilor concrete ale maselor populare

DECI PENTRU O PROGNOZĂ REALISTĂ, preluarea unor formule experimentate în trecut nu constituie o soluție eficientă. Teza privind dezvoltarea industriei grele tradiționale nu deschide întotdeauna calea spre o economie modernă. Diversificarea structurii economice pentru țările în curs de dezvoltare azi nu înseamnă a urma și în viitor calea diversificării capitaliste din secolele trecute. Așadar, nu poate fi vorba despre o simplă extrapolare a tendinței verificate spre un tip de industrializare istoricește epuizat, ci de construirea unei structuri moderne, proprii, bazate pe posibilități reale și tehnologii avansate.

În ceea ce privește ramurile industriei ușoare ale țărilor în curs de dezvoltare, ele își vor menține probabil, vreme îndelungată, însemnătatea și un ritm înalt de creștere, în pas cu ritmul creșterii demografice, al luptei pentru înlăturarea mizeriei și suferințelor, pentru asigurarea unei civilizații demne de epoca noastră. Totuși, după cum reiese din planurile de perspectivă ale unui număr de țări, ponderea acestor ramuri va fi și în continuare mereu restrînsă în favoarea ramurilor industriei grele și a construcțiilor de mașini. Dacă se exagerează acest proces, neglijînd deci ramurile industriei ușoare, se poate comite o eroare care ar duce la o neacoperire cronică a cerințelor de consum ale unei mase de oameni mereu mai mari. În ultimul timp, însă, intră tot mai mult în viziunea guvernelor din țările în curs de dezvoltare alcătuirea unor planuri de dezvoltare mai echilibrate, manifestînd o grijă mai accentuată, vîdînd realism față de necesitatea ridicării nivelului de trai ca scop și factor al procesului de dezvoltare economico-socială pe termen lung.

Pe ansamblul producției industriale a lumii, în anul 2000, țările în curs de dezvoltare își vor asigura o participare de 15,64%, față de 9% cit era în 1975, deci o creștere de 1,7 ori a ponderii industriei lor în producția industrială mondială. În aceste condiții ele nu vor putea realiza sarcina pusă în declarația de la Lima, din 1975. Totuși, țările în curs de dezvoltare vor participa la realizarea producției industriale a lumii nesocialiste cu 24,07% în anul 2000, ponderea producției lor industriale în producția lumii se pare că va fi încă și în acea epocă de 4 ori mai mică decît cea a țărilor avansate.

Problema de perspectivă, esențială pentru dezvoltarea industriei țărilor în curs de dezvoltare, nu este însă cea cantitativă, ci problema calității dezvoltării structurii lor economice. Pentru a nu se ajunge la un izomorfism structural, bazat pe tipicul industrializării parcurs de țările industriale avansate în deceniile trecute este necesar ca prospectarea dezvoltării industriale actuale în aceste țări să tragă învățăminte din experiența evoluției economice de pînă acum și să profite de cuceririle științei și tehnicii. El trebuie să realizeze ruptura necesară față de mecanismele care le împing, pe baza unui automatism al modelelor de creștere, la copierea căii parcurse în trecut.

Pentru realizarea acestei necesități imperioase, țările în curs de dezvoltare trebuie să-și construiască o structură de referință, un model structural propriu, în cadrul căruia, într-un mod adecvat specificului lor, ramurile de vîrf ale industriei să ocupe o pondere din ce în ce mai mare. Este adevărat că această sarcină se izbește de necontenita problemă a folosirii mîinii de lucru existentă în abundență în aceste țări, ca și de alte piedici privind nivelul calificării, resursele de investiții etc. În anul 2000 ele vor trebui să asigure noi locuri de muncă pentru un miliard de oameni. Nu au fost încă elaborate acele modele de structură economică avansată care să asigure coexistența industriilor de vîrf, slab consumatoare de muncă, cu ramurile ergofage, ca industria ușoară (alimentară, textilă, casnică), dar mai ales agricultura. Modalitățile actuale ale utilizării și retribuiri forței de muncă (timpul de muncă stabilit conform unor condiții tradiționale generate în țări europene, orar de lucru rezultat din lupte sindicale, salarii corelate cu un anumit grad de productivitate, nivel de calificare, precum și nivelul tehnic al producției) par a fi și ele una din piedicile în calea acestui scop: menținerea lor mecanică stă la baza opoziției dintre tehnica și tehnologia înalt productivă și mina de lucru ieftină. Nu este exclus ca un asemenea model socio-economic de utilizare a forței de muncă să nu fie adecvat țărilor în curs de dezvoltare urmînd să fie adaptat nevoilor specifice de trai, tradiții, calificare și chiar climă în mijlocul cărora trăiesc milioane de oameni care nu au venit încă în contact cu civilizația tehnică. Și astfel să se asigure înlăturarea contradicției cuprinse în binomul: tehnică-om în țările în curs de dezvoltare.

dr. Andrei VELA

¹⁾ Structural changes in industry, UNIDO/ICIS. 136/Rev. 1, 9 may 1990, New York

Construcții navale

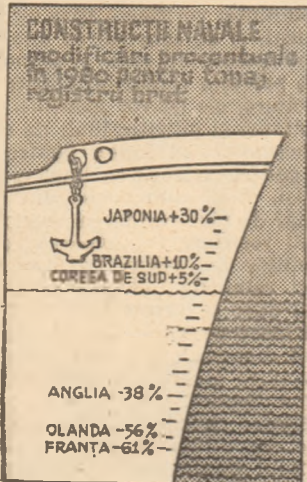
1980 a însemnat al cincilea an consecutiv de pierderi financiare și creștere a șomajului în industria navală a țării-lor capitaliste dezvoltate. Anul trecut, numărul navelor lansate la apă în aceste țări a fost cel mai mic din ultimii cinci ani, iar activitatea în cadrul sectorului a reprezentat numai o treime din cea a anului de vîrf 1965. În timp ce industria navală vest-europeană se află în continuu declin, concurența japoneză pare să nu fie afectată de criză. În 1980, constructorii de nave din Japonia au înregistrat o creștere cu 30 la sută a producției (vezi graficul), reușind, totodată, să achiziționeze trei din fiecare cinci comenzi lansate pe piața occidentală.

Criza petrolieră care a afectat în mod deosebit Europa de Vest a determinat reducerea însemnată a comenzilor de nave petroliere și concedierea — în perioada 1975—1980 — a peste o sută de mii de muncitori din acest sector, respectiv a 40 la sută din totalul forței de muncă angajată.

Situația de lider pe care o ocupă Japonia este pusă de revista americană Newsweek pe seama măsurilor luate de această țară în sensul reorientării unei mari părți a forței de muncă din docuri către liniile de asamblare sau chiar către alte sectoare de

activitate (cum ar fi industria de automobile), precum și datorită orientării prioritare a producției către nave destinate transportului de cărbune.

După o jumătate de deceniu de declin se așteaptă ca anii '80 să aducă un reviriment în industria navală occidentală. Această revenire

este prognozată de specialiști să înceapă odată cu a doua jumătate a actualului deceniu deși, potrivit aceluiași estimări, este greu de presupus că se va putea asista la o micșorare sensibilă a distanței care separă Europa occidentală de Japonia.

Agricultura — un sector prioritar

UNUL din obiectivele majore asumate de Franța după criza energetică

din 1973, acela de a-și acoperi nota de plată a petrolul importat prin livrări de produse agricole, începe să dea roade — apreciază agenția de știri Associated Press. În ultimii trei ani, industria agroalimentară franceză a trecut de la un deficit de 3,3 mrd. franci în 1977 la un surplus de 17 miliarde franci în 1980.

Sprînjine și de creșterea prețurilor, aceste realizări se bazează în bună parte pe succesul în prospectarea și pătrunderea exportatorilor francezi pe noi piețe, în special în Orientul Apropiat și în țările în curs de dezvoltare angajate deja pe calea industrializării, surse oficiale franceze apreciind că există condiții favorabile pentru dezvoltarea și extinderea în continuare a exporturilor de produse agroalimentare. În acest sens, eforturile se îndreaptă către îmbunătățirea activității de prelucrare a bunurilor agroalimentare, acest sector ocupînd în economia țării — în funcție de profitul anual net — locul următor după sectoarele cu profil tehnic.

Potrivit planului de dezvoltare pe perioada 1981—1986, investițiile în acest sector vor crește cu o rată anuală de 4,6%. Investițiile guvernamentale au crescut anul trecut cu 24,2% la 2,8 mrd. franci, iar subsidiile din partea statului au totalizat 441,4 mil. fr.

Programe de dezvoltare

Emiratele Arabe Unite : perspectivele dezvoltării economiei

ECONOMIA E.A.U. a fost multă vreme caracterizată prin absența oricărei planificări oficiale a dezvoltării. Ca urmare, guvernul federal își concentrează în prezent atenția asupra formulării unui plan de dezvoltare cuprinzător, pentru perioada 1981—1985, care va acorda atenție prioritară dezvoltării industriale în vederea diversificării surselor de venit ale țării.

Astfel, emiratul Abu Dhabi a pregătit o listă de 17 proiecte diferite, pornind de la industria grea la industria ușoară (concentrată la Mussafah și Al Ain) și industria de asamblare. De asemenea, emiratul are în vedere realizarea a încă 10 proiecte privind industria petrolului și gazului. Complexul de la Ruweis este un obiectiv central în planurile de dezvoltare industrială, investiția totală fiind proiectată la 20 mld. dolari, pentru o etapă de 10—12 ani.

În același timp emiratul Ras al Khaimah și-a propus construirea unor fabrici de azbest, aluminiu, sticlă, fier, ciment, decuparea pietrelor, fabricarea produselor farmaceutice etc. În emiratul Al Fujeirah sînt avute în vedere a fi realizate mai multe proiecte, între care o uzină de crom și cupru, melamină, sticlă, produse lactate și suc de fructe, iar emiratul Ajman pune accentul pe dezvoltarea industriei de marmură pentru export, creșterea păsărilor și vacilor, transformarea produselor agricole etc.

Eforturile sînt cu atât mai importante dat fiind o serie de greutăți cum ar fi lipsa de resurse naturale, aitele decît petrol și gaze, o mare dependență de muncă străină, piața internă mică pentru cele mai multe produse, competiția regională pentru o gamă de produse etc.

În sectorul agricol (care în prezent asigură 1% din PNB) rolul cel mai important îl deține emiratul Ras al Khaimah. Proiectele cele mai importante se referă la cercetările în producția de cereale și creșterea animalelor, construirea de fabrici de îngrășăminte, înființarea unei corporații agricole de comercializare (care va deveni operațională anul acesta), extinderea terenului agricol (cu 10% pe an) mai ales în Ras al Khaimah și zonele de oază Al Ain și Daydh. În ceea ce privește activitatea piscicolă orientările sînt legate de un studiu recent al Națiunilor Unite care întrevede stocuri potențiale enorme; se prevede, totodată, înființarea unei autorități de exploatare a resurselor marine ca parte a unui program de naționalizare a exploatărilor piscicole.

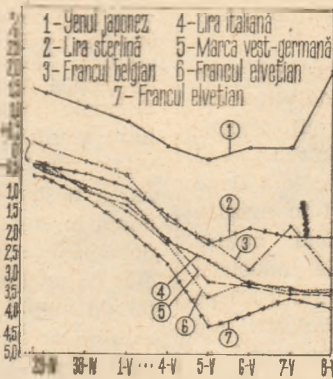
Sabin CARANTINĂ

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 20 APRILIE — 8 MAI A.C. a marcat o activitate tranzacțională relativ susținută pe piețele valutare internaționale, proces în cadrul căruia cursul dolarului S.U.A., după o inițială slăbire în raport cu nivelurile atinse în săptămîna 13—17 aprilie, a cunoscut o tendință tot mai pronunțată de consolidare față de majoritatea valurilor occidentale. Această evoluție a fost motivată atît de mișcarea dobinzilor la fondurile în dolari (pe piața S.U.A. și pe piețele internaționale de capital) cit și de publicarea unor date ce indică o ameliorare a conjuncturii curente a economiei americane. Astfel, dacă în perioada 20—24 aprilie dobinzile la fondurile în eurodolari au înregistrat o ușoară slăbire (de 0,25%), ulterior nivelul lor s-a ridicat substanțial (cu 3,5% față de 24 aprilie).

Cursul lirei sterline față de dolar a cunoscut o slăbire sensibilă (de la 2,13 dolari/1 liră la 17 aprilie la 2,11 dolari/1 liră la 8 mai) reflectînd atît evoluția curentă puțin favorabilă a economiei britanice cit și deteriorarea poziției lirei ca valută petrolieră în condițiile actualului raport cerere — ofertă pe piața internațională la țitei. Poziția mărcii vest-germane în raport cu dolarul S.U.A. a slăbit, intervalul 20 aprilie — 8 mai marcînd o depreciere a mărcii cu 3,5%. Pe lîngă influența exercitată de consolidarea cursului dolarului ca atare, deteriorarea cursului mărcii vest-germane a fost motivată și de publicarea unor date privind situația relativ mai dificilă a economiei acestei țări în ultima lună.

Franclul elvețian s-a depreciat în raport cu dolarul S.U.A. cu 3,4% în intervalul analizat. Poziția acestei monede a fost influențată nefavorabil de evoluția

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 29 aprilie — 8 mai 1981 luîndu-se ca bază nivelul cursurilor din ziua de 17 aprilie 1981

curentă a economiei elvețiene (creșterea prețurilor de consum cu 3,6% în termeni anuali în luna aprilie, diminuarea rezervelor internaționale ale țării cu 497 mil. franci în ultima decadă a lunii aprilie etc). Majorarea, în ziua de 8 mai, a ratei scontului în Elveția, de la 4% la 5%, și a ratei de dobindă la lombard de la 5,5% la 6,5% nu a fost în măsură să contracareze presiunile à la baisse exercitate asupra francului. Francul francez a cunoscut în același interval o depreciere și mai pronunțată față de dolar (de 3,8%) situîndu-se la 8 mai la 5,37 franci/1 dolar. Această valută s-a aflat sub influența exercitată de mai mulți factori, între care, pe lîngă situația dinaintea alegerilor prezidențiale, s-a detașat conjunctura actuală a economiei franceze (creșterea prețurilor de consum cu 1,0% în martie după un spor de 0,3% în februarie a.c.).

Dobînzile la depozitele în eurovalute au cunoscut o evoluție diferențiată (sînt date nivelurile de dobindă la depozitele pe 6 luni din 17 aprilie și 8 mai): eurodolari : 16,6875 — 19,3125%; euromărcă vest-germană 12,625 — 12,75%; eurofranci elvețieni : 8,9375 — 9,5625%.

Prețul aurului a fluctuat în intervalul analizat în tr-o marjă de circa 25 dolari/uncie (între 475 și 500 dolari/uncie) fiind, la finele perioadei, de 485,75 dolari/uncie.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

ENERGETICA MONDIALĂ (II)

— Actualitate și perspectivă —

Mihail FLORESCU

ministru secretar de stat

Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie

Tabelul nr.1

Evoluția demografică și consumul mondial de energie

Zone ale globului	1950		1974		2000 (estimări)	
	mil. loc.	mil. tec.	mil. loc.	mil. tec.	mil. loc.	mil. tec.
Țări occidentale dezvoltate	598,5	1 930,1	793,5	5 077,9	1 007	7 520
Țări socialiste europene	268,5	449,6	360,0	1 885,5	443	5 095
Țările lumii a treia (China, Africa, Asia, America de Sud)	1 616,0	183,0	2 717,5	1 357,9	4 953	7 685

INTRE resursele dezvoltării un loc central îl ocupă energia, factor vital al activității economice și sociale, suport indispensabil al creșterii nivelului de viață și civilizație al omenirii.

Din capul locului trebuie arătat că distribuția neuniformă în timp și spațiu aduce cu sine unele probleme specifice. Distribuția neuniformă în spațiul terestru a resurselor de energie are drept efect elaborarea politicii energetice în fiecare țară în parte în corelare cu problemele energiei la nivel mondial. Distribuția neuniformă în timp a resurselor de energie, ca și inerția sectorului energetic — datorită în primul rând valorii mari a investițiilor cuprinse în infrastructura energetică — obligă, atât la scara fiecărei țări, cât și la nivel mondial la o abordare **pe termen lung**. Așadar, cunoașterea problemelor actuale și de perspectivă în energetica mondială este pentru noi nu o curiozitate științifică, ci o necesitate obiectivă în sprijinul asigurării surselor de energie solicitate de progresul economico-social accelerat al țării noastre, în contextul crizei energetice ce se manifestă pe plan mondial.

În prezent, energetica mondială depinde într-o măsură hotărâtoare de petrol, ca sursă de energie primară (44%), restul consumurilor fiind asigurate de gazele naturale (21%), cărbuni (32,5%), energie nucleară și alte surse (1—2%). Structura consumului pe tipuri de resurse primare a evoluat și va evolua încă mult de-a lungul istoriei (fig. 1). Multe mii de ani omul a folosit ca resurse energetice soarele, vântul, lemnul și energia animală. Cărbunele nu se cunoștea înainte de anul 1300, iar petrolul era până în 1850 bun pentru orice altceva, dar nu era utilizat ca sursă de energie. Prima revoluție industrială, masina cu abur, inventată și perfecționată între 1698—1765, a adus în scenă cărbunele; un secol mai târziu motorul cu combustie internă (1876), motorul diesel (1892) și apoi motorul cu reacție au evidențiat calitățile energetice ale petrolului și gazelor naturale.

Competitivitatea acestora s-a bazat pe versatilitatea lor și pe costul investiției specifice pentru transformarea energiei primare în energie utilă, mecanică, termică sau electrică. Spre exemplu, în perioada anilor 1950—1970 investiția specifică pentru tipuri de centrale electrice a condus la opțiunea pentru petrol, centralele termoelectrice pe cărbune și hidrocentralele prezentând valori ale investiției specifice cu 30—80% mai ridicate, iar centralele nucleare-electrice cu peste 100%, la aceeași putere instalată. Astfel se explică faptul că deși în anul 1950 cărbunele deținea o pondere de peste 50% în energetica mondială, iar petrolul sub 30%, în 1975 practic rolurile se inversează. Din acest punct de vedere exemplul Statelor Unite, redat în fig. 2, este tipic.

Răsturnări similare s-au produs și în alte țări occidentale. Dacă în R.F.G. în 1957 hidrocarburile reprezentau 11% în structura energiei primare și cărbunele 84,7%, în 1979 hidrocarburile au ajuns să acopere 67% din balanța energetică iar cărbunele 19%. În Franța în 1950 petrolul reprezenta 17,7% și cărbunele 19%, iar în 1972 situația era următoarea — petrolul reprezenta 65,3% și cărbunele 15,6%. Aceste răsturnări au grăbit criza energetică, au creat mari dificultăți în dezvoltarea și utilizarea altor surse de energie primară.

Rezervele de petrol și în general de combustibili fosili sînt limitate, astfel că economia mondială se vede obligată să-și inventarizeze resursele și consumurile și să decidă asupra strategiilor energetice ale viitorului. Consumul mondial de energie cunoaște în secolul nostru o creștere rapidă, după cum rezultă din tabelul 1.

O analiză de fond a evoluției consumurilor mondiale de energie, prezentată la XI-lea Congres Mondial al Energiei (München, sept. 1980), conduce la următoarele constatări mai importante:

— dinamica necesităților de energie este într-o strînsă corelație cu dinamica populației și dezvoltarea industrială a țărilor lumii. Astăzi 70% din populația globului trăiește în condițiile unui consum de energie de cca 0,5 tec pe om și an, în timp ce consumul de energie pe locuitor și an în Europa este de 5,0 tec.

iar cel din S.U.A. de 12,0 tec pe om și an;

— ritmul de creștere a producției energetice de +5% pe an realizat între 1950 și 1974 are tendința, în ansamblu, de a se menține aproximativ același pînă în anul 2000, cu tot efortul guvernelor țărilor mari consumatoare de energie de a limita consumurile. Situația este determinată și de faptul că este necesar să se lichideze decalajul dezvoltării între țările bogate și sărace, țările slab dezvoltate devenind în perioada care urmează un factor important al creșterii nevoilor mondiale de energie. Cu toată această creștere consumul pe un locuitor în aceste țări va fi încă modest; se va ajunge la un consum de 1,65 tec/loc în anul 2000, față de 12,5 tec/loc în țările occidentale. În felul acesta deși decalajul se va reduce în anul 2000 la 1 : 7,5 față de 1 : 12 în 1974 și 1 : 25 în 1950, țările slab dezvoltate vor atinge în anul 2000 un nivel necorespunzător pentru a putea susține un ritm de dezvoltare economică care să micșoreze decalajul, să elimine subnutriția și sărăcia.

În prognozele elaborate se apreciază că va fi necesar un secol pentru ca țările slab dezvoltate să ajungă la un consum de cca 8 tec pe om și an, care reprezenta consumul unui locuitor al S.U.A. în 1950. În această ipoteză însă, considerînd populația globului de cca 10 miliarde de locuitori, din care 8,3 miliarde în țările slab dezvoltate azi, consumul anual global de energie pri-

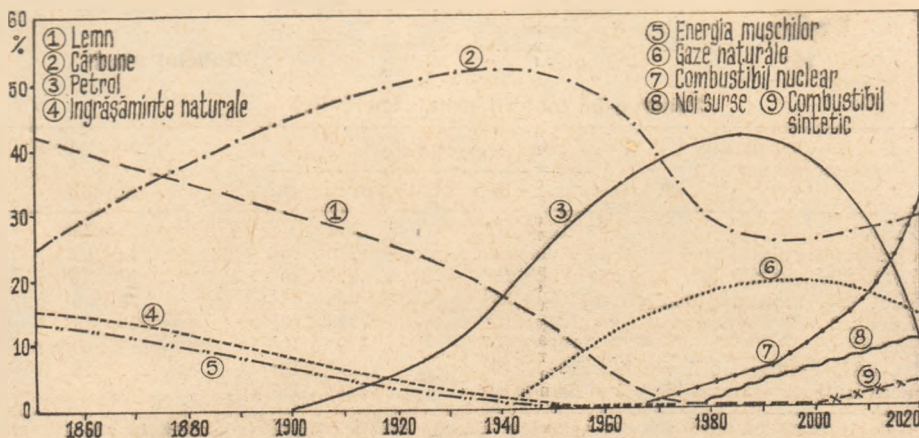

Fig. 1 — Structura consumului mondial de resurse energetice

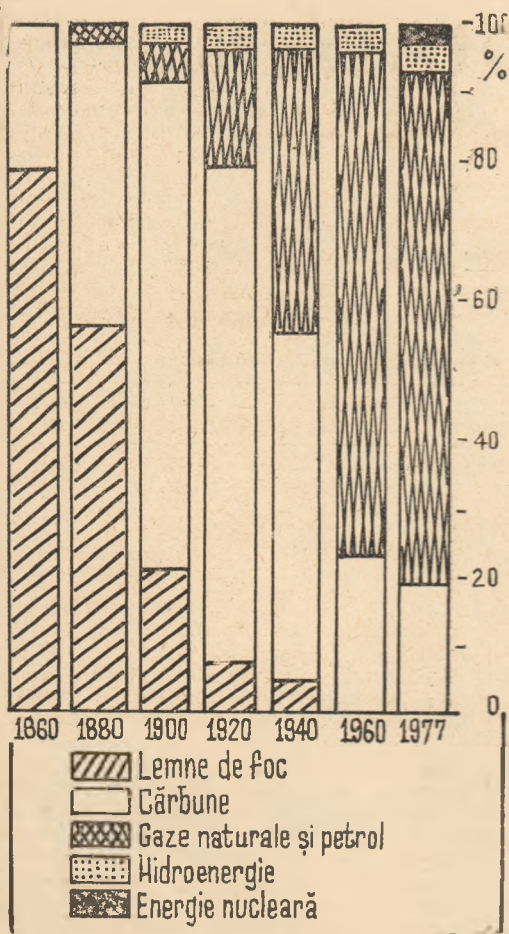

Fig. 2 — Diagrama modificărilor privind consumul de energie în S.U.A. (% din totalul energetic)

mară va fi în anul 2075 de cca 85 miliarde tec.

Rezervele de materii prime energetice, conform datelor prezentate la al XI-lea Congres Mondial al Energiei, sînt expuse în tabelul 2.

Față de necesarul de energie estimat pînă în anul 2000 se apreciază că, rezervele de petrol pot satisface necesitățile omenirii încă 25—38 ani, principalele zone petroliere fiind Orientul Mijlociu, Siberia, Africa; rezervele de gaze naturale vor mai ajunge 30—55 ani, principalii producători fiind Statele Unite și U.R.S.S.; cărbunele va mai fi disponibil cca 150—200 ani, principalii producători fiind Statele Unite, China, U.R.S.S. și Australia. Uraniul, în funcție de tehnologiile ce se vor utiliza, va putea satisface necesitățile omenirii între 25 ani — în cazul proliferării centralelor nucleare actuale — și

cîteva sute de ani în cazul utilizării fuziunii nucleare. Principalii deținători de resurse sînt S.U.A., Canada, Africa de Sud, Australia. În cazul celei mai optimiste estimări, amenajarea totală a potențialului disponibil de energie hidro nu va putea acoperi în anul 2000 decît 17% din necesarul omenirii.

Noile surse de energie: soarele, vîntul, biomasa, energia provenită din arderea deșeurilor, energia geotermală ș.a. deși pot asigura tot necesarul de energie al omenirii, au nevoie de 25—30 ani pentru a ajunge la soluții tehnologice competitive tehnico-economice care să asigure utilizarea lor pe scară largă.

În acest cadru criza petrolului declanșată în 1973 pe fondul conflictului din Orientul Mijlociu — deși a avut inițial un caracter predominant politic, determinat de distribuția resurselor, concentrate în anumite spații geografice și politice, și a consumurilor concentrate în alte spații, a declanșat criza energiei. În aceeași perioadă s-a declanșat cea mai puternică criză economică de la terminarea celui de al doilea război mondial și care nu mai are alt echivalent în istoria capitalismului decît marea criză economică din anii 1929—1933. Izbucnirea unei noi recesiuni economice în 1980, cu prelungire, după toate prognozele, și în 1981, a agravat criza energetică.

Criza petrolului din 1973—1974 a declanșat ridicarea prețurilor la nivele nebănuite, iar al doilea șoc din 1978—1979 a determinat o nouă creștere a prețurilor la 36—41 dolari barilul în 1980, față de 1,7—2 dolari în 1970, respectiv o creștere de 20 de ori în decurs de un deceniu.

Criza energetică are în prezent un caracter mondial, cu implicații pe toate continentele și în toate domeniile: economic, politic, tehnic, ecologic ș.a.; ea își extinde consecințele asupra tuturor țărilor, indiferent de mărime, de gradul de dezvoltare, de orînduirea socială. Criza a accentuat și agravat actualele dezechilibre ale economiei capitaliste. Penuria de petrol și prețurile mereu crescînde ale tuturor tipurilor de resurse de energie primară au influențat esențial ritmurile creșterii și au atras cu ele o exacerbare a inflației, a cărei rată medie anuală a atins 10%. Astfel, față de o rată de creștere a produsului global brut al țărilor Pieței comune de 3,7% în 1977—1978, aceasta a fost de numai 2% în 1979 și de 1% în 1980. Dacă se are în vedere că pentru a se reduce intrucîtva șomajul ar fi necesară o rată anuală de creștere de 4,5% se explică de ce

șomajul a crescut în ultimul an în toate aceste țări, atingînd în S.U.A. 7% din populația activă, în Franța și Anglia 6—7%, în Italia 7,6%, în Canada 8,5%.

Dereglaarea pieței țițeiului și a produselor petroliere a fost provocată și de marile stocuri strategice ce au fost constituite de țările capitaliste dezvoltate. Administrația S.U.A. a hotărît, de exemplu, să constituie rezerve în depozite subterane, importînd zilnic 100 mii barili de țiței, cu intenții de a crește la 250 mii zi; se consideră că asemenea rezerve, care corespund la 112 zile de consum, dereglează piața de aprovizionare și măresc deficitul balanței de plăți americane. Izbucnirea conflictului armat între Irak și Iran a îngreunat aprovizionarea cu țiței a pieței mondiale, cu toate că țările capitaliste dezvoltate au scăzut importurile de țiței, în mare măsură sub influența scăderii producției, a crizei economice care bîntuie din 1980.

Sînt puternic lovite țările în curs de dezvoltare, cu excepția celor producătoare de petrol. Fiind țări cu un potențial economic redus, dependente de piața internațională în domeniul produselor și documentațiilor tehnice necesare progresului, sînt puternic afectate de inflație, care a înregistrat rate anuale între 25% și peste 100%. În condițiile creșterii în continuare a prețului petrolului problema dezvoltării lor în perspectivă ia aspecte dramatice ale însăși existenței lor, dependența energetică transformîndu-se tot mai mult într-o dependență economică cu implicații politice.

Nici țările socialiste — care au o economie planificată și care datorită caracteristicilor fundamentale ale economiei și orînduirii sociale nu sînt bîntuite de crize și recesiuni economice — nu sînt ferite de efectele crizei energetice. Cu excepția U.R.S.S. — țară exportatoare de energie — celelalte țări participă, ca importatori la piața mondială care este unică și indivizibilă, iar efectul fluctuațiilor prețurilor asupra dezvoltării acestor țări este în directă corelație cu dependența de importul de energie.

Criza energetică mai este agravată și de rîspîndirea inegală a resurselor primare pe glob și îndeosebi de discrepanța între producție și consum, între țările bogate și țările sărace. În 1978 țările dezvoltate capitaliste au produs 36% din energia primară mondială și au consumat circa 60%; țările în curs de dezvoltare au produs 32,3% și au consumat 10%; țările socialiste, au o situație echilibrată, au produs 31,7% și au consumat 30,8%.

Avînd în vedere caracterul global-mondial al crizei energiei, cadrul instituțional de abordare și soluționare a aspectelor fundamentale implică participarea tuturor țărilor pe baza reprezentării distincte și democratice și a luării în considerare a intereselor fiecăreia din ele. În acest sens, țara noastră a fost inițiatorea propunerii de a ridica problema energiei la nivelul Organizației Națiunilor Unite, plasînd-o pe același plan și în corelație cu problema instaurării unui ordin economic internațional, bazate pe temelia trainică a afirmării depline și respectării stricte a principiilor egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și amenințarea cu forță.

Tabelul nr. 2

Rezerve de materii prime energetice

Materii prime energetice	Rezerve (tec)		Exploatabile cu tehnologii actuale
	certe	probabile	
Petrol	127×10 ⁹	360×10 ⁹	127×10 ⁹
Gaze naturale	79×10 ⁹	276×10 ⁹	79×10 ⁹
Ulei din șisturi bituminoase	50×10 ⁹	720×10 ⁹	30×10 ⁹
Ulei din nisipuri asfaltice	50×10 ⁹	360×10 ⁹	30×10 ⁹
Cărbuni	2000×10 ⁹	7728×10 ⁹	493×10 ⁹
Lignit	1000×10 ⁹	2399×10 ⁹	144×10 ⁹
TOTAL combustibili fosili	3306×10 ⁹	11843×10 ⁹	903×10 ⁹
Uraniu *)	2200×10 ⁶	4000×10 ³	

*) Utilizate în reactoare din generația actuală aceste rezerve corespund la cca 120×10⁹ tec, de același ordin de mărime cu rezervele actuale de petrol. Utilizate în reactoare reproducătoare, se estimează un randament energetic de 40—60 ori mai ridicat

R. S. CEHOSLOVACĂ

Modificări structurale în dezvoltarea economiei

EVENIMENT MARCANT al vieții social-economice, Congresul al XVI-lea al Partidului Comunist din Cehoslovacia a trasat orientările esențiale ale strategiei de dezvoltare a țării în prima jumătate a deceniului al optulea, subliniind în mod deosebit necesitatea realizării unor modificări structurale. Afăt în producția cit și în comerțul său exterior, modificări care să permită o adaptare mai flexibilă a economiei țării, în ansamblul ei, la noile condiții economice interne și internaționale.

Țară industrializată, Cehoslovacia a elaborat în cadrul strategiei generale de dezvoltare economică, un program complex de reorganizare a industriei sale, urmărind să realizeze o dezvoltare mai nuanțată, diferențiată a principalelor sectoare industriale, pentru a asigura creșterea competitivității produselor sale pe piața mondială. Astfel, pentru industria construcțiilor de mașini, sector cheie al industriei cehoslovace, schimbările structurale urmăresc să determine creșterea mai rapidă a unor sectoare prioritare (producția de autovehicule, mașini cu comandă numerică, utilaje energetice, mașini unelte pentru prelucrarea metalelor prin așchiere și deformare), concomitent cu reducerea sau chiar eliminarea unor producții nerentabile (locomotive electrice și diesel, vagoane, instalații siderurgice). O altă direcție o constituie accelerarea proceselor de modernizare și raționalizare a ramurilor industriale pe baza sprijinirii achiziționării de licențe și brevete din țările deținătoare ale tehnicii de vîrf.

Ca urmare a aplicării acestor măsuri se apreciază că industria construcțiilor de mașini va înregistra, în perioada celui de-al șaptelea cincinal o creștere pe ansamblu de 35%, situându-se printre ramurile cele mai dinamice. Mutațiile structurale vizate se vor oglindi și în structura și volumul schimburilor comerciale, acestea căpătînd o nouă configurație și noi dimensiuni ca urmare a schimbării obiectivelor strategiei economice.

În sectorul energetic, asigurarea necesarului sporit de energie se va face în principal pe seama valorificării maxime a resurselor interne, noile orientări structurale vizînd intensificarea exploataților de cărbune și mai ales a utilizării centralelor atomoelectrice existente și a încă 3 centrale ce vor intra în funcțiune în această perioadă (estimîndu-se, chiar, că 85% din creșterea producției de energie se va face pe seama energiei nucleare). Punerea în aplicare a acestor măsuri se va reflecta în comerțul cu materii prime energetice și combustibili, creînd posibilitatea reducerii importurilor de petrol în scopuri energetice.

În agricultură, în perioada 1981—1985 conform noilor direcții elaborate, se prevede o dezvoltare accentuat diferențiată a celor două ramuri ale sale, ritmul de creștere al producției vegetale urmînd să devanseze pe cel al producției animaliere. Aceste reorientări sînt stabilite ca urmare a aprecierii gradului de satisfacere a cerințelor consumului intern cu pro-

dusele alimentare furnizate de ambele sectoare, cit și pe baza redefinirii structurii exportului de produse agro-alimentare.

Privit nu numai în interdependența legăturilor sale cu sectoarele și ramurile economiei țării, ci și ca un domeniu distinct al acesteia, comerțul exterior cehoslovac a necesitat elaborarea unui program special de restructurări, în scopul unei mai bune corelări cu noile direcții de dezvoltare economică generală.

În acest domeniu obiectivul principal l-a constituit stabilirea unei linii strategice de intensificare a dezvoltării schimburilor comerciale, prevăzîndu-se în perioada actualului cincinal o creștere superioară a exportului, de 29,1%, comparativ cu cea a importului de 22,8% și sporirea eficienței lor, astfel încît să se realizeze o adaptare mai rapidă și mai consecventă a economiei naționale la modificările de pe piața mondială. Realizarea acestui obiectiv presupune o tot mai largă participare la diviziunea internațională a muncii, paralel cu dezvoltarea intensivă a forțelor productive. Această orientare este justificată de participarea comerțului exterior la creșterea venitului național cu circa 30%, cifră care ilustrează dependența accentuată a economiei cehoslovace de condițiile economice externe. Noua orientare de intensificare a participării economiei cehoslovace la diviziunea internațională a muncii se reflectă în accentul pus pe acțiunile de specializare și cooperare în producție pe plan internațional.

Referitor la structură, în cincinalul 1981—1985 va crește ponderea grupei de mașini și instalații, grupă pivot în structura exportului, pînă la un nivel de 54%. Se urmărește în special majorarea ponderii instalațiilor complexe în volumul global al exportului industriei construcțiilor de mașini. Exportul de produse metalurgice va scădea, în volum fizic, concomitent cu îmbunătățirea structurii sale prin creșterea ofțelurilor de calitate superioară.

În orientarea geografică a schimburilor, grupa țărilor socialiste urmează să dețină în continuare ponderea majoritară în schimburile comerciale ale Cehoslovaciei, prevăzîndu-se chiar o mai accelerată creștere a acesteia în perioada actuală, față de cincinalul anterior. Se prevede, de asemenea, ca pentru susținerea dinamicii exportului către țările nesocialiste să se procedeze — în microstructură — la schimbări calitative corespunzătoare solicitărilor partenerilor externi. Prin aceste măsuri se urmărește, totodată, majorarea ponderii produselor industriei construcțiilor de mașini în exportul orientat spre țările capitaliste dezvoltate. Realizarea unei evoluții echilibrate a relațiilor economice externe ale Cehoslovaciei este considerată o sarcină de excepțională însemnătate, pentru soluționarea căreia vor fi mobilizate toate resursele economiei naționale.

RELATIILE DE COLABORARE pe multiple planuri dintre România și Cehoslovacia au înregistrat în decursul ultimilor ani o tendință accentuată de adîncire și diversificare, convorbirile și întîlnirile la nivel înalt dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak constituind momente semnificative și deschizînd largi perspective legăturilor de strînsă colaborare dintre partidele și popoarele celor două țări. Schimburile comerciale și cooperarea economică româno-cehoslovacă s-au desfășurat, în cincinalul 1976—1980, pe baza acordului comercial de lungă durată și a altor acorduri, protocoale, convenții bilaterale, contribuind la realizarea obiectivelor de dezvoltare economică a ambelor țări.

Deosebit de importante pentru lărgirea schimburilor economice s-au dovedit a fi livrările de mărfuri reciproce efectuate în baza numeroaselor convenții de specializare și cooperare încheiate în domenii ca producția de utilaj metalurgic, utilaj pentru industria chimică, mașini automate pentru producția de șuruburi, auxiliari pentru industria cauciucului, coloranți organici. Noi convenții de cooperare au fost realizate și în producțiile de strunguri carusel și de mașini de găurit în coordonate.

Ponderea produselor realizate în cadrul acțiunilor de specializare și cooperare va crește considerabil, urmînd să atingă o participare de 30% în volumul total al schimburilor reciproce.

Apropiata vizită pe care delegația de partid și de stat, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, o va face în Cehoslovacia la invitația tovarășului Gustav Husak, întîlnirile și convorbirile la cel mai înalt nivel care vor avea loc cu această ocazie vor deschide noi perspective pentru identificarea de forme și domenii noi de cooperare pe multiple planuri, pentru dezvoltarea legăturilor de sinceră prietenie și strînsă colaborare în interesul ambelor țări și popoare, cauzei generale a păcii și colaborării internaționale.

Ano BRISAN
I.E.M.

Creșterea rolului construcțiilor de mașini în industria socialistă

ÎN ȚĂRILE socialiste din Europa, membre ale C.A.E.R., construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor cunosc un ritm devansator de dezvoltare, față de cel pe întreaga industrie. Comparativ cu anul 1960 volumul producției ramurii amintite a sporit în 1979 — pe ansamblul țărilor respective — de 7,2 ori, iar cel al producției întregii industrii — de 4 ori. Această evoluție a determinat creșterea ponderii producției construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, în cadrul producției industriale globale, la aproximativ 30% în 1979.

Totodată, în decursul ultimelor două decenii s-au redus simțitor decalajele existente între țările europene membre ale C.A.E.R., în ceea ce privește ponderea construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor în ansamblul industriei, pe primele locuri în această privință situându-se, în anul 1979, Polonia, România și R.D.G. (vezi tabelul).

Dinamica ponderii construcțiilor de mașini %

Țara	1960	1970	1979
Bulgaria	12,3	20,1	27,9
Cehoslovacia	24,8	29,8	29,9
R.D.G.	24,5	30,5	33,8
Polonia	15,9	25,6	34,8
România	24,0	25,0	34,0
Ungaria	25,1	28,9	31,1
U.R.S.S.	20,1	23,2	26,9

Sursa : „B.I.K.I.“, nr. 47/1981

Dinamici comparative ale productivității muncii

COMPARAREA dinamicii productivității muncii în principalele țări capitaliste pe o perioadă de peste un secol (1870-1978) evidențiază o serie de tendințe de lungă durată. Astfel, din datele tabelului de mai jos rezultă că Statele Unite au înregistrat cel mai constant ritm de creștere a productivității orare a muncii pe ansamblul perioadei examinate, ritm care a devansat pînă la jumătatea actualului se-

Dinamica productivității muncii (în % pe oră lucrată)

Țara	1870	1913	1913	1950	1950	1960	1960	1973	1973	1978
Anglia	1,1	1,6	2,2	3,7	2,0					
Franța	1,8	2,0	4,4	5,5	3,9					
R.F.G.	1,9	1,0	6,8	5,4	4,2					
Italia	1,2	1,7	4,3	6,8	4,1					
Japonia	1,9	1,3	5,8	9,8	3,9					
S.U.A.	2,1	2,6	2,4	2,6	1,1					

Sursa : „Problemes économiques“, nr. 1717/1981.

col ritmurile corespunzătoare din celelalte țări în cauză, dar care, apoi, a rămas în urmă, înregistrând nivelul

comparativ cel mai scăzut odată cu declanșarea crizei economice din anii 1974-1975.

O evoluție net deosebită (exceptând încetinirea din ultimii ani) a cunoscut productivitatea muncii în R.F.G., Italia, Japonia și — într-o oarecare măsură — în Franța, țări care au reușit treptat, în ultimele decenii, să reducă considerabil decalajul care le despărțea de S.U.A., în privința nivelului productivității muncii. În sfârșit, Anglia — situându-se în general la limita inferioară a sporirii productivității muncii — a marcat o apreciazabilă răminere în urmă sub aspectul competitivității industriei sale.

Albania : valorificarea resurselor minerale

ÎN CADRUL creșterii de aproximativ 125 de ori a producției globale a industriei albaneze între anii 1938-1979, un rol esențial l-a jucat dezvoltarea industriei extractive. Înainte de eliberare erau exploatare — și, în general, exportate în stare brută — cinci sau șase substanțe minerale. Datorită eforturilor depuse în perioada postbelică, și îndeosebi în cursul cincinalului 1976-1980, au fost prospectate și în mare parte puse în valoare zăcăminte de importanță industrială cuprinzând 37 de minerale. De la șase mine aflate în funcțiune în 1944, anul trecut numărul acestora a ajuns la 60. Este ilustrativ, de pildă, că cantitatea de petrol extrasă în prezent din vechile zăcăminte petrolifere nu reprezintă decît 0,25% din întreaga extracție de petrol, al cărei volum s-a dublat în raport cu nivelul din 1960.

Concomitent s-a extins și s-a modernizat baza tehnico-materială a industriei miniere, Albania ajungînd să ocupe unul din primele locuri în lume la extracția de minereu de crom și la producția de feronichel și să fie unul dintre furnizorii de seamă pe piața mondială a cuprului.

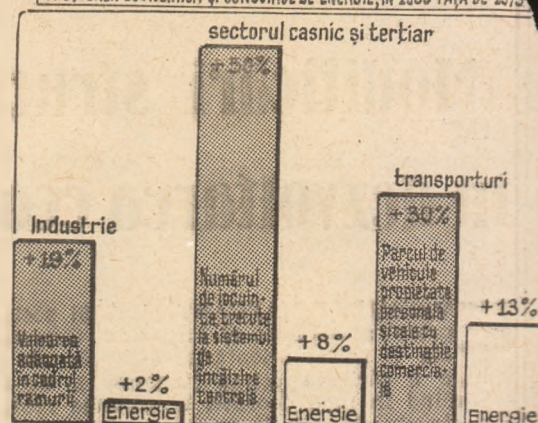
Franța : fiabilitatea politicii de economisire a energiei

FĂCÎND bilanțul politicii de economisire a energiei, aplicată în Franța în perioada 1973-1980, revista *L'Usine Nouvelle* apreciază că rezultatele obținute plasează economia franceză pe un loc de frunte în lume. Astfel, ponderea petrolului în balanța sa energetică s-a redus de la 66% în 1973 la 53% în 1980, energia economisită în acest interval reprezentînd aproximativ 100 mil. tone echivalent petrol, respectiv volumul anual al importului de petrol al țării. Se apreciază că coeficientul elasticității cererii de energie (sporul de energie necesitat de creșterea cu 1% a P.N.B.) a evoluat de la 1 în primii ani ai deceniului trecut la

cel de 0,62 în medie pe anii 1976-1980. Ca urmare, economia franceză a ajuns la cele mai înalte performanțe energetice între principalele țări capitaliste industrializate, și anume : consumul unei t.e.p. de energie în Franța corespunde la peste 2000 dolari de produs intern brut, față de 1700 dolari în R.F.G. și Japonia, 1200 dolari în Anglia și 960 dolari în S.U.A.

Graficul de mai jos ilustrează concis evoluțiile menționate în principalele trei sectoare economice consumatoare de energie. În ceea ce privește viito-

CREȘTEREA ECONOMICĂ ȘI CONSUMUL DE ENERGIE, ÎN 1980 FAȚĂ DE 1973

rul, în cercurile oficiale se preconizează continuarea efortului de finanțare și stimularea a economisirii, devenită „prima sursă națională de energie“, obiectivul propus fiind realizarea unei economii de 60 mil. t.e.p. în 1990, comparativ cu 24 mil. t.e.p. anul trecut.

Valorificarea deșeurilor vegetale

CONFRUNTATE cu creșterea consumului energetic cît și cu cea a prețului petrolului, Filipinele s-au angajat în realizarea unui „program alcogaz“ pentru producerea alcoolului anhidric din reziduuri vegetale care urmează să fie ulterior amestecat cu petrol brut. Paiele cerealiere, cojile de nuci de cocos, păștile de orez și alte reziduuri celulozice vor putea, în curînd, să economisească un sfert din cele 2000 milioane dolari cheltuiți, anual pentru petrolul importat de Filipine.

Pe de altă parte, cu ajutorul Organizației pentru Dezvoltare Industrială a Națiunilor Unite (O.N.U.D.I.), Filipinele au lansat un program-studiu în valoare de 435 mii dolari privind dezvoltarea tehnologiilor de transformare cu ajutorul enzimelor a deșeurilor celulozice în etanol, program care include cercetări asupra resurselor disponibile și proiectarea unei uzine pilot. În cazul îndeplinirii cu succes a acestui program deșeurile agricole și forestiere ar putea furniza țării o energie echivalentă cu 60 milioane barfl de petrol pe an, estimează un raport recent al O.N.U.D.I.

GLOSAR

Asistența financiară a OPEC

CONCOMITENT cu un ajutor mai substanțial și în condiții ameliorate al țărilor dezvoltate, noua ordine economică internațională presupune sporirea rolului autoajutorării colective a țărilor în curs de dezvoltare.

Ca urmare a creșterii considerabile a prețului petrolului și a veniturilor lor petroliere, țările membre ale OPEC au devenit o importantă sursă nouă de finanțare în condiții de favoare a dezvoltării economice a celorlalte țări în curs de dezvoltare. Ajutorul financiar concesional al țărilor membre ale OPEC acordat celorlalte țări în curs de dezvoltare a sporit de la 1,1 miliarde dolari în 1973 la 4,7 miliarde dolari în 1979, atingând 1,28% din produsul lor național brut. Acest ajutor, care în 1979 a reprezentat peste o cincime din ansamblul ajutorului public pentru dezvoltare furnizat de țările occidentale, a acoperit parțial nevoile financiare suplimentare ale țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol, generate de mărirea repetată și substanțială a prețului petrolului.

Ajutorul financiar concesional al țărilor membre ale OPEC prezintă unele particularități față de asistența acordată de țările occidentale. În primul rând, asistența financiară a țărilor membre ale OPEC provine din resurse naturale neregenerabile, în timp ce ajutorul occidental își are originea în surse reînnoibile de bogăție. În al doilea rând, ajutorul țărilor membre ale OPEC este, în principal, nelegat, adică este utilizabil pentru achiziții oriunde în lume; în schimb, ajutorul occidental este în mare măsură legat de achiziționarea de bunuri și servicii în țara donatoare, de regulă, la prețuri cu mult superioare celor de pe piața mondială. În al treilea rând, ajutorul occidental, chiar dacă nu este legat, este folosit, în cea mai mare parte pentru achiziții în țările occidentale, care sînt sursa principală de procurare a produselor de care au nevoie țările beneficiare ale ajutorului; în schimb, ajutorul țărilor membre ale OPEC nu conduce, în general, la utilizarea sa în aceste țări, posibilitățile lor de a furniza alte mărfuri decît petrolul fiind limitate.

Ajutorul țărilor membre ale OPEC este furnizat atît pe cale bilaterală, cît și multilaterală. În vederea sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol, țările membre ale OPEC au creat în 1976 Fondul special al OPEC, cu un capital inițial de 800 milioane dolari, majorat ulterior la 4 miliarde dolari. Acest fond acordă credite fără dobîndă pe termen de 25 de ani, inclusiv o perioadă de grație de 5 ani țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol pentru reechilibrarea balanțelor de plăți deficitare și pentru infăptuirea unor proiecte de dezvoltare industrială: de asemenea, acest Fond a servit pentru plata contribuției OPEC în sumă de 435,3 miliarde de dolari la Fondul internațional pentru dezvoltarea agricolă și va finanța aportul OPEC la Fondul comun pentru produsele de bază.

În vederea sporirii ajutorului OPEC pentru celelalte țări în curs de dezvoltare, Algeria și Venezuela au propus recent transformarea Fondului special al OPEC într-o instituție nouă, denumită Agenția pentru dezvoltare și cooperare economică între țările în curs de dezvoltare, cu un capital inițial de 20 miliarde de dolari, care ar putea fi mărit ulterior. Participanții la Agenție ar fi țările membre ale OPEC, dar ea ar putea include ulterior și alte țări în curs de dezvoltare. Agenția va înlocui atît de la țările membre, cît și de ne pietele de capitaluri. Funcția principală a Agenției ar consta în finanțarea dezvoltării economice generale a țărilor în curs de dezvoltare, cu accentul pe programele și proiectele care ar favoriza comerțul dintre ele și ar diminua dependența lor față de energia importată.

Victor ALDEA

Producție industrială

Steliana Sandu, Timișoara — Obiectivul privind sporirea la 25% în anul 2000 a ponderii țării

sia 3,78%, Africa 0,97%) comparativ cu 8,2% în 1960, 8,8% în 1970 și 10,3% în 1975. De notat însă că dacă în 1960 țările în curs de dezvoltare contau cu 57,4% în populația globului, în 1980 ponderea lor sporise la aproape două treimi.

Creșterea din ultimii ani a ponderii țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială a industriei prelucrătoare este atribuită de experții O.N.U.D.I. atît progreselor rapide obținute de un număr restrîns de țări ale „lumii a treia”, cît și ritmurilor mai lente de creștere înregistrate în pe-

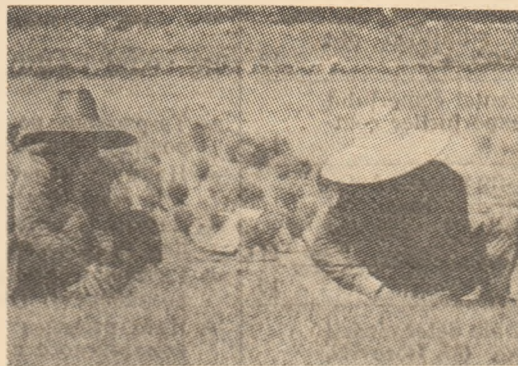
rioada respectivă în America de Nord și Europa occidentală. Astfel, zece țări în curs de dezvoltare, între care Brazilia, Mexic, Argentina, Coreea de Sud, India, Turcia, Iran, Indonezia, Thailanda, au contribuit cu 70% la creșterea producției industriei prelucrătoare realizată după 1960, în vreme ce în alte țări în curs de dezvoltare creșterea a fost minimă sau inexistentă.

Singurele ramuri industriale în care obiectivul de 25% fixat la Lima a fost depășit de pe acum sînt industria de rafinare a petrolului și cea a tutunului.

numai o preocupare marginală. Noua abordare pe care o presupune conceptul amintit se referă la imunizarea împotriva celor mai răspîndite boli contagioase, asistența prenatală, acordarea de asistență medicală copiilor începînd de la naștere, îngrijirea în caz de boală sau accident și educația sanitară. Totodată, ea se referă și la activități care nu sînt direct medicale, dar care au o influență directă asupra morbidității și mortalității, precum educația privind o alimentație rațională, îmbunătățirea calității alimen-

Ocrotirea sănătății

Margareta Mogan, Rîșnov — Conceptul de „ocrotire primară a sănătății” care stă la baza actualei strategii a Organizației Mondiale a Sănătății, mai ales în mediul rural și în suburbiile mizere ale marilor orașe ale țărilor „lumii a treia”, ținînd seama de nevoile și resursele lor limitate, pornește de la

În ultimii ani, omenirea a produs mai puține cereale decît a consumat. În consecință situația alimentară a țărilor slab dezvoltate a devenit și mai precară, reprezentînd un obstacol major în calca îmbunătățirii stării de sănătate a populației.

principiul că ocrotirea sănătății este nu numai un drept fundamental al oamenilor ci și un obiectiv major al dezvoltării și că în consecință ea trebuie să fie accesibilă tuturor.

Experții O.M.S. subliniază că timp de trei decenii atenția s-a concentrat prioritar asupra aspectelor pur științifice ale ocrotirii sănătății în țările în curs de dezvoltare, în vreme ce pentru asigurarea accesului la asistența sanitară a existat

telor și a depozitării și desfacerii lor, amenajarea unor rețele salubre de apă potabilă și canalizare, protecția împotriva accidentelor.

Înfăptuirea integrală a acestui program — este mează experții O.M.S. — ar majora considerabil durată medie de viață (ce circa 24 de ani în regiunile cele mai sărace ale Africii și cu circa 11 ani în mediile sărace din Asia și America Latină) În același timp, s-ar pre-

lungi și „viața activă”, cu și pînă la 9 ani pentru cei care reușesc să depășească vîrsta de 15 ani.

Articole de sinteză

B. Mihai, București, Aleea Zăvideni 1 — Vă mulțumim pentru aprecierile privind articolele de sinteză despre economia țărilor socialiste apărute în decursul anilor în revistă, precum și pentru sugestia privitoare la scrierea cifrelor în tabele. Vă informăm că — în afară de cele la care vă referiți — asemenea articole de sinteză pe țări socialiste au mai apărut și în nr. 8/1975, 11/1976, 23/1977 și 12/1978 ale „Revistei economice”. Un nou articol a apărut în nr. 17 din 24 aprilie 1981 al revistei noastre.

Convenția de la Lomé

Dumitru Marchitan, Balș — 1) Este adevărat că potrivit statisticilor Comisiei Pieței Comune, pe ansamblul celor 60 de state în curs de dezvoltare din Africa, regiunea Caraibilor și Pacificului (ACP) asociate la C.E.E. în baza celei de a doua Convenții de la Lomé s-a înregistrat în ultimii doi ani un excedent comercial în relațiile cu țările Pieței comune de 3,6 și respectiv 4 miliarde dolari. Exporturile țărilor respective spre C.E.E. au sporit cu 24% în 1979 și 28% în 1980, dar trebuie ținut seama că cifrele respective includ și exportul de petrol.

Pe de altă parte, țările A.C.P. și-au exprimat recent teama că în urma concesiilor tarifare acordate de Piața comună altor țări în curs de dezvoltare se vor reduce schimburile lor comerciale cu cele nouă țări dezvoltate membre ale C.E.E., schimburi care dețin în prezent principala pondere în comerțul lor exterior.

2) Nigerul este al patrulea mare producător mondial de uraniu, cu 4000 tone pe an.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 20 din 15 mai 1981

60 DE ANI DE LA CREAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

- Elan creator în munca pentru progresul multilateral al patriei 1
- O politică științifică de dezvoltare industrială a României (Mihai Părăluță) 4
- Perfecționarea continuă a organizării și conducerii activității economico-sociale. Adaptare la cerințele autoconducerii și autogestiei, stimularea inițiativei și responsabilității la toate nivelele (Nicolae Oprea, Dorin Constanținescu) 6

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Cerințe ale realizării sarcinilor de plan. Accelerarea punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții (Șerban Stelu) 8
- Reducerea cheltuielilor materiale — factor de bază al diminuării costurilor de producție (Alexandrina Găinușe) 10
- Economisirea materiilor prime — multiplicitatea metodelor (N.P.) 12
- Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social
- Priorități în cercetarea științifică din agricultură (I) (Nicolae Giosan) 13
- Căi de creștere a eficienței comerțului exterior. Promovarea exporturilor complexe (Emilian Uleia) 15
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Pirghia creditului în aplicarea autogestiei (Teodor Roșca) 17
- Cititorii au cuvântul 19
- Probleme metodologice ale determinării eficienței fondurilor fixe (M. Horovitz, Gh. Zaman, S. Sandu, M. Ciomara) 20
- Școli ● curente ● economiști. Independența și dezvoltarea țării — elemente fundamentale în gândirea muncitorească din România (III) (Dumitru Mureșan, Mireea Rozorea) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Structurile economice în perspectiva deceniilor viitoare (I) (Andrei Vela) 24
- Tendințe-conjuncturi 26
- Energetica mondială (I). Actualitate și perspectivă (Mihail Florescu) 27
- R.S. Cehoslovacă. Modificări structurale în dezvoltarea economiei (Ana Brișan) 29
- Mondorama 30
- Cutier 31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- Creative stir for the manisidedly progress of our country 1
- A scientific policy of industrial development of Romania (Mihai Părăluță) 4
- Cutting down the material expenses — basic element of the reduction of the production costs (Alexandrina Găinușe) 10
- Priorities for the scientific research in agriculture (I). (Nicolae Giosan) 13
- Ways to upgrow the efficiency in foreign trade. Promotion of the complex exports (Emilian Uleia) 15
- The credit lever in the self management system (Teodor Roșca) 17
- Methodological problems of the efficiency of the fixed assets (M. Horovitz, Gh. Zaman, M. Ciomara, S. Sandu) 20
- World energetics (I). Current topics and prospects (Mihail Florescu) 27

DANS LE NUMERO

- Essor créateur dans le travail pour le progrès multilatéral du pays 1
- La politique scientifique de développement industriel de la Roumanie (Mihai Părăluță) 4
- La reduction des dépenses matérielles — facteur fondamental de la diminution des coûts de production (Alexandrina Găinușe) 10
- Priorités dans la recherche scientifique dans l'agriculture (I) (Nicolae Giosan) 13
- Voies d'accroissement de l'efficiencie du commerce extérieur: la promotion des exportations complexes (Emilian Uleia) 15
- Le levier du crédit dans l'application de l'autogestion (Teodor Roșca) 17
- Problèmes méthodologiques de l'efficiencie des fonds fixes (M. Horovitz, Gh. Zaman, M. Ciomara, S. Sandu) 20
- L'énergétique mondiale (I). Actualité et perspectives (Mihail Florescu) 27

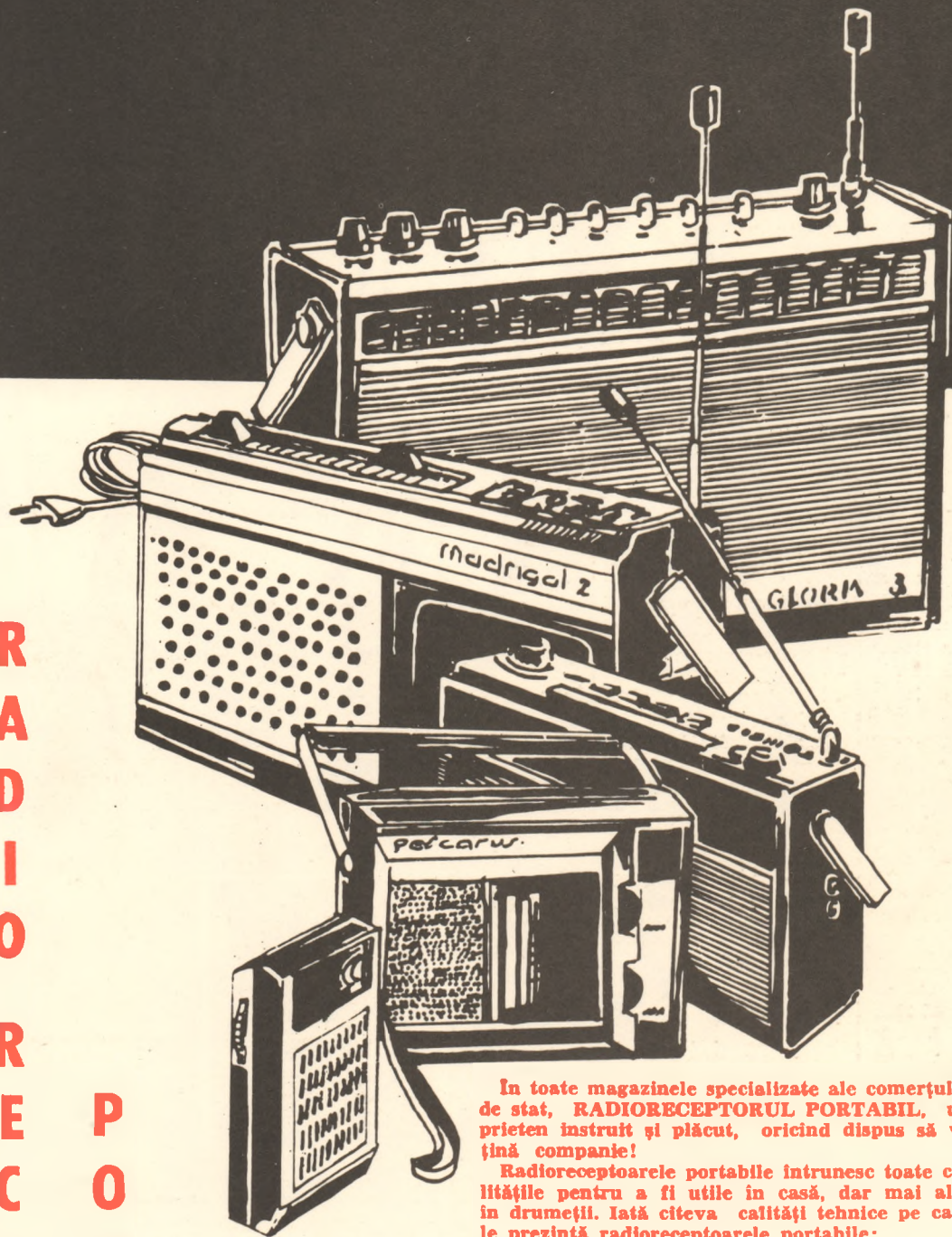
ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Творческий подъем в деятельности, направленной на всесторонний прогресс родины. 1
- Научная политика промышленного развития Румынии (Михай Пărăлуță) 4
- Снижение материальных затрат — главный фактор уменьшения производственных затрат (Александрина Гăинуșе) 10
- Главные направления научных исследований в области сельского хозяйства (I) (Николае Джосан) 13
- Пути повышения эффективности внешней торговли: развитие комплексного экспорта (Эмилиан Улея) 15
- Кредит как рычаг для применения самохозяйствования (Теодор Рошка) 17
- Методологические проблемы эффективности основных фондов (М. Хоровиц, Г. Заман, М. Чумара, С. Санду) 20
- Мировая энергетика (I). Современность и перспектива (Михаил Флореску) 27

Abonamentele se incheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul I. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector I București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

RADIORECEPTORILE PORTABILE

În toate magazinele specializate ale comerțului de stat, **RADIORECEPTORUL PORTABIL**, un prieten instruit și plăcut, oricând dispus să vă țină companie!

Radioreceptoarele portabile intrunesc toate calitățile pentru a fi utile în casă, dar mai ales în drumetii. Iată câteva calități tehnice pe care le prezintă radioreceptoarele portabile:

- selectivitate
- sensibilitate
- claritate
- greutate redusă
- alimentare economică la baterii sau la rețea

Magazinele specializate ale comerțului de stat vă oferă toate tipurile de radioreceptoare portabile, răspunzând tuturor preferințelor

	Game de undă	Preț
● CORA	1	345
● APOLLO	1	345
● PESCARUȘ	2	450
● ALFA	2	500
● COSMOS 3	3	645
● COSMOS 5 (funcționează și la rețea)	3	740
● ALBATROS	4	800
● JUPITER (funcționează și la rețea)	4	845
● MADRIGAL	4	1 270
● GLORIA	4	1 400

Radioreceptoarele portabile pot fi cumpărate și cu plata în 18 rate lunare, avansul minim fiind de numai 20% din preț.

recom

PR
tecom

NOUTĂȚI ÎN MODA MASCULINĂ

≡ cămașa are gulerul îngus
≡ lățimea cravatei nu
depășește 6-8 cm.

Acestea sînt noile „rigori” ale modei masculine de la care nu fac excepție nici
ținuta sport, nici cea de dimineață

RETINEȚI!

În acest an, magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat sînt
aprovizionate cu un sortiment variat de cămăși și cravate executate conform noii li-
nii a modei.

Lei 5
(inclusiv suplimentul)